

Újabb nehéz esztendő

a Magyar Pedagógiai Társaság évkönyve

2025

Szerkesztette Kattein-Pornói Rita

Közreműködött: Trencsényi László

Szerzők

Alpár Vera, Angyalfiné Varga Julianna, Bakonyi Anna, Balázs Mária, Borbély-Pecze Bors Tibor, Ádám Ágnes, Bernhardt Renáta, Csányiné Guszter Andrea, Cserey Miklós, Dráviczki sándor, Fórika Orsika, Földes Petra, Hudra Árpád, Iski Józsefné Ági, Jenei Norma, Juhász Rebeka, Kajos László, Kövecsesné Gósi Viktória, Makai Éva, Markovics Milán Mór, Molnár György, Nagy Ádám, Nagy Ildikó, Nóbik Attila, Nyitrai Ágnes, Pálvölgyi Lajos, Pinténé Kosina Judit, Schindler Rózsa, Tatárné Nagy Ágnes, Tóth Marianna, Tölgyesi József, Tölgyesi Katalin, Trencsényi László, Turcsik Katalin, Veszprémi Attila, Villányi Györgyné Jutka, Zagyváné Szűcs Ida

ISSN 2786-1031

A kiadásért felelős

A Magyar Pedagógiai Társaság elnöke

Kiadó: Magyar Pedagógiai Társaság

Megjelent 2026-ban

<https://pedagogiai-tarsasag.hu>

Előszó

A Magyar Pedagógiai Társaság 2025-ben is a hazai neveléstudomány és pedagógiai közgondolkodás meghatározó szakmai fórumaként működött. Tevékenységét a tudományos diskurzusok fenntartása, a pedagógiai gyakorlat sokszínűségének befogadása, valamint a szakmai közösségek megerősítése jellemezte.

Az év során megvalósult rendezvények, műhelyek, konferenciák és kiadványok egyaránt tükrözik a társaság elkötelezettségét az életen át tartó tanulás, a szakmai párbeszéd és a pedagógiai innováció iránt. A szervezeti egységek munkája jól érzékelteti a hagyomány és megújulás közötti egyensúly keresését, valamint a fiatalabb generációk megszólítására irányuló törekvéseket.

A 2025. évi évkönyv célja, hogy hiteles lenyomatát adja ennek a sokrétű szakmai munkának, egyben dokumentálja azokat a kérdésfelvetéseket, dilemmákat és kezdeményezéseket, amelyek a magyar nevelésügy jövőjéről való közös gondolkodást ösztönzik.

A szerkesztő

Társasági küldöttgyűlés májusban

43 fő küldött és 7 tanácskozási jogú résztvevővel lezajlott az MPT küldöttgyűlése. A határozatképes összejevetel egyhangú szavazással elfogadta az elnökség (közhasznúsági) beszámolóját, illetve a Felügyelő Bizottság beszámolóját. Tiszteletbeli taggá fogadta Köpf Lászlónét, Székely Júliát, Wallemunds Árpádot és Takács Lajosnét. Köszöntötte az Ádám György-éremérem kitüntetettjeit, Bakonyi Annát és Kálmán Antalné Marikát.

5 tartózkodás mellett 73 egykori tagtárs törléséről határozott, tekintve, hogy velük a társaság kapcsolata megszakadt, s több éves tagdíjhátrálékkal rendelkeznek - így az alapszabályba foglalt kötelezettségeknek nem tettek eleget. Tudomásul vette az Amerikai Delegáció (tagozat), a Katonapedagógiai Szakosztály és a SZIMHA-szakosztály létrejöttét, sok sikert kívánva működésükhöz.

Az elnök – jelezvén, hogy mandátuma 2027 májusában lejár – néhány dilemmát vetett fel, melyről a küldöttek nem foglaltak állást, de felhatalmazták az elnökséget, hogy a társaság irányításának stratégiájában figyelmezzon az egyensúly fenntartására, megfelelő hangsúlyok érvényesítésére. Ezek:

- szervezeti élet vs szakmai tevékenység aránya
- szervezeti szocializáció vs szakmai tudásmegosztás (képzés-önképzés) aránya
- fiatalság vs "kegyeleti összetétel" aránya
- tudományos/akadémiai elit vs speciális pedagógiai gyakorlatok befogadásának aránya
- (szakmai)közéleti, szakpolitikai megnyilatkozások vs "tisztán" szakmai diskurzusok aránya
- a fluktuáló tagság és közösségek léte vs stabilitásra tett erőfeszítések aránya
- online vs jelenléti együttlét optimális aránya.

Az elnökség érvényesíteni fogja, hogy valamennyi szervezeti egység megalkossa belső szabályzatát (a 2024. évi Küldöttgyűlés határozata alapján).

A nyilvántartás reformjával együtt tekintetbe veszi, hogy 90 év feletti tagtársaink mind tiszteletbeli tag címet nyerjenek.¹

¹ Itt jelezzük, hogy az év során az Elnökség havi rendszerességgel ülésezett - online platformon. Részesedett a programok, testületi ülések megnyilatkozások szervezéséből, értékelte azokat, követte a Társaság nyilvánossági platformjait. Együttműködött a Felügyelő Bizottsággal, mely gondos figyelemmel követte az Elnökség, a testületek s szervezeti egységek munkáját, a Társaság gazdálkodását. Etikai típusú napirendre nem volt szükség.

A Szakmai Kollégium tavaszi ülése

A téma az iskola és a tanulás jövője volt. Mit és hogyan tanítsunk a XXI. században? - tette fel a kérdést az előadó Lannert Judit. A technikai korszakváltás kérdésében bizakodó álláspontot képviselt. Példákkal igazolta: a munka világa nem egyszerűen tudásokat – mondhatni élő robotokat – “rendel” az iskolától, de a világot egészben látó személyiségeket, akiknek érzelmi intelligenciája is hatékonyan működik. Sikeres gazdaság, sikeres közélet és hatékony közoktatás összefüggéseit ecsetelte.

16 jelenléti résztvevő, 16 fő az online térben követte Lannert Judit vitaíndító előadását és a követő vitát, melynek fókuszában “Az iskola és a tanulás jövője” kérdése állt. Az előadó a technikai, gazdasági és a tudáskommunikációs fejlődés perspektívájában emelt ki néhány jellemzőt és normát kiemelve, hogy a modern gazdaság a kreativitás és az intelligencia (nemkülönbön a pozitív attitűdök) kompetenciáit követeli meg a munka világától egyre inkább, s ezen elvárások tükröződnek jó iskolarendszerek gyakorlatában, s követésre várnak az elmaradott vagy tévutas régiókban – akár pl. Hazánkban is. Több progresszív példát mutatott be, ahol mind a tantervi szabályozás, mind a tantermi kultúra ilyen irányban halad, ilyen irányban eredményes. Kritikával illetve a kultúraváltás lelassulását. Pozitív példaként emelte ki azt a nemzetközi innovációt (Kreatív partnerség), melynek koordinációjában Németh Szilviával maga is részt vesz, s melynek tapasztalairól könyvet is írtak.

A vita egyfelől a kultúraváltás nehézségeinek szubjektív és objektív okait érintette. Vajon a “termelőerők fejlődése” kikényszeríti hazánkban is az iskola szükséges modernizációját, vagy milyen érdekek hathatnak e fejlődés érdekében? A frontális, tananyaggal zsúfolt tanítás és a mesterséges intelligencia lehetőségei közti feszültségről esett szó tanuláselméleti szempontból leginkább. A vita másik része a társadalom, a gazdaság és a tudáskommunikáció összefüggéseiről szólt. Vajon a globális újkapitalizmus és modernizálódó állama váltja ki a tanulási technológiák megváltozását, vagy éppen ennek ellenében, már-már (a újkapitalista-konzervatív állammal mindenképpen szembeforduló) elleniskolák pedagógiai ethoszára jellemző a progresszív pedagógiai eljárások (személyközpontú differenciálás, sokoldalúság tisztelete stb.) terjedése? (T.L.)

A Szakmai Kollégium őszi ülése

Kereszty Zsuzsa nem egyszerűen hosszú és érdekes életműve összefoglaló prezentációjára készül, hanem a jövőre. Ezért kezdeményezte az “alternatív iskolák szellemi tőkéje” elnevezésű szeliden demonstratív konferenciáját. A Magyar Pedagógiai Társaság meghívására a Szabad Iskolákért Alapítvány (SZIA) és az Alapítványi- és Magániskolák (Óvodák) Egyesülete (AME) védnöksége mellett 11 általa kiválasztott (gyakorlatilag a közel negyven év előtti, a politikai rendszerváltás körüli folyamatok ‘árnyékában’ az iskolaügy ‘forradalmas’ időszakában alapított) ún. alternatív iskola reprezentánsai mutatták fel kidolgozott és őrzött és ‘népgazdasági hasznosításra’ érdemesnek tartott értékeiket egy bő kétórás – a koronatanúk, Galambos Rita és

Gönczöl Enikő által feszesen moderált “szakmai showműsorban”. Így szót kapott Andóné Nagy Katalin/Kincskereső Iskola/, Bakonyi Katalin /Waldorf Iskola/, Fehér Márta /Közgazdasági Politechnikum/, Horn György (Alternatív Közgazdasági Gimnázium/, Kerényi Mari /Zöld Kakas Liceum/, Lányi Marietta /Gyermekek Háza/, Lipták Erika /Rogers Iskola/, Mezei Kata /Burattino Iskola/, Orsós János /dr. Ámbédvár Gimnázium/, Szabéni Csilla /Belvárosi Tanoda/ és Szász Anna /Lauder Javne Magyar-Zsidó Községi Iskola/. Az előadók a kezdeményező javaslatára két fókuszra figyelve két “felvonásban” szóltak: először a gyerekek, tanulók, megismerésük, támogatásuk és értékelésük volt a középpontban, másodsor az együttműködések generálói az intézményvezetők, a pedagógus-kollégák s további, a közösségteremtésben számításba veendő csoportok (elsősorban a szülők, családok).

A beköszöntőt jegyző Dobos Orsolya az AME nevében azt kívánta a jelenlévők bátorítására igazolni, hogy a bemutatkozók innovációit – a legtöbb vonatkozásban – akár a mai tanügyigazgatási viszonyok közt is lehet alkalmazni.

Mit emelnék ki az egyes – egyébként szembeszökően harmonizáló, megannyi hasonló eljárást és jobbra a bevételek tapasztalatait bemutató – megszólalásokból?

A Zöld Kakas merész kísérleteiben új és új terminusok jelennek meg. ‘Atipikus tehetségnek’ nevezik különös érdeklődéssel és tanulási sajátosságokkal rendelkező tanítványait, e megközelítés ethosza vezérli a szinte teljes differenciálás felé az iskolai életet. *“Ha kérdezik egy gyerektől, hogy hanyadikos, azt mondja: attól függ, melyik tantárgyból”*. A Lauder Iskola történetéből a hagyományokra építő organikus és szélesedő közösségfejlődés emelkedett ki. A Közgazdasági Politechnikum az iskolai osztályozás jezsuita örökségétől megszabadulva árnyalt, szöveges az önértékeléssel is számoló, a kölcsönös értékeléssel dolgozik, fontos elem a - nagy elődök (akár Neillt, akár Korczakot, akár Sztahlot, akár Makarenkót) idéző ‘iskolai bíróság’ intézménye ebben a folyamatban. A Waldorf-iskola az alapító hagyományai szerint a ‘kéz, a szív és a fej’ egységét érvényesíti a nevelőmunkában – a munkarendben, a tanulás felfogásában. A Burattinó Iskola életéhez olyan gyerekek is tartoznak a siker reményével, akiket nem csupán az ‘állami iskola’ vetett ki, de az ‘állami gyermekvédelem’ is. A ‘tanulás’ mellett értelemszerűen átgondolt szociális segítség, nemkülönben a zeneszó és a dráma képezi az iskolai folyamatok lényegét. A Belvárosi Tanodában is voltaképpen a mentorálás veszi át a ‘tanárkodás’ szerepét, a különleges utakon járó tanulók mégis rendre eljutnak az érettségiig. A Kincskereső Iskola életének új szakaszában az infrastruktúra fejlesztése jelenti már-már projektszerűen – két új tanterem ‘községi kivitelezésben’ – az iskolai életnek a ‘holnapi nap öröme’ figyelő hangsúlyait – az előtte bemutatkozó iskolákhoz hasonló családiasság, differenciálás, személyre szóló értékelés stb. mellett. A Rogers Iskola központi alapelve a tanulók kíváncsisága, mindenki ‘fontosságának’ tisztelete. (Ilyen egyszerű volna?) A Dr.Ámbédvár Gimnázium szakmai vezetője, aki a Belvárosi Tanodában érettségizett egykor a halmazottan hátrányos borsodi régióra és a régióban élő roma/cigány gyerekekre hivatkozva emelt szót az alternatív iskolák felelősségéről a ‘társadalmi felelősségvállalás’ dolgában. Miért maradhat ki több tízezer gyerek a korszerű – humanista és demokratikus – pedagógia jótéteményeiből? A Gyermekek Házában az inklúzió megvalósult, beteljesült valóság. Nem lehet egyszínű tantervvel

sokszínű gyerekeket fejleszteni! Ezzel a hitvallással az iskola nevelőtestülete képes volt azonosulni.

Horn György voltaképpen nem is az AKG-ról szólt (az immár hatalmas iskolai szervezet 'széttagolása' 25 kisiskolává voltaképpen az 'iskolátlanítás' lépése), hanem arról, hogy az iskolaintézmény történeti kialakulásában, fogantatásában is "rettenetes hely", a XXI. századra megérett új, otthonos, ösztönző-támogató helyekre cserélése. Ahol három funkciót kell voltaképpen gyakorolni: a tanulási képességek fejlesztését; a motiváció megőrzését s szociális képességek megerősítését. Ehhez kellenek új terek, új szervezetek s alighanem új professzionista segítő felnőttek is.

Pessimista vagy optimista zárszó volt ez? Mindenesetre Cziike Bernadett a SzIA szakmai vezetője töretlen optimizmussal kínálta az Alapítvány fontos könyveit, tanfolyamait - bátorítva a kultúraváltásra készülők, készítőket.

A prezentációkat követő szabad vita – melyet már nem közvetített a youtube – néhány nagy, átfogó kérdés körül parázslott. "Addig jó, míg az alternatív pedagógusok, akár Horn György mondja saját iskolájáról, hogy 'rettenetes hely', s nem a tanulók" – tette szóvá egy beszélgetőtárs. De rendre felmerült a dilemma: az iskola világa általában – avagy az egész világon – 'rossz', vagy vannak azért 'nemzeti sajátosságok' ebben a diszfunkcionalításban. Végülis kik az alternatív pedagógiák, iskolák hasznélvezői? A fizetőképes kereslet? Volt aki szerint ezek nem is olyan rettenetes összegek, kifizethető a középosztályi keresetekből is. Egy beszélgetőtárs Hofi emlékezetes poénját hivatkozta: *"fog-e tudni úszni az, aki nem tud, ha megfizetem?"* A vitában a metafora továbbfejlődött. Mi van akkor, ha "tud úszni" – az innovatív (demokrata, humanista) pedagógus, de az oktatáspolitikai más sportágra kényszeríti? Cui prodest? Kinek érdeke a műveletlenség diadala? A kritikai gondolkodás elfojtása? Ez általában a hatalmukat védő elitek szándéka. Megtörhető-e ez a szándék? Rávehető-e bármely – régi, új – kormányzat az alternatív pedagógiák "szellemi tőkájének" kamatoztatására? Ha igen, milyen eszközökkel? Kinek az eszközeivel? S elegendő-e mindegyik egy kormányzat rábeszélése? Amikor a társadalom más csoportjai – sok más csoportja – nem jelenti be szándékát az iskola kultúraváltására? A szülők az osztályzásból értenek: pofon jár-e a gyerekeknek vagy csokoládé? Nem bánják a fegyelmező iskolát. A pedagógustársadalom sem igazán nyitott a funkciók újrafogalmazására. (Kapott kritikát a pedagógusképzés is.) Knausz Imre rezignáltnak, egyben bölcsen utalt arra, hogy e változásnak – vagyis az iskolának szociális térré alakítsanak – az elterjedése hosszú, türelmes, évtizedes folyamat. De az a kérdés is foglalkoztatja, hogy nem söpör-e el minden alternatív vágyat a klímaválság, új járványok, háborúk, diktatúrák, szegénység, társadalmi feszültségek, konfliktusok. Azokat a vágyakat is, melyeket az alternatív iskolák - láthattuk, hallhattuk - hazánkban is rövid fél évszázad alatt követhető joggyakorlatokká váltak. (T.L.)

A Vezetői Kollégium tavaszi ülése

Képviseltette magát az Amerikai Tagozat, az Eszterházy Tagozat, a Északnyugat-magyarországi Tagozat, a Nógrádi Tagozat, a Középmagyarországi Tagozat, a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Tagozat, a Családpedagógiai Szakosztály, Didaktikai Szakosztály, a Diszlexiás Gyerekek Fejlesztéséért Szakosztály, az Egészségnevelési Szakosztály, a Felsőoktatási Szakosztály, az Interkulturális Pedagógia szakosztály, a Gyermekek Szakosztálya – Korczák Munkabizottság, a Kalokagathia Szakosztály, a Katonapedagógiai Szakosztály, a Ki-Figyel-Ő Szakosztály, a Kisgyermeknevelési Szakosztály, a Konduktív etnopedagógiai Szakosztály, a Korisme Szakosztály, Neveléstörténeti Szakosztály, az Összehasonlító Pedagógia Szakosztály, a Projektpedagógia Szakosztály, a Robottechnika Szakosztály s a Szakképzési Kollégium, továbbá az Elnökség és a Felügyelő Bizottság.

Trencsényi László boldog újévet kívánva tájékoztatott arról, hogy már több mint 50 új tag lépett be 2025-ben, őket fogadjuk és szocializáljuk a Társaságba! Ők „átmozgatják” a Társaságot, fiatalodunk, új igények és arculatok, új tartalmak jelennek meg. 2025 legelején két új szakosztályunk is megalakult. Kerekes Judit elmondta, hogy jó pár éve partnerek vagyunk (az AMIT és az MPT), és most új tagozat alakult egy amerikai társasági műhely alakításának igényével. Markovics Milán Mór referált: Katonapedagógia Szakosztály alakult, mivel az iskolákban egyre inkább jelen van a téma és a hivatásos katonák (honvédelmi ismeretek tantárgy). “Ezt fogjuk össze, illetve szeretnénk elérni, hogy többen tanuljanak tovább egyetemen azok közül, akik a katonai középiskolát végzik el.”

Az elnök folytatta: “megjelent az új évkönyvünk, felkerült a honlapra. Érkeznek az új munkaterv, ezek a honlapon és a Facebook-csoportban olvashatók. Vannak „majdnem egyintézményes” szakosztályok is, ezeknél előfordul, hogy a munkatervben intézményi programokat tüntetnek fel, kérjük, hogy csak akkor jelöljünk egy eseményt társaságinak, ha az MPT – akár jelképesen is, de nevesítve – jelen van, és így van hirdetve a rendezvény. Belső szabályzatok kialakításáról határoztunk a tavalyi küldöttgyűlésen (elérhetőség, választási szabályok, delegálás, stb.) A május végi küldöttgyűlésre szeretnénk azoktól is kérni ezt, akik még nem küldték. A tagdíjbefizetések dinamikusan érkeznek. Szükségünk van a tagdíjbevételekre, ebben a szervezeti egységek vezetőinek is legyen felelőssége.”

Glashütter Melinda a KORISME Szakosztály nevében elmondta, hogy a korai iskolaelhagyást megelőző programban dolgoznak 10 éve, ez az Arany Iránytű Program, ami saját fejlesztésű programjuk. A KORISME Szakosztály kereteiben második esély iskolák hálózatának (újra)szerveződését indították el, ezt szeretnék megvalósítani, és ezeket az intézményeket szeretnék az MPT figyelmébe ajánlani, mert ezek az iskolák minden pedagógiai tudást, újítást szívesen fogadnak, ezek megosztására és a közös szakmai munkára hívunk mindenkit. Egy konkrét felhívásuk is van: ezek az iskolák tanárjelöltek hallgatókat várnak, ehhez kérnek segítséget. Továbbképzésekhez is fogadjuk felajánlásokat. Az Összehasonlító Pedagógia Szakosztálynak ajánlható egy kitekintés megvalósítása: nemzetközi szinten hogyan oldják meg ezt a problémát.

Gerlang Vivien jelzi, hogy hozzá tud járulni hallgatók toborzásához (ELTE, földrajz szak, Didaktika Szakosztály). Kerekes Judit tapasztalatot oszt meg, jó gyakorlatot. New Yorkban kötelező olyan intézményben gyakorlatot szerezniük a hallgatóknak, ahol állami étkeztetésben részesülők – azaz hátrányos helyzetű – diákok tanulnak. Molnár György is segítséget ajánl. A gyakorlatra érkező hallgatók számára több iskolában szálláslehetőség is van. A Budapesten tartandó gyűléseikről értesíteni fogják az MPT-t, és mindenkit szeretettel várunk.

Néhány program a közeljövőben:

Február 20. Karmester varázspálcával – Fischer Iván életművéről, az Interkulturális Szakosztály szervezésében.

Április 15-én a Színes Húrok Szakosztály szervezésében lesz a növendékkoncert jubiláló tagjaink tiszteletére.

Május 16-17. *Iskolák, jövőképek, utópiák és disztópiák* címmel a Kalokagathia Szakosztály szervez kétnapos konferenciát.

Szeptember 26-27. *Változások labirintusában* címmel Kiss Árpád Emlékkonferencia Debrecenben. Ha valamelyik szakosztály vagy tagozat olyan ülést szervez, amelynek tartalma érintkezik ezzel a témával, akkor lehetőség lesz kedvezmény vagy teljes költségtérítés igénylésére a részvételhez néhány előadónak.

Csoma Gyula utolsó munkája könyv alakban hamarosan megjelenik, konzervatív-progresszív pedagógia vitát bemutató kötet is nemsokára megjelenik, új Korczak-kötet is készül. Gál Ferenc jelzi, hogy beszélt Horn Györggyel, aki szívesen vállalkozik egy nyilvános beszélgetésre a róla szóló kötet kapcsán, ez májusban lesz a Kazinczy utcában. Molnár György jelzi, hogy május 22-én lesz a 2025-ös MELLearn konferencia, előtte, március 19-én pedig a tudományos utánpótlásról műhelybeszélgetés a MELLearn, az MPT és az MTA PTB Andragógiai Bizottság közös rendezvényeként. Lampert Bálint jelzi, hogy a Tanítók Napja alkalmából március 11-én lesz egy rendezvényük (MPT Északmagyarországi Tagozat). Március 27-én a Szakképzési Kollégium ülése az új technikusképzés tapasztalatairól fog szólni – jelenti be Schindler Rózsa. Novák István felhívja a figyelmet, hogy *Karmester varázspálcával* című film február 20-i vetítésének különlegessége, hogy csak MPT-tagok számára szerveződött ez az alkalom. A film az elmúlt 70 évet mint korszakot is bemutatja. Május 20-én *Szülőnek lenni* konferencia lesz. A szakosztályközi együttműködés jó példajaként említette a február 19-iki vitaestet (Neveléstörténeti Szakosztály és Kiss Árpád Műhely), a tatai Színes Iskola látogatásában a korczakistákhoz csatlakoznak a KORISME aktivistái is.

A Felügyelő Bizottság jelentést készített a tagnyilvántartásról, ezzel kapcsolatban szeretnék felhívásként elmondani, hogy a szakosztály- és tagozatvezetők fektessenek a nyilvántartás vezetésére és az MPT-irodával való egyeztetésre nagyobb hangsúlyt.

2027- ben tisztújító Küldöttgyűlés lesz, hajlott korára való tekintettel nem vállalja tovább a feladatot az elnök és az ügyvezető elnök, ezekre a posztokra várhatóan időben pályázatot írunk ki. Segítséget kérünk a megfelelő személy megtalálásában, várjuk az ötleteket, jelentkezéseket.

Turcsik Katalin

A Vezetői Kollégium őszi ülése

Jelen voltak: 36 fő, kimentette magát: Egészségnevelési, Konduktív pedagógiai, Tanulókör szakosztály, Bács-Kiskun megyei, Hajdú-Bihar megyei, Somogy megyei tagozat. A Vezetői Kollégium ülését Trencsényi László elnök vezette. A Vezetői Kollégium minden tagja előzetesen megkapta a szervezeti egységek jelzései alapján készült, az „Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért – 2025 ősz” immár hagyományossá vált rendezvénysorozatról szóló dokumentumot, mely a szervezeti egységek a tanulást és tanulást támogató szakemberek tudásmegosztó rendezvénye. A kollégiumi ülés időpontjában is bővülő program jelenleg 30 rendezvényt tartalmaz. A Vezetői Kollégium megállapította, hogy a szervezeti egységek aktivitása itt is érzékelhetően hullámzó, vannak olyan szervezeti egységek, amelyek kisebb hangsúlyt fektetnek e témára. Köszönet illeti a BMSZC Bólyai János Műszaki Technikum és Kollégium vezetését (Király László igazgatót), aki befogadta a Robottechnikai Szakosztály rendezvényét. Az elnök felhívta a figyelmet a Szakmai Kollégium közeli rendezvényére, melynek témája az alternatív iskolák szellemi tőkéje, és a Szabad Iskolákért Alapítvány és az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete támogatásával valósul meg.

Második napirendként a belső szabályozók kérdéséről tárgyalt a VK. Az Alapszabály legutóbbi módosítása kapcsán megfogalmazott Szervezeti és Működési Szabályzat a szervezeti egységek autonóm belső működését reguláló ún. „működési rend” megfogalmazását írja elő. A sem tartalmi és sem terjedelmi korlátokat és előírásokat nem tartalmazó SZMSZ lehetőséget teremt minden szervezeti egységnek saját szakmai specialitásait, működési elképzeléseit, működési határait meghatározó dokumentum szabad tartalmi megfogalmazására. Mindezeket figyelembe véve az ülés idején 39 szervezeti egységből (26 szakosztály, 12 tagozat, Szakképzési Kollégium) 28 szervezeti egység dokumentuma rendelkezésre áll.

Felügyelő Bizottságunk elnöke felvetette, hogy a honlapra most kikerülő szervezeti egységek felsorolását és vezetőik nevét azonosító dokumentumot kiegészítve fényképpel és 3-5 soros bemutatkozással gazdagítani lehetne a Magyar Pedagógiai Társaság nyilvánosságát figyelembe véve a természetes fluktuációt is. Ugyancsak ő nyomatékosította a kérést: rendezvények programok zárása után a szervezők rövid, a tartalmat és a résztvevők számát, valamint az együttműködőket tartalmazó írásos beszámolók készítése érdekében.

Harmadik napirendi pontot az Elnökség 09.10-i ülésén tárgyalt és a Vezetői Kollégium minden tagja előzőleg megkapott *„Hogyan tovább? Kérdések és válaszok a Magyar Pedagógiai Társaság tevékenységéről és jövőképéről* című dokumentum elemzése alkotta. Elnökségi ülésen alakult ki szövege azzal, hogy miközben hangsúlyosabban fogalmazódják meg az elnökség határozottabb kiállása és a nevelésügy innovativitása, a hagyományos pedagógiai diszciplínák keretei közül kilépve szakmai innovációk köré tömörülő műhelyek, közösségek integrálása, s a szervezeti élettel együttjáró, bizonyos szempontból a szervezeti kultúrát a tagok körében is edukáló normarendszer, mégis egyensúlyban maradjon mindez a belső műhelymunka, közösségteremtés, szakmai kérdésekben való elmélyülés feladataival. A dokumentum érinti a fluktuáció, a tudásmegosztás különböző pedagógiai módszereinek feltárására

irányuló útkeresést, ezzel összhangban a közhasznúság keretei közt érvényesülő konstruktív reflektivitás kiszélesítésének lehetőségét. A dokumentumhoz két korrekciós javaslat érkezett. A Vezetői Kollégium e javaslatokat nem tárgyalta, azt az elnökség hatáskörébe utalta.

Egyebek:

Ø A Kollégiumi ülés a 2026. évi Ádám György-díj kuratóriumába a Vezetői Kollégium részéről Villányi Györgynét (Kisgyermeknevelési Szakosztály) és Dráviczki Sándort (Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Tagozat) delegálta. Többi tag delegálása az elnökség kompetenciája.

Ø A 2027-ben sorra kerülő tisztújító közgyűlésen Trencsényi László elnök és Villányi Györgyné ügyvezető alelnök nem jelölte magát. Az elnök felhívta a szakosztályok, tagozatok felelősségére a figyelmet a tisztújítás előkészítésében, az "utódok" megtalálásában, "felépítésében". Az is felvetődött, hogy utánpótlásra jelölése lehetséges pályázat kiírása útján is, de önkéntes „bejelentkezés, aspiráció” útján is.

Schindler Rózsa

Az iskola jövője konferenciáról

„A katasztrófaközeli emberiség alig-alig gondolkodik a jövőről, holott nagy szükség van a globális víziókra, ebben pedig jóval nagyobb része kell legyen az iskolának, mintsem a mai gondolkodás és állapotok azt tükrözik” – kezdődött Knausz Imrére hivatkozással Trencsényi László felütésével Az iskola jövője – utópiák és disztópiák címmel, a május 16-17-én, a Magyar Pedagógiai Társaság által életre hívott konferencia. A konferencia statútuma szerint „napjaink egyik élénk vitákat kiváltó témája a közeli és távolabbi jövő perspektívája, a fenntartható fejlődés vs. a földi élet belátható időn belüli végzete. A Magyar Pedagógiai Társaság e vitához – küldetésének megfelelően – az intézményes nevelést-oktatást középpontba állító szakmai rendezvény szervezésével kíván csatlakozni. Azt a kérdést tesszük fel magunknak, hogy a mai válságos gazdasági és politikai világhelyzetben van-e, lehet-e releváns mondanivalója a mi szakmánknak, a pedagógiának”. A mintegy 60 jelenlévő és 25 online résztvevő előtt bemutatott elképzeléseket a magyar pedagógia tizenhat nagyágyúja prezentálta.

Radó Péter nyitóelőadásában szembesítette a résztvevőket azzal, hogy a jövőben semmi nem biztos, kivéve, hogy alkalmazkodnunk kell ahhoz. Ehhez az alkalmazkodásnak a tervezése a jövőképzalkotás, amelynek távlata mindkét értelemben véve rövidül: a belátható tervezési horizont és így az adandó reakció is egyre csökkenő ciklusidőt engedélyez, miközben az iskola, az oktatás jövőképe nem csak neveléstudományi, de szociológiai, politikatudományi és persze társadalmi-politikai-gazdasági kérdés. Azt kívánta, hogy legyen, legyenek közös, oktatási célokkal megalapozott és cselekvésorientált vízióink.

Mészáros György elutasította a technokratának minősített fenti szakértői alapállást és azt állította, hogy fenntarthatatlan rendszer okán nem AI-ban, mobilofóniában és technokrata jövőképekben kellene gondolkodnunk, hanem radikális változásban, sőt forradalomban. Egyre erősödnek ugyanis a világkatasztrófa-világképek, s tudomásul kell vennünk, hogy a jövőről való gondolkodásunk az egyre valószínűbb emberiség-tragédiára kell alapozzon, a világ ugyanis ily módon működésképtelen és Életellenes. Az oktatás ennek a forradalomnak az egyik letéteményese, amihez az kell, hogy ne az újratermelés eszköze legyen, hanem a felszabadítás és az Élet újratermeléséé.

Lannert Judit – mintegy a konferencia spontán védjegyeként – elhatárolódott az előző előadástól és óvott attól, hogy az ideológiákra elméletként, az adatnélküli, kizárólagosságigényű elképzelésekre tudományként tekintsünk. Arra mutatott rá, hogy amikor a technológia „beelőzi” az oktatást, az mindig társadalmi feszültséget okoz, míg fordított esetben fellendülés következik be. Mi tehát az a 21. századi tudás, amely a technológiához képesti jelenlegi oktatási lemaradáson változtatni tud, ahhoz, hogy a társadalmi feszültségből ne legyen törés? A fokozatos változás minden bizonnyal elégtelen, csak a társadalmi feszültségek konzerválására elegendő, olyan transzformációra van szükség, amely a jövőben ismét az oktatás számára biztost versenylőnyt a technológiával szemben. Az oktatás – ilyen transzformációja nélkül – ugyanis nincs jövő vagy legalábbis az emberiség bizonyosan nem ér odáig. Ha nem csak jövőssokkos válaszokat akarunk adni, hanem az oktatás valós szerepét akarjuk

érvényesíteni – aminek mégiscsak az kellene legyen a feladata, hogy segítsen eligazodni a világban – akkor az iskolák kezdeti szakaszában szövegértés és matematikai alapozás kell, de nem azért, hogy valaki bölcsész vagy természettudós legyen, hanem, hogy társadalmilag érzékenyek és logikus gondolkodásra képesek legyünk. Az iskola középső szakaszát pedig a praktikus ismeretek és a világértelmező tudás megalapozása kellene jellemezze.

Fóti Péter szerint van relevanciája az értelmes utópiáknak: igenis lehet, sőt kell egy tekintélyelvű disztópia és egy társas-integratív utópia között választani, miképp egy gyakornok-módszertanász vagy holisztikus, össztanulás-szemponútú pedagógus-képzés között is. Az iskola egyszerre kell egy felülről jövő (szakmai, politikai) és egy alulról érkező (gyermeki) „nyomást” kezeljen, amit előbbi szerkezetű, alapvetésű iskola biztos nem tud. Így lehet, hogy az iskola nem, de a tanulás maradhat örök.

Fábry Béla finoman utalva a ma uralkodó generációs logika korlátaira. a kultúraváltás periodusidejének rövidülésére hívta fel a figyelmet, a folyammenti társadalmakbeli évezredes ciklustól a 21. század legfeljebb évtizedes kultúraváltásáig. Utalt arra, hogy az ENSZ 17 fenntarthatósági célja között a negyedik helyen szerepel az oktatás, jelezve, hogy nincs olyan globális probléma, amely megoldható lenne korszerű oktatás nélkül, amihez az iskolához tudományos háttér, demokratizmus és humánus működés kell. Hasonlóképp minden iskolát három tényező határoz meg, hogy az emberek milyen körülmények közt éltek, milyen társadalmi viszonyrendszer öleli körül az iskolát és milyen kulturális közeg (hitek, hiedelmek, értékek) veszi azt körbe. Nem tudjuk milyen lesz az iskola, de az elszenvedője a gyerek sokkal jobban jár, ha nem oktatásról, hanem szocializációról beszélünk. E térben meg kell tanulni tanulni (új dolgokat megismerni), dolgozni (a környezettel interakciót végezni), együttműködni és minőségi módon élni.

Gloviczki Zoltán a generációs-, társadalmi-, techno- és ökofélelmek tengerében a jövőt „csaknem jelenként” aposztrofálta, jelezve, hogy ebben a jövőben megítélése szerint (1) mindenképp lesz iskola (azaz amíg lesz társadalom, addig lesz intézményes nevelés), (2) ez célorientált struktúra lesz (nem ok- vagy folyamatvezérelt), (3) s ezt a célrendszert pedig a külső-belső társadalmi és szakmai közösség határozza meg. Ez az iskola – bármennyire is a tömegoktatás korát éljük – boldogulni tudó és boldog személyeket (és nem társadalmi csoportokat vagy iskolai osztályokat) nevel.

Sáska Géza két iskolakép-elképzelést mutatott be. A „tényalapú” iskola képe, az adott helyzetből indul ki, empirikus beállítottságú. Ez a fajta iskola a társadalmi változásokra kiszámíthatatlanul, leginkább ellenálló módon reagál. Ebben a logikában a tömegoktatás expanziójával, illetve annak telítődésével tulajdonképpen az iskola elveszíti kulturális sajátosságait, értékét, vonzerejét; a diszciplináris tárgyak és azok tekintélye visszaszorul és a pedagógusok rekrutációs meritése is egyre alacsonyabb társadalmi bázisú. A „metafizika” alapú iskola a jelen kritikájából indul ki, de megkerülhetetlen probléma e keretrendszerben, hogy nem látjuk a jövőt, az jövőtervezésre, rosszabb esetben jóslásra, utópiára épül (gondoljunk csak a kommunista jövőnek nevelésre, a gyermekek sosem bekövetkezett évszázadára) és ezek a pedagógiai ideológiák jellemzően nem állják ki a tudományosság, de az idő próbáját sem.

Ercse Kriszta az oktatási rendszer valós felelősségéről beszélt, hiszen az oktatási rendszer napi nyolc órában „kiemeli” a gyereket a családból és az egyenlőtlenségek

mértéke determinálja a minőségi életfeltételekhez való hozzáférés esélyét. A felelősség túl kell mutasson a tanulmányi eredményeken, tanulási teljesítményen, hiszen a 10-12 év alatt a társas szocializáció, a hierarchikus és társas viszonyok, az erkölcsi és racionális társas lét, a kisgyermekből fiatal felnőtté fejlődés folyamata és ebben az iskola felelőssége sokkal távolabb mutat mint az egyszerű tanulmányi/tanulási aspektusok. Vajon az iskola segít elfogadni a sokféleségeket, tudja támogatni a multikulturalitást vagy megmarad kirekesztő etnokulturalista megközelítésűnek? A sokféleség értékének elismerése csak a társadalom egészének diskurzusba vonásával és az az oktatás modernizálásával képzelhető el. Ma ugyanis az iskola hitelességi krízissel küzd: kontraproduktív, képmutató és életszerűtlen. Vajon mikor lesz az, hogy mindent megtesz, hogy azok legyünk, akik lehetnénk?

Knausz Imre szuggesztíven disztópikus jövőképet vázolt fel, szerinte közös világunk összeomlása minden percben bekövetkezhet. Ezen összeomlás három aspektusban is értelmezhető: egyfelől a bolygó összeomlása (a tudósok 24 órás végítélet órája 89 másodperccel áll éjfél előtt), másfelől a társadalmi egyenlőség összeomlása (Kétmilliárdan élnek emberhez méltatlan körülmények között), harmadrészt a demokráciák összeomlása (az *Alt Right* mozgalmak felvirágzása). Az igazsággal szembeni bizalmatlanság illetően terjedését az iskola az oksági és intencionális (a másik pozíciójába behelyezkedő) gondolkodás terjesztésével állíthatná meg, ma azonban inkább elvonja a tanulókat a gondolkodástól, megfosztja a motivációtól és így a tudástól: a tudatlanság és műveletlenség színtere, pedig lehetne az összeomlásokkal szembeni „szellemi ellenállás” terepe is. Ehhez azonban pedagógiai forradalomra lenne szükség.

Jenei Norma és Szarka Alexandra a társadalmi lényé szervesülés segítségét tekintik a pedagógia tulajdonképpeni lényegének, hangsúlyozva, hogy maga a pedagógia önmagában nem oldhatja meg a ma társadalmi világproblémáit, de akár csak szűkebb értelmű oktatási problémáit sem. Megítélésük szerint a pedagógia önmagában is felvállaltan értékalapú kell legyen, de ettől még nem lesz szükségszerűen indoktrinér. A pedagógia feladata, hogy „előre” tervezzen, egyfajta társadalomtervezési feladatot lásson el, hogy felkészítse az ember a valós és vágyott társadalmi valóságra.

Nahalka István a tanulási-tanítási folyamat, szűkebben a tanulóknál kialakított tanulásképp normativitásáról szólt. Állítása szerint jelenleg alapvetően nem konstruktivista, hanem objektivista-pozitivistá tanulásképet sajátítottunk el a gyerekekkel. Hangsúlyozta, hogy az alternatívák közti választásra lenne szükség, mert ma az iskolában jellemzően egyetlen igazság bemutatása történik, ha véletlen meg is jelennek alternatívák, azok ellenpéldaként, szabályt erősítő kivételként keretezettek, és a tanulónak csupán az állítások feltétel nélküli elfogadása a lehetősége. A probléma feloldására a „gyenge normativitást” ajánlotta, amely ugyan értékalapú, de nem jut el az indoktrinációig. Normativitás nélküli iskola ugyanis szerinte nem létezik, az erős normativitás pedig elfojtja a kritikus gondolkodást, hazug legitimitást ad és az ebből következő kényszer sosem célravezető.

Csovcsics Erika roma példák alapján úgy ítélte meg, hogy új narratívákra van szükség, mert a hagyományos keretek már nem érik el az ingerküszöböt. Ezen hagyományos narratívák nem segítik a romák társadalmi lényé válását. hanem megmaradnak a rasszizált etnikum láthatatlanságában. A romák ugyanis elnyomottak a kulturális

dominancia által, és eképp szegénységben tartottak, diszkrimináltak és végső soron kimaradnak a társadalmi fősodorból. Holott társadalmi szinten a „világok” találkozási koherensebb társadalmat eredményez, egyéni szinten pedig csökkenne a szegénység, kiszolgáltatottság, kirekesztettség. A gazdasági aspektusokról (a munkanélküli GDP-hez hozzáadott értéke csekélyebb) és az ember jogi kérdésekről (az emberi méltóság eszméje) nem is beszélve. A jövő iskolája nem lehet olyan, amely egydimenziósan csak romaként kezeli polgártársainkat.

Tóth Tamás Május Mihály Ottót is megidézve szimptomatikusnak tartotta magát a konferenciát is, mert úgymond be kellene látnunk, hogy a pedagógia és az iskola (ideája) halott, csak épp nem tud róla. Nem abban az értelmezésben halott, hogy nem létezne maga az intézmény, hanem ontológiai értelemben szűnt meg létezni. Az idea száműzetett a tudattalanba, és bár alkalomadtán föl-föltör onnan, alapjellemzője, hogy elfojtott, mert elfojtottuk. A helyzetünk reménytelen, a pedagógia pofára esett: micsoda nagyszerű kezdet!

Radó Péter a tanulási eredményekkel kapcsolatos elvárások szempontjából közelített – óvva az utópiák és disztópiák minősítéstől, a jövőkép fogalmát ajánlva helyükre – és abból a szempontból javasolta a jövőkép-tervezés értelmét megfontolásra, hogy mely cselekvéseinkbe érdemes és melyekbe nem erőforrást fektetni. Megítélése szerint nem megkerülhető az iskolában mint intézményben való gondolkodás sem, még akkor sem, ha az iskola intézményét teljesen újra kell gondolni. Ez az újragondolt iskola egyfelől egységesítő másfelől diverzifikáló. Egységesítő, mert minden iskolának minden tanuló számára gazdagítania kell a tanulási élményt, s diverzifikáló, mert ahány tanuló, annyi (megelőző és jövőbeli) életút. Egy ilyen iskola bizonyosan tesz lépéseket a kasztalanításra és az egyenlőtlenségek csökkentésére, amit egy nem hierarchikus kapcsolatban álló szereplők együttműködésén alapuló (többszintű heterarchikus) kormányzás szolgálhat ki.

Trencsényi László egy felvállaltan sem a jelen időben, sőt talán ontológiai értelemben sem megvalósítható utópiát vázolt fel, amelyet azonban mégiscsak követésre ajánlott. Miután ma már az egységes társadalmi igény teljességgel illúzió (a XVI-XVII. században a népiskola kialakulása, a polgárosodás áldott vagy átkozott hajnalának idején létezhetett ilyesmi) Sokféle társadalmi igény és igénybejelentő társadalmi csoport létezik, így egy tagolt társadalom kultúrateremtő és kultúraelosztó alrendszerei is tagoltak. S ez így van rendjén. kell legyen. E tagolt rendszerben lehetőséget kell biztosítani alternatív nevelő-, művelődő közösségekre – ilyenek támogatására – iskolán innen és iskolán túl is

Horváth Attila a rejtett előfeltevések veszélyére, az alapkérdések fel nem tételeire figyelmeztetett. Kérdőjelezzük meg a premisszáinkat, ne spóroljuk meg a kérdésfeltevést, gondoljuk újra: valóban befektetés a jövőbe az oktatás? Állítása szerint nem igazolt, hogy a GDP korrelálna az oktatásra költött pénzek mennyiségével és az sem igaz, hogy ok-okozati viszony lenne az oktatásra elköltött pénzek és az iskola eredményessége között. Az iskolára ugyan szükség van, de csak azért, mert már létezik. S ebből következően csak ámítjuk magunkat utópisztikus iskolafejlesztésekkel – lettlegyen az konzervatív, liberális, vagy anarchista – közoktatási reformokkal.

Borbély-Pecze Tibor Bors és es sorok szerzője – a konferencia ún. rezonőrei – igyekeztek összefoglalni az elhangzottakat. Eszerint a konferencia előadói és meglepően aktív

résztevői között a legnagyobb egyetértés egyfelől az iskola jövőbeni létéről mutatkozott, másfelől az egyre rövidebb távú tervezhetőség és emiatt a változáshoz való alkalmazkodóképesség szükségessége kérdésében volt. Egyetértés mutatkozott abban is, hogy a sokféle megközelítés egymásmellettiisége – mint önreflexióra készítő kreatív káosz – működött, a konferencia résztvevői (előadói, hozzászólói, hallgatói) nem elbeszéltek egymás mellett, és nem csak ismertették saját kimunkált vagy még csak körvonalazás alatt álló vízióit, hanem kölcsönös reflexióik segítettek egymást kilépni a kölcsönös meg nem értés struktúráiból.

Vita leginkább három „skálán” volt tetten érhető:

a) A megközelítések mikéntjében: az előadók egy része felvállaltan ideologikus iskolát képzelt el, mások inkább a technokrata-tényalapú iskolaképből indultak ki és mint ilyenek ezen elképzelések nem minden esetben voltak vitaképesek egymással. Az értéksemleges elképzelés az ideologikus elképzelések vitaképtelenségére igyekezett rámutatni, míg ez utóbbi az értéksemlegesség rejtett értékválasztására mutatott rá.

b) A gyökerek milyenségében: az egyik gondolati vezérfonal a jövőre vonatkozó múltalapú tervezés, másik fele a jelenből történő extrapoláció mellett foglalt állást.

c) A jövőképben: míg a gondolkodók egyik része kifejezetten a disztópikus jövőtől óvott és abból keresett kiutat, addig a másik része pozitív jövőképben gondolkodott.

A parázs viták alapján nem kétséges: lesz folytatás. Ha esetleg nem csak az iskola, hanem általában a tanulás jövőjéről is szólhat, még jobb.

d) A tudomány és a szakpolitika sokszor keveredett és felmerült, hogy ideologikus elképzelésekkel nem biztos, hogy lehet vitatkozni.

Nagy Ádám

Egy iskolalátogatás tapasztalatairól – szubjektíven

Orosházi Kati gondos előkészítő- és szervező munkáját követően került sor tegnap a tatai Színes Iskola meglátogatásra. Az időjárás is kedvezett, mert napfényes időben érkeztünk, és a vonat is késés nélkül ért be Tátára. Elhagyva az öreg malom épületét, átkelve az Által-ér fahídján kellemes séta következett az iskolához vezető Fényesfasoron. Már itt kezdődtek a meglepetések, mert a kerékpárút szolgált gyalogútként is, és bárki jött szemközt, vagy akár mögöttünk kerékpáron, egyetlen kellemetlen megjegyzés sem hangzott el amiatt, hogy egy kis csoport halad a kerékpárúton. Mielőtt utat engedhettünk volna, már ki is kerültek minket.

Az iskola kapujában ifj. Elekes Mihály, az iskola igazgatója derűs közvetlenséggel fogadott bennünket. Belépve az épületbe az ügyeletes diák hangos *Jó napot!*-tal köszönt, s bármerre mentünk a nap folyamán, a gyerekek mindig, mindenütt köszöntek. Nemcsak nekünk, de minden felnőttnek. Az igazgató az emeleti „beszélgető szobába” vezetett minket. A jeles kreativitáskutatóról, Ellis Paul Torrance-ról elnevezett teremben a névadó portréja mellett Carl Rogers portréja is ott volt a falon. Tudatos választás mindkettő, tükrözi az iskola vállalt filozófiáját. Körben színes falak, a polcokon rengeteg könyv, a legújabb irodalom, szakirodalmak. Az iskolát id. Elekes Mihály, az iskola alapító

igazgatója mutatta be. Röviden szólt a 32 évvel ezelőtti iskolaalapítás indítékairól, s arról, hogy miért fontos számukra a személyközpontúság.

Azokat az értékeket sorolta, amelyeket az iskola honlapjáról, dokumentumaiból, valamint a videóinterjúkból már korábban valamennyire megismertünk (alkotmányukba foglalt tanulói jogok, tisztelet és mások tisztelete, egyenrangúság, szabadság, a diákok felelőssége önmagukért, bátorítás, erőfeszítéseik elismerése, egyéni vállalkozások teljesítése, megélt-élhető, örömteli gyerekkor, iskolai lét). Mihály azt is elmondta, hogy a 8. osztály befejezése után diákjaik szinte kivétel nélkül náluk tanulnak tovább s szereznek érettségit a gimnáziumban, bár a kiválóságot nem erőltetik. (Lám így a maga természetességében érvényesítik a komprehenzivitást.) Nyugodtan választhatnak szakmát is később. Továbbtanulási eredményeikkel elégedettek. Olyan pedagógusuk is van, aki óvodásként kezdte náluk. A kollégákra elkötelezettségük mellett felkészültségük is jellemző, mondja az alapító. Munkatársai nagyobb része rendelkezik több, az iskola sajátos nevelőmunkájához igazodó felsőfokú végzettséggel.

Arra bízott bennünket, hogy saját szemünkkel győződjünk meg az elmondottakról, szabadon menjünk bárhová, beszéljünk bárkivel, s utána tegyük fel a kérdéseinket. (Mivel eléggé nagy várakozással voltam, így nem állhattam meg, hogy ne kérdezzek. A kérdésem – hivatkozással Janusz Korczakra – az Alkotmányukra vonatkozott.) Az iskola bemutatásából fontos még kiemelni, hogy diákjaik nem a magasabb státuszú családokból jönnek, vagy ahogy a volt igazgató fogalmazott: „a gazdagok nem szeretnek minket”. Lesújtó volt hallani, hogy miközben széleskörű külföldi kapcsolataik voltak (s tán vannak is), a város pedagógusai nem járnak tapasztalatcserére hozzájuk, nem érdeklődnek módszereik iránt.

Meglepő volt a teljes kötetlenség és szabadság, de ugyanezt láttuk az iskola teljes működésben és a gyerekek életrendjében. A fákkal körülvett, kis patakkal övezett hatalmas iskolaudvar igazi gyerekparadicsom képét mutatta. A legkisebb óvodásoktól a legnagyobb gimnazistákig ki-ki megtalálta kedvenc helyét és elfoglaltságát anélkül, hogy ügyeletes tanárok hada felügyelte, vagy „vegálta” volna. Egyéni szerződéseiknek (vállalásaiknak) megfelelően tették a dolgukat, mentek órára, fejlesztő foglalkozásra, szabadon játszottak, homokvárat építettek, beszélgettek – akár az asztal tetejére kucorodva, sportoltak vagy kísérleteztek a zöld udvaron, kihasználva a napi 3 órai szabad levegős lét lehetőségét. Mindez hihetetlen nyugalmat árasztott, se hangos szó, se veszekedés. Agressziónak nyomát sem láttuk. Élve a felkínált szabadsággal többfelé rajzoltunk. Én a 11. osztály történelem óráján vettem részt, s egy 5. osztályos anyanyelvi fejlesztő foglalkozáson, illetve az udvaron a gyerekek közt bókászva, beszélgetve igyekeztem tapasztalatokat, benyomásokat szerezni.

A történelem órát Miska tartotta. Bár ez nem pontos kifejezés, mert inkább csak facilitátora volt a nagyon is bonyolult, II. világháborús témának. A hangnem nagyon közvetlen volt a tanár és a diákok között. Először pár közvetlen szóval érdeklődött a „csibészek” aktuális helyzete felől, felmérve ezzel „munkára kész” állapotukat. A közvetlenség nem a kölcsönös tegeződés miatt tűnt fel (ez az elfogadott iskolai szinten is a gyerek-felnőtt viszonylatban), hanem mert érződött mögötte a tisztelet, a bizalom, az egymásra figyelés. Volt a 10 fős osztályban két sajátos nevelési igényű diáklány is. A látássérült diáklány munkáját állítható szögű olvasótábla használata segítette. A másik

SNI-s lány mozgássérült volt, de úgy tűnt, enyhén tanulásban akadályozott is. Az óra témája: „Magyarország a II. világháborúban”. Ez a NAT-ban adott téma, de a feldolgozás módja a szabad beszélgetés, a megbeszélés, a véleménycsere, a vita volt. Különösen Teleki Pál öngyilkosságának körülményeit tudta nagyon árnyaltan kérdésekké formálni Miska. Önfeladás vagy felelősségteljes figyelemfelhívás? E kérdések mentén gondolkodtak, érveltek a diákok, s a beszélgetésben szót kaphatott az órát látogató két vendég is. A diákok figyeltek egymásra, nem vágtak egymás szavába, a csendesebbeket bátorították, hozzászólásaikat kivárták, Miska arra is figyelt, hogy bevonja a közös munkába a két SNI-s tanulót is.

Mivel „szabad kezet kaptunk” a látogatás teljes idejére, az óra végén arról kérdezősködtünk, van-e tapasztalatuk a „hagyományos” iskoláról, nem jelentenek-e konfliktusokat a benti és a kinti élet ellentmondásai, és ez mennyire hat a kapcsolataikra? Két diák jelezte, hogy 9. osztályosként átmentek állami fenntartású középiskolába. Egyikük két hétig bírta, másikuk egy hét után jött vissza. Az a szabadság és felelősség, amit itt kapnak, megerősíti, magabiztossá teszi őket, de veszítettek el barátokat, mert a barátaik inkább erőből rendeznék le a konfliktusokat, nem megbeszéléssel, megegyezéssel. Örömmel jelezték, hogy voltak a barátaik között olyanok is, akiket sikerült (ahogy ők fogalmaztak) „átállítaniuk”.

Az 5. osztályos anyanyelvi fejlesztő foglalkozás munkafüzetét kézbe véve örömmel fedeztem fel, hogy annak egyik szerzője egy volt kedves tanítványom. A foglalkozáson 3 kislány vett részt, az asztalon ott volt az egyéni szerződésük, amelyben le volt írva, hogy milyen anyagok elsajátítását vállalták az epocha (egy hónapnyi idő) alatt. A szerződések teljesítését a foglalkozásvezetővel együtt értékelik ki az adott időszak végén. Ha nem teljesítette a diák a vállalását, nincs retorzió vagy büntetés. Azt beszéljük meg, mi volt az oka a nemteljesítésnek, és hogyan akar, hogyan fog ezen változtatni. A tanárnő drámapedagógiai módszereket is alkalmazva (az igéket eljátszatva, szerepben megjelenítve) dolgozta fel a gyerekekkel Kányádi Sándor versét. Téved, aki arra gondol, hogy ez irodalom óra lett volna! A cél a névmások gyakoroltatása volt. A tanárnőnek arra is volt figyelme, hogy a foglalkozás végén kedvenc (figyelemfejlesztő) mozgásos számjátékukkal jutalmazza meg a lányokat.

Ebédszünetben a gyerekek és a felnőttek is kint ebédeltek az udvaron. (Bennünket is meghívtak mi is így tettünk.) Az udvaron kerti fabútorok, asztalok, székek, padok vannak, és ki-ki a kedve szerinti helyen és társával, társaival lehet együtt. A kisebbek függőágyban ringatóznak, fára másznak, hintáznak, homokoznak, futkároznak, Matchboxokat gurigatnak, a nagyobbak beszélgetnek, fociznak, kézilabdáznak, vagy csak élvezik az együttlét nyugalmát. A gyerekek nagyon közvetlenek voltak velünk, rögtön kialakultak beszélgetések, kérdezősködték, „filozofáltak”, véleményt kértek, vagy éppen valamit megdicsérték rajtunk. A gyakorlati tapasztalatszerzések után a „beszélgetőszobában” találkoztunk ismét a két igazgatóval. Elhangzottak az élménybeszámolók, volt néhány kérdés is eközben. Úgy tűnt, id. Erdei Mihályt meglepte a sok pozitív vélemény, örült kendőzetlen őszinteségünknek. Az iskolalátogatást megelőzően megismert dokumentumok alapján jó pár kérdést összeírtunk. Részben az idő szűkössége miatt, részben az erős benyomások és intenzív élmények hatására

inkább a látottak és megéltak reflektálása történt. Részletek megismerésére, további szakmai kérdések mélyebb megvitatására ezen a látogatáson nem kerülhetett sor.

Azon a hosszúra nyúlt délelőttön, amíg a Színes Iskola Személyközpontú Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium vendégei voltunk, a béke szigetén éreztük magunkat. Bár a mélyebb megismerésre kevés volt ez az idő, de ígéretet tettünk további szakmai kapcsolattartásra, kapcsolatépítésük segítésére, óvó-, tanító- és tanárképzők, hasonló profilú iskolák felé. Egyik útitársunk G. Melinda a Második Esély Iskoláinak hálózatába invitálta a tatai intézményt.

Juhász Rebeka

A Világjátékhoz csatlakozó játéknapi rendezvények

22 település bekapcsolódott a rendezvénysorozatba. Ha a 10 év görbéjét megrajzolnám, nagyon érdekes képet kapnánk. A Covid-járvány idejében a behúzódas és a hallgatás dominált, előtte pedig még éltek azok a szokások, melyek életben tartották a játéktevékenység közösségteremtő erejét, a közös élményt. Azóta pár év eltelt, régi játszótársak eltűntek, de azok a települések, melyek most jelentkeztek, erősítették a helyi közösségalkotó játékelmények nyomán összekapcsoló, egymáshoz közelebb lépő embereket, gyerekeket. Ezért tartottuk, tartjunk jónak a szeptember végi szervezést, mert a tanévi–nevelési év kezdeti hónapjában az új közösségi tevékenységek kialakításában egymás megismerése erőt ad.

Sajnos az időjárás esős szeptember végét hozott, ezért a szervezett játéknapi szervezése és megvalósítása gyors megoldásra készítette a szervezőket. Iskolák, óvodák, bölcsődei épületek, helyi könyvtárak, EGYMI épületek, helyi közösségi házak adtak helyet a játszóknak.

Nógrád megye intézményei vitték a prímet, mivel a TOK támogatásával, Dupákné Gecse Adél több évtizedes munkájának eredményeként a régi és az új irányelvek alapján fontosnak tartották az augusztusi felhívást. Az önkormányzati támogatás is segített a sikeres szervezésben. Balassagyarmat Központi Óvoda Ipoly parti Csipcsirip Tagóvoda összes dolgozója, családtagjaik támogatták a rendezvényt. Ipolyszög Önkormányzata a Falunapon szervezte a játéknapot. A Karancslapujtói Kastélykert Óvoda és Bölcsőde munkatársai mozgásos játékokkal, labdajátékokkal tették színessé a rendezvényt.

Régebbi kollégák is felbukkantak, és a már jól bevált módszer szerint szervezték a helyi játéknapot. Új helyszínek kaptak teret játékokra. Aktívan beléptek a könyvtárosok is – ezzel is az olvasási és élményszervezési módszerek is bővültek. A művészeti nevelés módszertana is képviseltette magát a programokban: zenés, táncos játékok, éneklés, táncolás, bábozás, mesehallgatás, kézműves tevékenységek sora.

A felsőoktatási intézmények közül a győri Széchenyi István Egyetem Pedagógusképző Központjában a pedagógusjelöltek a játék fontosságát és élményét élték át 40-en. Az EKKE Jászberényi Campusa is szervezett játéknapot, játékkészítő versenyt is szerveztek. Ajkán a Szent István Római Katolikus Általános Iskola és Óvoda, a Berentei Általános Iskolában 28-an vettek részt a játéknapon. Gyömrőn az egységes gyógypedagógiai Intézmény (Gyáli telephely, Monori telephely) volt rendezvényhelyszín. Hatvanban, a

lőrinci könyvtár kézikönyvtárában, a Zagyvaság Vidékfejlesztési Egyesület vezetésével zajlott program. A Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje szervezésében Mátraterenyén a Művelődési Házban, a Méhecske csoport öltözőjében, játszótéren, az óvoda udvarán valósultak meg a játékok. A köröstermetleni Általános Iskola épületében volt rendezvény. A sajaszentpéteri Kossuth Lajos Általános iskola Móra Ferenc tagiskolájában valósult meg program. Baranya megyében a Pécsi Éltes Mátyás EGYMI mozgatta az alsótagozat tanulóit a szervezett játékkal.

Budapesten két helyen volt játéknapi: az egyik a VII. kerületben a Dob utcai óvodában, ahol Húvös Éva alternatív programja alapján a kiváló testület évtizedek óta szervezi és fejleszti céltudatosan a szülő-gyermek-pedagógus háromoldalú kapcsolatrendszerét. Az öltözőkben szervezett játéktevékenységek áthidalták az eső okozta nehézségeket. A XI. kerületben a Mórícz Zsigmond könyvtár a játéknapi eseményt összekötötte a közelgő "magyar népmese ünnepével", egyben a hazai népművészet támogatása érdekében is. Kecskeméten 10. alkalommal került megszervezésre a Szórákaténusz Játékmúzeum és műhely szervezésében az ingyenes Játéknapi – példát adva plakátjával és beszámolójával valamint játékötleivel.

A legtöbb összefoglaló beszámolóban azt fogalmazták meg a szervezők, hogy a helyi szervezési mód, a szabadság a helyi hagyományok ápolását, valamint a közösség alakítását, az egymásra figyelmet és élet jobbá tételét eredményezheti. Köszönet a szervezőknek: a részletes beszámolók és képek olvashatók, láthatók A Kisgyermek c. szakmai lap oldalain – honlapján: www.akisgyermek.hu.

Villányi Györgyné Jutka

II. Fiatal Pedagógusok Konferenciája

Május 14-én került sorra a II. Fiatal Pedagógusok Konferenciája, melynek az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campusa adott helyet. A program célja az volt, hogy a Jászág térségében működő bölcsődék, óvodák, iskolák fiatal dolgozóit, pályakezdő pedagógusait szólítsák meg a pedagógiai gyakorlatban szerzett tapasztalataikról és élményeikről. A konferenciát még különlegesebbé tette az, hogy az előadók valamennyien az egyetem Jászberényi Campusának volt nappali és levelező tagozatos hallgatói közül kerültek ki, így az alma materbe térhettek vissza.

A rendezvény olyan fórumot biztosított számukra, ahol szakmai tapasztalataikat, sikereiket, esetleges nehézségeiket megoszthatták egymással, valamint visszajelzést kaphattak az őket támogató szakmai közösségtől. A konferencián közel száz érdeklődő vett részt, köztük voltak hallgatók, oktatók, valamint a térség nevelési-oktatási intézményeinek dolgozói, képviselői. A megnyitót követően a konferencia programja négy szekcióra tagolódott, amelyek különböző pedagógiai szakterületek szerint strukturálódtak: csecsemő-és kisgyermeknevelő, óvodapedagógus, tanító és gyógypedagógus. Tizennégy pályakezdő pedagógus tartott előadást, majd ezt követően az aktuális nevelési és oktatási lehetőségeket érintő szakmai beszélgetések zajlottak.

A csecsemő-és kisgyermeknevelő szekcióban elhangzó előadások középpontjában a kisgyermekkorai nevelés gyakorlati kérdései álltak. Szó esett a bölcsődei munka

mindennapjairól, a nevelői szerepek átalakulásáról és a családsegítés során megjelenő szakmai attitűdökről. Az előadások hangsúlyozták a korai kötődés, a biztonságos környezet és a szakmai önreflexió fontosságát.

Az óvodapedagógiai szakág gazdag tematikájában kiemelkedett a mese érzelmi nevelésben betöltött szerepe, Honti Livia előadásában. Szó esett arról, hogy hogyan segíti a mese a gyermekeket a mindennapi élmények, konfliktusok és nehéz érzelmek feldolgozásában. Kiemelte az érzelmi intelligenciát fejlesztő mesék jelentőségét, Kádár Annamária mesepszichológus és az „Illemerke történetei” kapcsán. Az előadás második felében Gary Chapman „öt szeretetnyelvét” mutatta be a „Szívtől-szívig” dobókocka alkalmazásán keresztül, amelyhez egy hatodik elemként a „csend” is társult. A kocka gyakorlati használatát óvodás gyermekek játékaival szemléltette, bemutatva, hogyan építhető be a gyermekek mindennapi nevelésébe a szeretetnyelvek tudatos alkalmazása. László Kinga előadásában a mozgásfejlesztés lehetősége és eredménye állt a középpontban. Kiemelte, hogy a mozgás szoros kapcsolatban áll az agyi és kognitív funkciók fejlődésével, különösen a jobb- és bal agyfélteke összehangolásával, amit a Goddard-féle „Tudás fája” modell is alátámaszt. A mindennapos, játékos mozgásfejlesztés célja a gyermekek testi fejlődésének támogatása élvezetes és elérhető módon. Számos egyszerű lehetőséggel és saját készítésű játékok bemutatásával kínált ötleteket és adott inspirációt a résztvevőknek.

Pócz-Berczeli Petra egy igen aktuális témát, a Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer, vagyis az oviKréta intézményi működtetését, bevezetésének tapasztalatait mutatta be. A 2025 szeptemberétől kötelezően használt rendszer célja az adminisztratív feladatok támogatása és az átláthatóság biztosítása a fenntartók számára. A rendszer többek között gyermek- és alkalmazotti adatok kezelésére, naplók vezetésére, fejlődéskövetésre, valamint dokumentumgenerálásra alkalmas, különféle jogosultsági szintek mentén. Emellett az előadó bemutatta és elmondta, hogy a Jánoshidai Napsugár Óvodában hogyan is működtetik ezt a rendszert.

A tanítói részleg előadásai között különös figyelmet kapott a fenntarthatóság pedagógiája, Szabó-Rákosi J. Patrik előadásában. A környezeti nevelés szerepét vizsgálta a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében és tehetséggondozásában. A természetközeli, élményalapú pedagógiai módszerek, mint a rendhagyó tanórák, iskolakerti programok vagy tematikus hetek nemcsak szemléletformáló hatással bírnak, hanem hidat képeznek a tanulók és a tanulási folyamat között. Az előadó hangsúlyozta az együttműködő partnerek és pályázati lehetőségek (Ökoiskola, Állatbarát Iskola) szerepét, amelyek révén az intézmények nyitottabbá és hitelesebbé válhatnak a fenntarthatósági nevelésben. Az előadás célja az inspiráció volt, konkrét programok és kapcsolatok bemutatásával kívánta segíteni mind a pályakezdő, mind a gyakorló pedagógusokat abban, hogy tudatosabban, partnerekkel együttműködve építhessék pedagógiai munkájukat.

Balászné Rigó Marianna előadása a Pressley Ridge modell adaptációját és alkalmazását mutatta be, különös tekintettel az inkluzív, traumaszenzitív és élménypedagógiai nevelés összefüggéseire. A szerző elméleti alapként Nicholas Hobbs Re-Ed filozófiáját és Bruce D. Perry neuroszekvenciális modelljét ismertette, amelyek a trauma hatását és az idegrendszeri fejlődést állítják középpontba. A kecskeméti Tóth László Általános

Iskolában bevezetett modell ötvözi a következetességet, a bizalomépítést és a motiváló rendszert. A program hatására jelentősen csökkentek a magatartási problémák és a hiányzások, miközben a pedagógusok, diákok és szülők együttműködése is erősödött – egyfajta hármas egységként szolgálva a gyermekek érdekét.

Horváth Adrienn egy manapság egyre elterjedtebb, sokakat érintő témát mutatott be. Az előadás a hátrányos helyzet pedagógiai értelmezésére és kezelésére fókuszált. Bemutatta a hátrányos helyzet kialakulásának fő okait, mint a szegénység, alacsony iskolázottság és munkanélküliség, valamint ezek tanulási és szocializációs következményeit. Személyes tapasztalatokon keresztül ismertette egy hátrányos helyzetű iskola működését, kiemelve az alkalmazott oktatási programokat, például az IPR egyéni fejlesztést, a Csodaszarvas Program élményalapú tanulást és a Lázár Ervin Program kulturális mivoltát. Emellett közösségformáló események – sportnapok, Móra-nap, Cigányság világnapja – segítik a tanulók integrációját és az elfogadás erősödését az iskolai közösségben. A gyógypedagógiai előadásokban a tanulásban akadályozott gyermekekkel való foglalkozás, a logopédiai szakszolgálat szerepe, valamint a gyógypedagógusok személyes tapasztalatai kerültek a középpontba. Az előadók kiemelték a differenciált fejlesztés szükségességét és a pedagógusok szakmai eszköztárának bővítését.

A délutáni program csúcspontját a „*Tervezz, alkoss, játssz!*” játékkészítő verseny díjátadó ünnepsége jelentette. A verseny célja a fenntarthatóság szemléletének kreatív formában történő közvetítése volt, felső tagozatos és egyetemi hallgatók egyaránt pályázhattak. A beérkezett 32 pályamű közül a zsűri több szempont alapján választotta ki a legkiemelkedőbb alkotásokat. A három díj mellett kilenc különdíjat is kiosztottak.

A díjátadó esemény szimbolikus zárása volt a napnak, hiszen az itt bemutatott játékok egyszerre képviselték a kreatív pedagógia, a tanulás öröme és a fenntarthatósági nevelés célkitűzéseit. A verseny visszaigazolta, hogy a fiatal generáció nyitott a társadalmi felelősségvállalásra, és a pedagógusok inspiráló, támogató jelenléte mellett értékes tartalmakat tudnak létrehozni.

A II. Fiatal Pedagógusok Konferenciája hitelesen mutatta meg, hogy a pedagóguspálya első szakasza nemcsak kihívásokkal, hanem lehetőségekkel is teli. Az esemény hozzájárult a pályakezdő pedagógusok szakmai identitásának formálásához, közösségi élményt nyújtott számukra, valamint lehetőséget biztosított arra, hogy tudatosabban és magabiztosabban haladjanak előre pályájukon. A konferencia sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az előadások magas szakmai színvonala, az aktív részvétel, valamint a támogató intézményi háttér, amely mind a jövőbeni folytatás megalapozását szolgálja.

A konferenciát támogatta Jászberény Város Önkormányzata, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campus, a Lehel Ifjúsági Szervezet, a Jász-Nagykun-Szolnok Tehetségsegítő Tanács, a Magyar Tehetséggondozó Társaság Kelet-magyarországi Tagozata és a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Csecsemő- és kisgyermeknevelő-, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete is.

Bernhardt Renáta

Értékek, melyek erőt adnak

XXIII. Staféta táborát szervezte meg a Társaság, amely nekem a hatodik alkalom volt, ahol részt vettem. Már akkor beírom a naptáramba a következő tábor időpontját, amikor elbúcsúzom az előzőtől. Számomra ez a legjobban várt rendezvénye az évnek. Ez a tábor számomra egy energiabomba, mind szakmailag, mind emberileg. Mindig viszek magammal haza valami újat, amit kipróbálhatok. Mindig kapok megerősítést ahhoz, hogy érdemes folytatni. Mindig van egy gondolat, ami tovább vezet. A táborban azt szeretem a legjobban, hogy mindegyik más, nincs két egyforma, meglepetésekkel teli mind és mindig barátok vesznek körül.

A változatosságát nemcsak a programok, de a helyszínek választása is biztosítja. Az idén Cegléden találkoztunk és nemcsak papíron volt a város a házigazdánk. Az első alkalom volt, hogy úgy éreztem, valóban egy város látott minket vendégül. Ezt a tábornytól az utolsó estéig éreztük a városvezetés, a helyi oktatás irányítás vezetése és a város régi és jelenlegi pedagógusainak részéről. Színes programokat állították össze számunkra, hogy megismerhessük büszkeségeiket, múltjukat, jelenüket és jövőjüket – értékeiket, melyet szívvel-lélekkel őriznek. Már a tábor előtt is világos volt számomra, hogy Cegléd város büszke a múltjára és a hozzájuk kötődő hírességekre. Nem véletlen, hogy a tábor mottója is Kossuth Lajos ceglédi beszédéből idézett. A tábor során azt tapasztaltam, hogy ez a büszkeség sok-sok tevékenységben érhető tetten, melynek a hajtóereje a lokálpatriotizmus, összefogás. Az itt töltött napok központja számomra a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium volt, mint épület, és mint szellemiség is. Az érkezésemkor ismeretlenül is feltűnt az épület, mint a város „ékszerdoboz”, melyet aztán szombaton testközelből is megcsodálhattam. Gulyás Zoltán igazgató képes beszámolója során jó érzés volt megtapasztalni, hogy a város polgárainak kezdeményezésére és finanszírozása által 125 éve létrehozott, akkor a legmodernebbnek számító intézményt sikerült megmenteni eredeti fényében, modernizálva. Persze a tudat alatt ott motoszkált, hogy hány iskola vár még országszerte vészhelyzet-elhárításra, de mégis el kell ismerni, hogy értékeinket nem hagyjuk elenyészni.

Hegedűs Ágota alpolgármester asszony köszöntő szavaiból is kitűnt, hogy az oktatás fontosságát a haladás szempontjából nemcsak a régi elöljáróság, de a mostani városvezetés is látja. Az oktatás támogatását értékes befektetésnek tartja a város és az itt élő emberek jövője szempontjából. Nyitottság, együttműködés, innováció jellemzi a fenntartó önkormányzat és a tankerület munkáját. Bár érezhető volt, hogy vannak határok, amiket nem tudnak ők sem átlépni, de toleranciát gyakorolnak.

Számomra a legfontosabb érték a városban az a tisztelt és értékőrzés volt, ahogy a régi tanárok szellemiségét és munkásságát ápolják. Vincze Zsuzsa kötetbe szerkesztette a közelmúlt neves gimnáziumi tanárainak visszaemlékezéseit. Beszélgetésünk során jó volt hallani a riportok kulisszatitkairól, amik nem kerültek be a kötetbe, de még inkább hitelesebbé teszik a tanári munka képét a XX. század második felében

Különleges élmény volt Kürti György nyugalmazott gimnáziumi igazgató iskolatörténeti előadását a gimnázium tanáraitól. Részletes kutatásai alapján változatos, lenyűgöző, néha tragikus sorsokat mutatott be. Előadása során rengeteg adatot hallottam, de ezeken keresztül sok információt kaptam a XIX. század eleji és a két világháború

időszakának oktatási helyzetéről. Lenyűgözött mindkettőjük lelkes és kitartó munkája, mellyel nemcsak rendszerezik, kutatják, de meg is mentik ezeket a dokumentumokat a jövő számára. A tanárelődök megismerésének legfontosabb üzenete számomra az volt, hogy a pedagógust nemcsak a tudás utáni vágy, hanem az emberségesség is jellemzi.

A tábor végi meglepetés egy játékos kihívás volt, egy akadályverseny, melyen bizonyíthattuk, hogy otthon vagyunk a városban. Az eddig hallott nevelésügyi emlékeket kalandos útmutatás alapján kellett „begyűjtenünk” Cegléd belvárosában túrázva, néha a helyiek segítségét is igénybe véve. Jó alkalom volt ez felszabadult beszélgetésre, összegzésre és még jutalmat is kaptunk.

Több olyan város is van az országban, mely „iskolavárosnak” tartja magát. Én magam is egy ilyen „régi iskolavárosból” származom /Sárospatak/, melyre büszke is vagyok. Most megismerhettem egy másik várost, Ceglédet, mely tapasztalataim alapján jogosan tarthatja magát „Iskolavárosnak”, mivel itt is folyamatosan megbecsülik és támogatják az intézményeiket, tisztelik és fenntartják a hagyományaikat.

A táborra visszagondolva találó útravaló volt a táborvezetőség részéről az emléklapra írt üzenet: „Cegléd pedagógiai múltja – jelene adjon erőt a tábor résztvevőinek, a szakmai érték- és tapasztalatátadás megvalósításával, új utak kereséséhez és építéséhez!”

Iski Józsefné Ági

Kortársak és könyvek ünnepe a Húvös Éva Óvodában

Az „életen át tartó tanulásról” szóló hagyományos társasági rendezvénysorozatnak volt kiemelkedő eleme az a program, amelyik a VII. kerületi Dob utcai Húvös Éva Óvodában zajlott október 8-án. (A programot a kerületi Önkormányzat is támogatta, s megtisztelte jelenlétével Szűcs Balázs alpolgármester is.) Köszöntésként Patai Edit a házigazda intézmény igazgatója mutatta be az óvodát, egyben méltatta a névadó, Húvös Éva korszakos jelentőségét az óvodapedagógia reformvilágában.

Ezt követően került sor az Ádám Györgyről, a társaság legendás egykori elnökéről elnevezett díj átadására. A kitüntetést Bakonyi Anna, az óvodapedagógia jeles személyisége vehette át, aki köszönetét kifejező szavai közt elmondta, hogy pályáját ebben az intézményben, a több mint 100 esztendőes jeles óvodában kezdte. Majd Urbán Péter, a Sapientia Egyetem tanszékvezetője vette át azt a díjat, melynek névadója a legendás szerkesztő, Majzik Lászlóné. Az Új Pedagógiai Szemlében 2024-ben megjelent győztes tanulmány címe: *Gátló hatású anomáliák a konstruktivista tanuláselmélet szakmai prezentációjában*. A szerző válaszában jelezte: sajtó alatt a folyóiratban új tanulmánya.

Következett a csoportos könyvbemutató.

A szerző (szerkesztő) jelenlétében egy hozzáértő „első olvasó” szólt az elmúlt hónapokban a társaság égisze alatt kiadott kötetéről.

Elsőként Trencsényi László mutatta be a várpalotai Törzsök Károlyné *Szakértelem és emberség* című tanulmánykötetét. A gyógypedagógiától, oktatástechnológián, szabadidőpedagógián át a szakértői munkáig – újabban a költészetig – ívelő hosszú gyakorlati és elméleti munka gyűjteményéből a bemutató annak a korszaknak a

termését emelte ki, amikor az iskolák és önkormányzatok jelentős autonómiát élvezve alakíthatták programjukat és kapcsolataikat. Viszonzásul a meghatott szerző (Szűcs-Gáspár Borbála néven írt) újabb versét olvasta fel, életigenlő vallomását.

Endrődy Orsolyát betegsége miatt az interneten láthattuk. Elismeréssel szólt *Gyermekkor interkulturális és interdiszciplináris kontextusban* című könyvéről Raátz Judit nyelvész, az ELTE tudományos főmunkatársa. A távol-keleti egyetemek vendégtanáráként is dolgozó szerző a gyermekkortörténet, a gyermekkultúra világában végzett kutatásiról szóló tanulmányokat gyűjtötte kötetbe. Az ismertető a könyv tudományos alaposságát, egyben olvashatóságát ajánlotta a jelenlévők figyelmébe.

Csoma Gergely, nyugdíjas óvodapedagógus és nevelőotthoni nevelő pályájának emlékeit is felidézve szólt az alig egy éve elhunyt édesapja, Csoma Gyula csaknem befejezett, kollégái által véglegesített fontos, áttekintő kötetéről (*Pedagógiai jegyzetek közoktatásunk „lejtmenetéről”*).

Makai Éva az MPT Korczak-projektjében legutóbb megjelent kötetet (*A szalon gyermeke*) mutatta be feltárva a XX. századi lengyel, különösen varsói élet világát, melyben Henrik Goldszmyt doktor a szegények, a gyermekek, a gyermeki jogok, az emberi méltóság mártírságot is vállaló képviselője lett. Az ifjúkori regény főhőse, bizonyos Jan, hasonló utat jár be: a középosztálytól (a szalonok köréből) kiszakadó értelmiségi lelki és szellemi bolyongásain, krízisein át jut el a varsói proletárgyermekek gyámolításáig – mint a szerző a táborok vezetésén (s hiteles leírásán) át az árvaházig, egészen a treblinkai haláltáborig. A Fábrý Béla és Trencsényi László által szerkesztett gyűjtemény (*Konzervatív pedagógia versus progresszív pedagógia*) bemutatására ketten vállalkoztak. Jenei Norma a fiatal nemzedék tárgyilagosságával elemezte a dolgozatok retorikai sajátosságairól, érveléstechnológiájáról, terminológiák különbözőségéről, a diskurzuselemzés módszertanát kínálta az olvasónak. Kerényi Mari szenvedéllyel méltatta a neveléstudományi szakma „jeleseinek” buzgalmát, hogy tudniillik ideologikus, hatalomtechnikai indíttatású szövegeket komolyan véve tették kritikus górcső alá a szóban forgó írásokat.

„Nyugodtabb vizekre” evezett Pencz Lajos, aki maga is szerzője a Mozgalompedagógiai Füzetek sorozat 16. darabjának, mely a *viziúttörőkről* szólt. A sorozatot Révész György szerkeszti, aki igazán „szárazföldi” úttörő, míg a bemutató tanár úr maga is részese volt az emlékezetes közösségi vízi élményeknek.

Tatárné Nagy Ágnes, az MPT népszerű „Konduktív etnopedagógiai Szakosztálya” elnökének saját kiadású kötetét (*Fejlesztésjáték2*) befejezésül a házigazda, Patai Edit méltatta. Kiemelte a bemutatott gyakorlatok, technikák gondos leírását, vitára indítóan vetette fel, hogy nagyvárosi környezetben milyen szerepe lehet a folklórnak. (T. L.)

*

Fórika Orsika a Hűvös Éva Óvoda óvodapedagógusa. Versét idézzük az alkalomhoz illően:

Ötös

- Lássuk! Te mit tanultál a nyáron, kisfiam?
- Sütihez a tojás habot felvertem magam.
- És a matek előkerült?

- *Mikor a liszt mérlegre ült.*
 - *S mondd csak! Betűztél-e szépen, rendesen?*
 - *A receptet. Azt elolvastatták velem.*
 - *Írtál-e, ahogy kértem én?*
 - *Sokat! S nem leszek szerény:*
Az új focimra ráírtam
a tejes hosszú nevemet;
és a focis barátomét,
aki neve szerint Elek;
írtam a nagymami polcra
finom bársony porba,
hogy "Nyáriszünet".
 - *Ő nevetve mondta:*
Ez két szó, te gyerek! -;
írtam egy nyári listát, arról, mit nem akarok,
 - *"Ez egy Not to do list!" Mondta a nővérem,*
pedig tudja, angolul még nem tudok. -;
na és írtam a papának egy üdvözlő lapot,
ráírtam, hogy szeretem
és hogy boldog születésnapot!
 - *Aha! Szóval így állunk...*
Nekem nincs mit mondanom.
Az ötöst én ezennel a Krétába beírom.

Erzsébetvárosi civil korzó

Az MPT is elfogadta az erzsébetvárosi önkormányzat meghívását az őszi szabadtéri rendezvényre. Sátorunkban élénk beszélgetéseket folytattak a Szimha-Re-Memoria szakosztály és a Kisgyermeknevelési szakosztály tagjai. Ismerkedtünk a "sátorszomszédokkal", néhány új kapcsolat született. Meglátogatta közösségünket Szűcs Balázs alpolgármester is. (V.J.)

Dióhéjban az Új Pedagógiai Szemle 2025-ös évről

Az év szakmai munkáját a DOI-azonosításáért folytatott ádáz küzdelem foglalta keretbe. 2025 januárjában kérésre belefogtunk a nyomtatott lapnak és a honlapnak a DOI bevezetése miatt szükségessé váló átalakításába. Január első felében elkészültünk egy online és print terv-vel, amelynek a tervezés közben felmerült rövid szakmai kérdéseit elküldtük az MTA Könyvtárának, kifejezetten a korábbi tájékozódásunk során tőlük kapott, írásbeli ösztönzésükre.

Márciusra, első idei lapszámunk megjelenésére terveztük az új rendszer beindulását. Az MTA-tól azonban többszöri, többféle próbálkozásra sem kaptunk válaszokat, és a folyamatban a lapot kiadó – így a DOI-azonosításért felelős – ME sem tudott érdemi segítséget nyújtani. Megunva a várakozást, önálló szakmai tájékozódásra építve 2025 kora tavaszán elkezdtük fejleszteni az új weblapot. Nyár közepén munkába is állt az újragyúrt szerkezet, így aktiválhatóvá vált a DOI-azonosítónk. Erről értesítettük is a lap kiadóját, hogy annak rendje-módja szerint kérje a rendszer élesítését az MTA-nál. Ezt követően egy számunkra érthetetlen pausa következett. Mi-közben a velünk egyidőben a DOI-azonosítást megkezdő lapok sora sikerrel élesítette a rendszert, az ÚPSZ ügyében egészen decemberig – sokszori reklamálásunk ellenére – semmi nem történt. A szerzőink előtt többször kellett magyarázkodnunk a helyzet miatt. Végül meguntuk a tehetetlen várakozást, és közvetlenül fordultunk az MTA-hoz, azaz végül a szerkesztőség, és nem a kiadó járt el az élesítés ügyében. A spontán akció sikerrel járt, így az év egyik utolsó munkanapján élesedtek a laphoz tartozó „<https://doi.org/10.71157/...>” linkek.

Sajnos az infrastrukturális és személyi támogatottság tekintetében is a korábbiakhoz hasonlóan sanyarú a helyzetünk. Nincs korrektorunk második éve. Ugyanaz a két ember ellenőrzi a szöveget, mint aki szerkeszti. Nincs tördelőnk sem. Mi végezzük a tördelés feladatát évek óta, saját fejlesztésű sablonnal, grafikával. Nincs webfejlesztőnk, nincs online adatkezelőnk, sose volt. Mi építettük és tartjuk fent a <https://upszonline.hu> weblapot és adatbázisát hatodik éve. Az egyik szerkesztő autodidakta képzettségének és türelmének köszönhetően programozunk, kar-bantartunk, arculatot alakítunk, adatbázist töltünk, hibát javítunk.

A tárhelybérletet zsebből fizetjük. Nincsenek intézményi eszközeink sem. A szoftver, hardver, tartozékok szükségessé vált cseréit is zsebből fedezzük.

Jelenleg ismét nincs nyomtatásunk. Ennek oka ismert: a nyomdagép cserére szorul. A korábbi elmaradásokkal együtt 2025 decemberére összesen hat – egy teljes évnyi – lapszámunk nincs kinyomtatva, a példányok nem kerültek el a könyvtárakba és a szerzőkhöz.

A szerkesztőség élvezi a szerkesztőbizottság szakmai támogatását és megerősítő jelenlétét, valamint a lapot kiadó ME részéről biztosított önállóságot. Úgy tűnik, ezek az áldozatok jelentik a szabadság árát. Ez azonban nagyon törékeny egyensúly, hiszen a felsorolt, javadalmazás nélkül végzett munkák kiesése a lap azonnali leállítását hozná magával.

Az alapító okiratnak megfelelően az elmúlt évben az ÚPSZ-ben megjelent dolgozatok elismerésére indított eljárásban a szerkesztőség 3 kiemelt javaslatára a

szerkesztőbizottság minden tagja, továbbá a szerkesztőség (egy szavazattal) küldött szavazatot. A pontozás alapján kialakult sorrend nyomán a Majzik Lászlóné-díj nyertese: Urbán Péter. A "győztes" tanulmány az 5-6. számban jelent meg: *Gátló hatású anomáliák a konstruktivista tanuláselmélet szakmai prezentációjában.*

Földes Petra - Veszprémi Attila

"A Kisgyermek" szakmai folyóirat

Két éve folyamatosan a fennmaradásért küzdünk. Szerkesztőségünk meggyengült, az eltávozott kollégák hiányoznak. A beugró kollégák – eseti munkavállalók – nem tudnak igazi kapcsolatrendszert kiépíteni. Az elmúlt évek kapcsolati hálója sok sérülést szenvedett, a lap megrendelése visszaesett. Összevont számokkal, a lap stratégiai terveinek átgondolásával szeretnénk megerősíteni tevékenységeinket.

2025 nyarán telefonbeszélgetések és kiscsoportos találkozás során az új jelöltekkel ismerkedtünk. Sajnos a pedagógus-terhek és a nem szakszerű tanügyigazgatás zavarai gátolják a pedagógus-szabadság és igényesség kibontakoztatását. Sok a helyi feladat, az adminisztráció és a félelem. Mit lehet megjelentetni, és mi érdekli egyáltalában a gyakorló pedagógusokat? A másik gond a nyomda és a postázás, ez anyagi okok miatt gátolja a terjesztést. Nem rózsás a helyzet, de az a fő, hogy még "megy a szekér" – de döcögősen. Ezen szeretnénk változtatni, új kollégákkal és munkamegosztással, újításokkal. „A Kisgyermek” az Magyar Pedagógiai Társaság az OVOKEM Kft közös tulajdona. *Honlapja: www.akisgyermek.hu, email címe: akisgyermek@gmail.com, telefonszáma: 06-30-9665237 postacím: Budapest Pf. 117. 1605*

Az újság születésének és megmaradásának történetét idézem fel. 2007-ben indítottuk már harmadik alkalommal, új címmel s tartalmi, formai változtatásokkal a lapot. Nagy László elveinek vállalásával jelent meg Óbudai Óvodák címmel a nyomda nélküli kézműves tevékenységgel a kerületi lap. 1994-től folytattuk „Óvodai Élet” néven az OKKER kiadásában országos lapként a munkát. Ez a lapalapítás akkor nagyon hamar – magyarországi pályázati támogatásokkal és az OKKER Iroda irányításával – vált országossá. 1994 és 2006 között 2 ezer előfizetéssel országosan került terjesztésre 52 oldalas terjedelemmel a folyóirat. Sajnos az élet sokat változott, az OKKER eladta a céget az újsággal együtt. Ez volt az igazi mélypont.

2007-ben a csaknem 100 éve Nagy László szerkesztette *A Gyermekek* című szakmai lap mintájára az MPT szakmai támogatásával létrehoztuk *A Kisgyermek* című szakmai folyóiratot. Mindent előlről kellett kezdeni. Ádám György és Hunyady Zsuzsa, valamint Trencsényi László mindvégig támogatták. Most már MPT-tagtársaink is támogatják írásaikkal, életadta példáikkal a lap munkáját. Azóta még szorosabb szakmai háttérként ad sok-sok támogatást az elmélet és a gyakorlat terén a pályán levő szakembereknek. A szerkesztőség tagjai elkötelezetten önkéntes munkában dolgoznak a lap fennmaradása érdekében. Öt szám jelenik meg egy évben. A postaköltségek emelkedése, papírárak növekedése, nyomdai nehézségek, szakmai kötöttségek, pedagógushiány, betegségek

stb. folyamatosan sok nehézséget okoznak. De a szakmai életben információra szükség van, amit igyekszünk biztosítani olvasóink számára.

Hogyan tovább? Testvérlapunkkal, az Óvodai Neveléssel megmaradt a jó kapcsolatunk, és igen jónak ítéljük meg a különböző szempontú megközelítést. Lapunk a 0-8 éves kor közt zajló nevelőmunka érdekében erősíti a szakmát, és megerősíti a kisgyermekkorai nevelés fontosságának tudatát. Szükség van szemléletformálásra, szakmai támogatásra, fontos, cselekedtető módszerek terjesztésére azért, hogy szabad, önállóan gondolkodó és kreatív gyermekeink talpon maradjanak iskolába lépéskor, biztonsággal élni tudjanak a gyorsan változó világunkban. Vidámság, biztonság s szabadság mellett a körülöttük lévő felnőttek támogatását és szeretetét élvezve boldog életet tudjanak felépíteni maguknak.

Minden óvodapedagógust, kisgyermeknevelőt képző felsőoktatási intézménybe jár a lapunk. Az árat nem akarjuk emelni (450, Ft/ lap), de online szolgáltatással az előfizetők részére elérhetőséget adunk terjedelmesebb szakmai tanulmányok, módszertani ajánlások, innovatív módszerek bemutatásához.

Hiányzik a szerkesztőségből a bölcsődei dolgozók köre. A szülők bevonásával még eredményesebbé tenné a gyermeket körülvevő felnőttek egymásra épülő tudását. Most itt tartunk, minden új ötletet fogadunk, és ha elfogadjuk, megvalósítjuk.

Villányi Györgyné Jutka

Tagtársaink kitüntetései, elismerései

Angyalfyné Varga Julianna egykori alma matere Arany Díszoklevelét kapta.
Balogh-Pécsi Anett sikerrel védte meg PhD-disszertációját.
Czabaji Horváth Attila egyetemi tanár lett.
Csermely Péter OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Dunás-Varga Ildikó PhD fokozatot szerzett.
Ferenczi István gyémántdiplomát kapott.
Földesi Renáta Kiváló Oktató elismerést kapott.
Galuska László Mészáros Vincéné-díjat kapott
Golyán Szilvia elismerő oklevelet kapott a hallgatóktól.
Győrfi Éva a Tanext elismerését kapta.
Jaskóné Gácsai Mária az OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Hanák Zsuzsa felsőoktatási elismerésben részesült.
Hegedűs Judit elismerő oklevelet kapott.
Kántor Sándorné Pro Institutione emlékérmét kapott 90. születésnapjára.
K. Nagy Emese az OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Kerner Erzsébet aranydiplomát kapott, s elnyerte a Marton Jenő érmet a Múltunk Öröksége Alapítványtól, illetve Szalkszentmárton községért emlékérmét kapott.
Kattein-Pornói Rita OTDK-oklevelet kapott.
Kraiciné Szokoly Mária ELTE "inkúziós díjat" kapott.
Lükő István Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését kapott.
Makai Éva Nagy Emília díjat kapott a Civil Bázis közösségtől.
Molnár Ildikó oklevelet kapott sikeres állatvédő tanulmányaiért.
Nagyné Schiffer Csilla Pro Universitate ezüst fokozata elismerésben részesült.
Nagy Ádámot egyetemi tanárrá nevezte ki a köztársasági elnök.
Nagy Enikő habilitált.
Némethné Dávid Irén a Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület díját kapta.
Pócsik Orsolya elnyerte a PhD fokozatot.
Podráczky Judit szakmai elismerő oklevelet kapott a hallgatóktól.
Poór Zoltán az OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Pusztai Gabriella az OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Rudas Imrét az Európai Tudományos Akadémia tagjai közé választotta.
Rencsényi Beatrice Erzsébetváros jövőjéért elismerést kapott.
Simonics István az IGIP nemzetközi mérnökpedagógiai szervezet tiszteletbeli tagja címet kapta.
Sóstainé Márfi Ibolya a Magyar Nyelv Múzeuma pályázatán ért el II. helyezést.
Szarka Júlia az OTDK-mozgalom 70. évfordulójára alapított kitűzött kapta.
Szauer Csilla szenátusi díjban részesült.
Szenczi Árpád a Magyar Érdemrend lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben

Torda Ágnes szenátusi díjban részesült.
Turi Ibolya tagtársunk főiskolai tanári kinevezést kapott.
Ugrai János egyetemi tanár lett.
Visztervél Andrea rektori kitüntetésben részesült.
Zuti Pál a Nemzetközi Neumann Társaság elismerését nyerte el.

*

Ádám György-díjasok 2025

Bakonyi Anna

A Magyar Pedagógiai Társaság Ádám György-Érdemérem elismerésben részesíti Bakonyi Annát. 1974-ben kapta meg az óvodapedagógusi diplomáját a Budapesti Óvóképző Főiskolán. 1977-ben pedagógiai tanári és előadói diplomáját vette át az ELTE Bölcsészettudományi karán. Azóta folyamatosan az egész életén át tartó tanulási folyamatában sokféleképpen mutatta ki elköteleződését a gyermekek nevelése, különösen a kisgyermekkor fejlesztés érdekében.

Pályáját gyakorló óvodapedagógusként kezdte, később az óvodapedagógia terén különböző szakmai feladatok megoldásában vett részt. Több évtizeden keresztül az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanáraként vette ki a részét az óvodapedagógus nemzedékek képzésében, a vezetők és fejlesztő pedagógusok továbbképzésében. Aktív közreműködője volt az Óvodai Nevelési Alapprogram kidolgozásának és fejlesztésének, az inkluzív pedagógiai gyakorlat kisgyermeknevelési területre vonatkozó elmélete kidolgozásának és gyakorlati megvalósítása folyamatának, szakértőként közreműködött a Korai Fejlesztő Központ munkájában, és több egyéb szakmai programban eredményessége fűződik nevéhez. Számos szakmai publikációt jegyzett, az óvodapedagógia meghatározó szakkönyveinek szerzője és társszerzője. Munkásságában az elmélet és gyakorlat egysége jelenik meg, azt az elkötelezettség, felelősségvállalás, gyermekközpontúság, megbízhatóság és magas szintű szakmai tudás jellemzi. Oktatói, kutatói, gyakorlati munkássága kiváló mintát ad munkatársainak, a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusoknak, tanítóknak.

A Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztályának meghatározó tagja, vezető egyénisége, vezetőségi tagja. A kisgyermeknevelés ügyében mutatott civil aktivitása példa értékű. E területet érintő ügyekben rendre tudományos alapossággal, a szakmai követelményeknek messzemenően megfelelően vett részt a vitákban, érvelt, fogalmazott meg javaslatokat. Elismerése nem csak a Társaság megbecsülését fejezi ki, hanem a Társaságon túlmutatóan jeleníti meg a példát mutató szakmai, civil-szakmai ethoszt is.

Kálmán Antalné

A Magyar Pedagógiai Társaság Ádám György-Érdemérem elismerésben részesíti Kálmán Antalné. 1945. június 10-én hatgyermekes parasztcsalád legkisebbjeként látta meg a napvilágot Nádudvaron. A nádudvari általános iskolai évek után a hajdúszoboszlói Hőgyes Endre Gimnáziumban pedagógiai orientációs osztályába járt, amelyben a

pedagógus pályára készítették fel a tanulókat. Érettségit követően a nyíregyházi Tanárképző Főiskolán, magyar–orosz szakon tanult, s e tárgyakat tanította a nádudvari, majd a kabai általános iskolában. Kabán tanítványai több versenyen jeleskedtek, kollégái néhány év után munkaközösség-vezetőnek választották meg. Szakmai munkájára hamar felfigyeltek, melynek következtében az Országos Pedagógiai Intézet által elindított kísérletekbentémavezetőként dolgozott, iskolájában igazgató-helyettesi kinevezést kapott. 1978-ban a Hajdú-Bihar Megyei Tanács művelődési osztályán dolgozott egészen a 2001-ben bekövetkezett nyugdíjba vonulásáig. A megyei fenntartású intézmények tanügyi felügyelete tartozott feladatkörébe, foglalkozott személyzeti ügyekkel is. Hivatali munkája mellett több éven át tanított óraadó tanárként, ezzel is megtartva a gyakorlatközeli, friss iskolaélményeket. Folyamatosan képezte magát mind a hivatali feladatai kapcsán, mind a magyartanítás területén is. Pályája során kiemelt figyelmet fordított a differenciált fejlesztésre, a tehetséggondozásra. Munkájára mindenkor az igényes szakmaiság, nyitottság és a partnerekkel való harmonikus, demokratikus együttműködés volt jellemző.

Nyugdíjba vonulását követően sem szakadt el az oktatásügytől: tanügyi felkészültségét, sokrétű tapasztalatait szakértőként, szaktanácsadóként kamatoztatta. Több szakmai és pedagógusképző fórum előadójaként osztotta meg ismereteit, tapasztalatait.

Magyar Pedagógiai Társaság Hajdú-Bihar megyei szervezetének aktív tagja, részt vesz a Szakmai Kollégium munkájában is. A Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület elnökségi tagja, 2015 óta elnökhelyettese. Az egyesület egyik fő küldetését ápolva a Pedagógus Arcképcsarnok kötetek fáradhatatlan szerkesztője.

Kálmán Antalné a szakmai hitelesség példáját, a következetes szakmai és a civil szakmai munka értékeit mutatja kollégáinak és a fiatal pedagógus nemzedék tagjainak. Életútja a Magyar Pedagógiai Társaság minden tagja számára követendő minta, amit a Társaság az Ádám György Érdemérem adományozásával ismer el.

Veszteségeink 2025-ben

Bóczi Lajosné óvodapedagógus
Borda István tanár
Boross Géza ifjúsági vezető
Csoma Gyula andragógus
Kárpáti Andrea egyetemi tanár
Krajcsovski József a Kecskeméti Óvóképző Főiskola korábbi igazgatója.
Mátrai Józsefné tanár, tankönyvíró
Mihály Ottó pedagógiai kutató, tanszékvezető, nevelésfilozófus
Rucska Andrea egyetemi docens, dékánhelyettes
Somogyi Béla, a debreceni Agóra alapító igazgatója
Szigeti Lajos szakoktató
Tóth László gyermekotthon-vezető
Varga Lajos tanár

Soma

Nehéz elkészítő, méltató sorokat írni kollégáról, már-már növendék, tanítvány-számba vehető barátról. Mégis meg kell tennem: hiszen Somogyi Béla korán megszakadt élete nyomot hagyott a pedagógiai világon, emlékezet méltó arra, hogy megőrizzük. Valamikor (a hol volt,hol nem volt világában), a múlt század nyolcvanas évek elején magam is futkosó inas voltam még Loránd Ferenc és Mihály Ottó mellett egy országos fejlesztő intézet biztatott-támogatott innovációs részlegében, s – ez aztán végképp hihetetlenül mesei motívum – a KISz nevű ifjúsági szervezetnek figyelme és gondja – és erőforrása is – volt ahhoz, hogy ifjú pedagógusokat bíztasson innovációra. Ez a szándék öltött testet abban, hogy sor került – és aztán több éven át – a híres Kertész utcai mester vezetése alatt a Megújuló Iskola táboraira. Először Fadd-Domboriban, majd éveken át más-más ifjúsági táborokban. A jelentkezőknek egy innovációjuk leírásával kellett pályázniuk. A költségeket az említett ifjúsági szervezet állta – s a táborok programjain rendre megjelentek a nyolcvanas évek legkiválóbb innovációinak kezdeményezői. (A tábor hangulatára jellemző volt, hogy az egyik lelkes résztvevő azt nyilatkozta a személyes szakmai találkozások élményszerűségéről a helyi újságnak – tán a geszti táborban volt ez – hogy milyen nagyszerű: láthattuk Gáspár Lászlót klottgatyában.) De nem feledhetem: ez mégiscsak egy szomorú, búcsúzó írás. Térjünk vissza Fadd-Domboriba. Mint sürgő-forgó helyettes rohangáltam a szálláshelyek között: minden rendben van-e, amikor felfigyeltem a vízparton békésen üldögélő párra: Évára és Bélára. Sebő-dalokat énekeltek, fogva szerelmesen egymás kezét. A kedves dalok hamar baráttá avattak minket. Innen ered kapcsolatunk. Aztán a házaspár Veszprémvarsányba került tanítónak, tanárnak. Itt is meglátogattam őket. Akkor a Freinet-pedagógia izgatta őket (erről is a táborban hallottak). Éva készített is néhány freinetista taneszközt – ezzel dicsekedtek. Aztán újabb pályaszakasz – Debrecen. Éva tanított (a Freinet-egyesület szerveződése – nem rajtuk múltott – elakadt, Bélát vezetői ambíciói hajtották. Az iskolaintézmény vezetője lett a híres-nevezetes debreceni-újkerti

Általános Művelődési Központnak. (E létesítményről is mosolyogtató anekdoták szólnak: miképp csalták ki az – a kései Kádár-korban vagyunk – Béla vezetői nemzedékét megelőző – „alapító atyák” az idelátogató pártfőtítkárból a város vezetőitől azonnal meghallgatásra találó szavakat: a szép új, „mindentudó” (komplex célokat szolgáló) épületből „már csak az uszoda hiányzik”. Lett.

Béla – Somogyi Bélóról van szó – még megélte az egységes épületegyüttes szervezeti „szétszedését”, a város oktatáspolitikusa lett egy időre, alpolgármesterként szolgált. Józsai otthona és különleges kertje hívogatta a látogatókat: a Magyar Pedagógiai Társaság Staféta-táborának lakóit is itt látta vendégül. Aztán újabb fordulat: elvállalta a Debrecen-Agóra megszervezését és vezetését. Az Új Pedagógiai Szemle 2022/7-8. számában egy Sarudon (a 70-es években az országban elsőként a Tisza-tó menti létrehozott integrált intézmény (ÁMK) székhelyén) nosztalgikus-szomorú, egyben mégis lelkesítő veterán-találkozón beszélt törekvéseiről: *„Debrecenben megszületett az Agóra, s amit matek–fizikás tanárként, ÁMK-iskolában dolgozóként nem tudtam megvalósítani, arra most itt volt a lehetőség! 2014-től vezetem az intézményt, én voltam az első dolgozója. Örülök neki, hogy én válogattam a kollégáimat; huszonéves, éppen egyetemet végzett fiatalokkal sikerült a csapatot feltölteni. Könnyebb lesz őket nem „áttanítani”, hanem eleve ebbe a munkakörnyezetbe beilleszteni. Nonprofit kft. – ez jelent könnyebbséget, de nem jelent végtelen szabadságfokot; városi támogatás nélkül nem tudnánk megmaradni, ezek nem piaci keretek... Itt a központban a természetről mint integrált egészeről szerezhetnek tudományos tapasztalatokat a látogatók”*. A debreceni Élményközpont a természettudományos nevelés fellegvára lett – a természettudományos tanárképzés válságát érzékelte az Egyetem, ezért vállalta a támogatást. S megannyi érdekes ötlet: a nagymama konyhája és a modern élelmiszer-előállítás közös vonásai kémikus szemmel, a csikósok ostorpattogtatása és a hangrobbanás kapcsolata. Vagy itt volt a WATCH-projekt. Új programunk: *„Women at TECH. A környező ipari cégekkel hirdetjük. Még mindig alig motiváltak a nők a műszaki pályákra. 16 éveseket, a fakultációt megelőző évben gimnazista lányokat szólítunk meg”*. Sorolhatnánk az alapító igazgató megvalósuló terveit a 3 év előtti interjúból.

De az interjú megszakadt.

Somogyi Béla fiatalon, alig 66 évesen, váratlanul meghalt.

Szomorúságunk maradt meg. Meg a remény, hogy embersége, szakmai tudása, pedagógusi-népművelői eltökéltsége emléke sokáig megmarad.

Nemcsak a kortársak körében, s nemcsak a régióban.²

Trencsényi László

² Elhangzott a debreceni Kiss Árpád Emlékkonferencián Debrecenben, 2025 szeptemberében.

**A Magyar Pedagógiai Társaság álláspontja
az Óvodai Nevelés Országos alapprogramja
átdolgozásának legújabb változatáról**

A Magyar Pedagógiai Társaságnak az óvodai nevelésben (kisgyermeknevelésben) érintett szakosztályai, tagozatai vezető aktivistáinak, szakembereinek aktív részvételével lezajlott elemzések nyomán az alábbi álláspontot osztjuk meg az illetékesekkel, illetve az érintettekkel, a nyilvánossággal.

Az ONOAP tervezete – a bevezetőben ígértekhez híven – megtartotta a magyar óvodai nevelés értékeit. Számos, előző dokumentumokból átvett szemlélet, gondolat és mondat maradt a régiből ebben az újban. Ugyanakkor léteznek olyan fogalmak, szavak, amelyek korrekcióra szorulhatnak, vagy olyan hiányosságok, amelyeket könnyű pótolni. Két olyan sarkalatos – és veszélyeket hordozó – jelentős változtatást érzékelünk. Mindkettő alapjaiban határozná meg – s nem feltétlenül a gyermekek javára – a mindennapok óvodai gyakorlatát, a gyerekek óvodai „pályafutását”. Ez a kettő összefügg.

A *vegyes csoportok* megszüntetésére irányuló törekvésnek van egy technikai nehézsége is, ugyan ennek bevezetésére az adott óvodák kaptak egy év haladékot. A megvalósításhoz a jelenlegi szakemberlétszámon, szakembernormákon felül óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztők szükségesek. Ennél fontosabb a hosszútávú pedagógiai hatások megszűnése. (Elfogadható, hogy nem a vegyes csoportok általánossá tétele a kívánatos cél, de mindenképpen a lehetőség meghagyása, ott, ahol erre igény és mód van, ahol e gyakorlat bevált.) A vegyes életkorú csoportok szocializációs előnyeit a korosztályos csoportokban nem lehet pótolni. A testvérek (ha a szülők és a pedagógus egyetért) együtt járhatnak. A kicsik utánozzák a nagyokat, a nagyok segítik a kicsiket, az együttlét természetes, hasonlít a családhoz stb. Ezeknél még nagyobb előny az, hogy mind a beszoktatás (befogadás), mind az iskolába engedés könnyebb és jelentősen hatékonyabb, hiszen mindkét esetben kevesebb gyereket érint. A megoldás a differenciálás, az, amit az új ONOAP is javasol abban az esetben, ha csak egy, vagy kétcsoportos az óvoda. *Differenciálni minden gyereket szükséges! Az egyéni és a csoportmunka keretén belül ez megvalósítható és megvalósítandó. Ehhez pedig arra a módszertani szabadságra van szükség, ami a jelen változatból kimaradt.*

A vegyes csoportok megszüntetése, illetve a nagycsoportos gyerekek *iskolára előkészítése* további szakmai kérdéseket vet fel. Elsőként azt kell kiemelni, hogy az iskolaérettség (helyesebben és szakszerűen: iskolakészültség) elérése hosszú, 3-4 éves folyamat. Nem a nagycsoportos gyermeket kell külön „kisiskolásítani”, hanem az egyéni bánásmóddal, a teljes óvodai élet során olyan helyzetekbe hozni, ami biztosítja fejlődését. Az egyéni szükségletek, képességek, készségek és a családi háttér mind- mind befolyásolja ezt. Emlékeztetünk arra, hogy az óvoda-iskola puha átmenetére már a 80-as években – igaz más fenntartói konstrukció mellett – voltak eredményes kísérletek (pl. A pécsi Apáczai Nevelési Központ óvodaiskola-innovációja). A homogén életkori

csoportok megbontásával járó csoportváltás indokolatlan érzelmi törést, szocializációs nehézségeket okozhat a gyerekek számára.

Nagyon kevés az a kisgyermek, akit az fejleszt, hogy *le kell ülnie* 'dolgozni' (foglalkozni). Sem az idegrendszer fejlődése, sem pedig a csontosodási folyamat nem alkalmas arra, hogy kiemelt élethelyzetben tanuljon az óvodás gyermek. *A tanulást viszont élvezheti is és fejleszti is őt az, ha az óvodai játékhelyzetbe integráltan, egyéni, vagy kiscsoportos szituációban, a csoport életébe ágyazva történik meg. Ennek megvalósításhoz is indokolt a jelen változathoz kimaradt módszertani szabadság.*

Végül szükséges megemlíteni azt is, hogy a gyermek óvodásként lép az iskolába. Iskolássá az iskolába lépése első napját követő türelmes pedagógiai folyamatban válik.

Az *elektronikus mérés* lehet nagyon jó. A szövegből nem derül ki, hogy ki mér, milyen módszerrel és mit. Aggodalomra ad okot az, hogy a szociális és érzelmi kompetenciákat - amelyek az iskolaérettség (iskolakészültség) szempontjából elengedhetetlenül fontosnak tekintendők – hogyan lehet mérni. Az is alapvető kérdés, hogy a mérés eredménye dönti-e el majd azt, hogy a 6 éves kisgyermek megy-e iskolába, vagy sem. A mérés jelentőségét nem megkérdőjelezve hangsúlyozni kell, hogy az iskolába lépéshez szükséges kritériumok nem állapíthatók meg egy-egy elektronikus vizsgálatból. Ezek az eredmények mindössze kiegészíthetők, befolyásolhatják a gyermek ismeretét.

Miközben teljes szívvel azonosulunk az óvodai nevelésnek jeles hagyományainkhoz kötődő "anyanyelvi kultúrája" hangsúlyozásával (ennek nemcsak a 'nemzeti identitás' szempontjából van jelentősége, hanem az individuális fejlődésben is meghatározó), óva intünk a neofolklorizmus értékeinek monopolhelyzetbe hozásával. Nem szabad kifelejteni az óvodásgyerekek többirányú fejlesztéséből az *éneklés* hangsúlyait! A '*néptánc*' kifejezéssel a korosztály esetében amúgyis óvatosan kell bánni, sok kiváló szakember a kisgyermekkor folklorhagyományokat inkább 'ritmikus játékokként' definiálja. Emlékeztetünk a magyarországi kultúra sokszínűségére, hagyományos interkulturalitására (nemzetiségeink, a nyitott társadalmak korszakában a hazánkban is egyre több külföldi kapcsolattal rendelkező, nem magyar apával vagy anyával rendelkező családok gyermekei játékhagyományaira, s a média hatása is kiiktathatatlan), mindezek miatt ne zárkózzunk el doktriner módon a modern populáris mozgáshagyományok elől sem.

Mindent összefoglalva kiemeljük mint elengedhetetlen normát a

- *módszertani szabadság, szakmai autonómia hangsúlyozását,*
- *csoportszervezés adaptivitását,*
- *az 'iskolára felkészítés' külfeladatként való megjelenítése veszélyeit,*
- *a gyermekvédelmi funkciók kiemelésének megerősítését - az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének szellemiségében.*
- *a neofolklorizmus helyes hangsúlyainak komplex szemlélettel való őrzését,*
- *a képzés igényességének és létszámnormák biztosítását,*
- *a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követését a fejlődést nem zavaró eszközrendszerrel.*

2025. március

Állásfoglalás az óvodai nevelő munkaköréről

A Kisgyermeknevelési Szakosztály aktív munkatársainak összegzett álláspontja

A nevelési-oktatási intézményekben pedagógus-munkakörben alkalmazottak végzettségi és szakképzettségi követelményei			
1.	A nevelő-oktató munka pedagógiai szakaszai/Nevelési-oktatási intézmények	Pedagógus-munkakör	Az alkalmazáshoz szükséges szakképzettség
2.	Óvodai nevelés	óvodapedagógus	óvodapedagógus, óvodai nevelő

A táblázatból egyértelműen kiderül, hogy a középfokú végzettséggel rendelkező óvodai nevelők azonos munkakört tölthetnek be az óvodai nevelés során. Az eredeti terv szerint az óvodai nevelő munkakört az óvodapedagógusok segítőiként lehetett értelmezni. Bár felmerült, hogy a pedagógiai asszisztensi munka feleslegessé válik, úgy tűnt, délutáni, vagy ténylegesen segítői munkakörben lesznek. Érettségire épülő kétéves, illetve 5 éves középiskolai képzés során lehet megszerezni az óvodai nevelő végzettséget. Az előbbiek szeptembertől már a pályán lesznek, az utóbbiak kicsit később. A gyermekek iránti elkötelezettségüket nem megkérdőjelezve, szakmai ismereteiket elfogadva több, komoly felszűrléshez vezető tényezőt kell számba venni. Az alábbiakban ezeket soroljuk fel.

- Szakmai szempont, hogy a végzett fiatalok nem lehetnek eléggé felkészülve a módszertani sokszínűsége, különös tekintettel a gyermekek egyéni szükségleteihez és képességeihez igazodó differenciálásra.
- Az óvodai nevelés folyamatában kiemelt szerepet kap a HHH, az SNI, és a BTMN-es gyerekekkel történő bánásmód, azaz, az integráció, amely során a differenciáláshoz további ismeretek és pedagógusi készségek szükségesek. Kétséges, kevés remény van rá, hogy a középfokú végzettséggel rendelkező elsajátítja-e mindezt.
- Az új Alapprogramban megfogalmazott célkitűzés szerint az iskolába menő gyerekek képességeit mérni fogják. Lesz-e erre kompetenciája a középfokot végzett óvodai nevelőnek? Ha nem, akkor ez a teher is a felsőfokot végzetteken nyugszik.
- A képzésben részt vett óvodapedagógusok jelentős hányada számos, további képzésben részesült, több diplomát, és egyéb szakirányú szakokon szereztek tudást és végzettséget. Az életpálya modellben haladtak előre, mikor hasznosítható tudásuk? Hiszen nem csak ők lesznek a gyerekekkel, hanem ezen ismeretek híján a középfokú képesítést szerzettek is. A feleslegesség érzésén kívül ez feszültséghez fog vezetni.
- A szakmai tervek, gyermekmegfigyelés, tanulásra készülés, szülőkkal való kapcsolattartás, szakszolgálatokkal történő szakmai együttműködés stb. minden bizonnyal a BA szintet végzett óvodapedagógusokra hárul, ami azt eredményezheti, hogy sokkal több időt töltenek majd csoporton kívül, mint azok, akiknek ez nem lesz feladatuk.
- A bérfeszültség – az előbbiek okán – nagyon komoly gondot fog okozni, hiszen mind tudásban, mind a gyerekeken kívüli feladatokban sokkal nagyobb teher kerül a felsőfokot végzettek vállára, de a fizetésük ugyanannyi lesz.
- A fizetett szabadság mindkét szintet végzettek számára azonos, 50 nap. Eltérés itt sincs.

- Kérdésként merül fel, hogy ki szeretne főiskolát végezni (hányan fognak jelentkezni), ha nem lesz különbség a munkakörben, de a felelősség a BA- szintet végzettek számára nagyobb lesz

- Ha valaki főiskolát végzett, de nem akar ekkora többlet terhet viselni, akkor milyen alapon lehet óvodai nevelő?

- Jelenleg a harmadéves óvodapedagógia szakos hallgatók 14 órában alkalmazhatók óvodapedagógusként. Ők, mivel kevesebb az óraszámuk, kevesebbet fognak keresni. Ez is feszültséghez vezet majd.

- Ha valaki 6 év munkaviszonyon túl van, ám nem óvodában dolgozott, de szeretne óvodai nevelő lenni, elvégzi a két évet, akkor azonnal pedagógus I-be kerül. A főiskolát végzettek pedig csak gyakornokként kezdhetik pályájukat.

- Ha a többletmunkát nem szívesen vállalja egy főiskolát végzett, ezért inkább óvodai nevelő szeretne lenni, akkor a főiskolai tantárgyait milyen módon számítják be? Ez is felmerül az óvodapedagógusok közötti kérdések sorában.

A változtatások maguk után vonják a elbizonytalanodást, a szakmai egyeztetéshiány mély nyomokat hagy.

Mi fontos a mai korban a kisgyermek számára? Erre kell válaszolni. Állásfoglalásunk célja az, hogy az óvodai nevelők, az eredeti tervnek megfelelően az óvodapedagógusok segítői legyenek.

Nyugodt, magabiztos, jól képzett óvodapedagógus tud kreatív, vidám, és önálló gyerekeket nevelni 3-4 éves folyamatos nevelés-tanulási környezetben, közösségben. Így válhat iskolai életre alkalmassá.

Állásfoglalás

a gimnáziumi és felsőoktatási képzési lehetőségek szűkítéséről

A Magyar Pedagógiai Társaságot aggodalommal tölti el a képzési lehetőségek beszűkítése: a gimnáziumba jutás megnehezítése, meghatározott szakterületeken az ösztöndíjas felsőoktatási férőhelyek számának csökkentése. Meggyőződésünk, hogy mind a gazdaság és a társadalom, mind az egyének szempontjából kontraproduktív, ha adminisztratív intézkedésekkel korlátozzák a tanulási lehetőségeket. Társaságunk és annak Pályaorientációs Szakosztálya megkeresés esetén szakmai tudásával készséggel bekapcsolódik a továbbtanulással kapcsolatos kormányzati döntések előkészítésébe.

Az általános készségek leértékelése társadalmi és gazdasági veszély

Kormányzati szereplők nyilatkozatai szerint az általános iskola után a szakképzésben tanulók arányát a jelenlegi 60-ról legalább 70 százalékra kívánják növelni. Ez a cél csak a gimnáziumba jutás megnehezítésével érhető el. Első lépésként a Klebelsberg Központ az állami iskoláknak ajánlást küldött a központi írásbelin elért felvételi pontszám minimumára. A kompetenciamérés osztályzásának végül nem bevezetett tervezetével újabb, a középiskolába jutást befolyásoló megmértetés is szóba került.

A felsőoktatás esetén az állami ösztöndíjas helyek korlátozásáról értesülhettünk, amely elsősorban a bölcsész, jogász, gazdasági képzési területeket érinti – olyan szakokat is, ahol kellő számban voltak megfelelő pontszámú jelentkezők. Mindkét intézkedés szűkíti

a továbbtanulók választási lehetőségeit, és végső soron a magasabb szintű képzettséggel rendelkezők számának csökkenéséhez és kudarcos életutakhoz vezet.

Széchenyi István már kétszáz éve kimondta: „A tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma.” A nevelésügy felelős szakértőiként úgy gondoljuk, hogy az oktatás „rejtett kincs”, amely egyszerre általános és szakmai beruházás is a jövőnkbe. Éretlenül, önismeret és információ hiányában nem lehet felelősen dönteni. A gimnáziumi kínálat szűkítése, a bejutás „dzsungelharccá” alakítása már 14 éves kortól nem segíti elő egy versenyképes társadalom és gazdaság megerősödését. A szakképzés választásával járó ágazatválasztás 14 éves korban még felelősen nem tehető meg. Ebben az életkorban a fiatalok többségének még nincs kialakult szakmai érdeklődése, pályaválasztási érettsége, így a kényszerű, később nehezen korrigálható választás magában hordja az iskolai kudarcok, a motivátlanság esélyét, megnehezíti a sikeres életutat. Hiányos a tájékoztatás az iskolatípusokról, a tanulmányi útvonalakról és azok munkaerőpiaci kimeneteiről, az iskola nem vár fel életpálya-építési készségekkel. Családok, gyerekek, szülők döntenek érdemi információk nélkül a beiskolázásról, miközben csak a sikeres 5-6 éves technikumok szerepelnek a hírekben. Nem mindenki számára megfelelő a technikumi kínálat. Sok fiatal olyan területek iránt érdeklődik, olyan kompetenciákkal rendelkezik, amelyek nem köthetők semelyik technikumi ágazathoz. Különösen gondot jelent ez vidéken, ahol sokszor nem található a lakóhelyhez közel az érdeklődésnek megfelelő technikum. Az SNI tanulók esetében pedig sokszor lehetetlen a szakképzés, hiszen az egészségügyi és pszichikai alkalmassághoz kötött.

Nem csak MTMI szakmákból áll egy gazdaság. A nem műszaki területek iránt érdeklődők hasonló problémával találkozhatnak a felsőoktatásnál is. A 2012-es felsőoktatási korlátozások tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy az egyes szakokon, egyes képzési területeken történő korlátozás hatására nem nő meg a preferált területekre jelentkezők száma, viszont a teljes felsőoktatási létszám – különösen a hátrányosabb helyzetből érkezők körében – jelentősen lecsökken.

Ez gazdasági hátrányt jelent Magyarország számára, ahol a magasán képzett munkaerő iránti növekvő kereslet ellenére a felsőfokú végzettséggel rendelkező 25-34 éves népesség aránya a legalacsonyabb az EU-ban.

A versenyképességet a sokszínű tudás biztosítja.

A modern gazdaságban az általános készségek magas szintje kulcsfontosságú. Az egész életen át tartó tanulás általános követelménnyé válásával egyre kisebb az első végzettség szakterületének a jelentősége, hiszen megfelelő alapok esetén bármikor megszerezhető az aktuális követelményeknek megfelelő szakmai tudás.

Bármilyen területen szerzett speciális készségek hasznosíthatók akár gyökeresen eltérő területeken is – a diplomás pályakövetés tanúsága szerint a most korlátozni kívánt szakokon végzők is jól boldogulnak. Lényegében továbbra sincsen az országban diplomás munkanélküliség. A szakmaválasztásra is sor kerülhet később, pályaválasztási érettség birtokában, hiszen a szakképzésbe való bekapcsolódásra gimnáziumi érettségi után, akár felnőttkorban is van lehetőség.

A modern korban a pályára lépés több szakaszból áll, és nem korlátozódhat 14 éves egyszeri megmérettetésre, a szülők vagy a tanuló egyszeri döntésére.

Egy mérés nem jósolja meg a sikert. Szeretnénk mindemellett felhívni a figyelmet arra, hogy a középiskolába jutáshoz előírt mérés – akár központi felvételi, akár kompetenciamérés formájában történik – nem alkalmas annak eldöntésére, hogy a tanulók közül ki lesz sikeresebb egy-egy középiskolában.

A méréseket illetően nagyon nagy a hibázás lehetősége, hisz eredményük jelentős mértékben függ attól: mennyire stresszes a tanuló, ráadásul a szülők anyagi lehetőségétől is függ a vizsgára való felkészítés.

A tanulók jelenlegi terhelése és mentális állapota miatt pedig a nagy téttel bíró megmérettetés komoly károkat is okozhat.

A kormányzatnak még van lehetősége átgondolni a tervezett intézkedéseket. Ezt egyesületünk pályaorientációs, életpálya-építési szempontokkal szívesen támogatja.

A Pályaorientációs Szakosztály javaslatára
többségi szavazással
az Elnökség elfogadta
2025. április 29-én

A 2025. évben működött szervezeti egységek³

Szakképzési Kollégium

Szaksztyályok:

Családpedagógiai Szaksztyály
Didaktikai Szaksztyály
Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szaksztyály
Egészségnevelési Szaksztyály
Felsőoktatási Szaksztyály
Gyermekevédők Korczak Közössége
Interkulturális nevelés Szaksztyály
Játék, hagyomány, gyermekkultúra Szaksztyály
Kalokagathia szaksztyály
Katonapedagógiai szaksztyály
Ki-Figyel-Ő Szaksztyály
Kisgyermeknevelési Szaksztyály
Kiss Árpád Műhely
Konduktív Pedagógiai Szaksztyály
Konduktív Etnopedagógiai Szaksztyály
Korai Iskolaelhagyás Megelőzésért Szaksztyály – KORISME
Menedzsment és Módszertan Szaksztyály
Neveléstörténeti Szaksztyály
Összehasonlító Pedagógiai Szaksztyály
Pályaorientációs Szaksztyály
Projektpedagógiai Szaksztyály
Robottechnikai Szaksztyály
Színes Húrok Szaksztyály (Zenepedagógusok)
SZIMHA – RE:MEMÓRIA Szaksztyály
Takács Etel Szaksztyály
Tanulókör Szaksztyály

³ Beszámolóik a következő oldalakon olvashatók.

Tagozatok:

Amerikai Tagozat (USA Delegáció)
Bács-Kiskun Megyei Tagozat
Békés Megyei Tagozat
Északnyugat-magyarországi Tagozat
Hajdú-Bihar Megyei Tagozat
Eszterházy Tagozat
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat
Középmagyarországi Tagozat
Nógrád Megyei Tagozat
Somogy Megyei Tagozat
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozat
Veszprém Megyei Tagozat

Szakképzési Kollégium

1. A Kollégium deklarált célja, hogy a lehetőségeket figyelembe véve információt közvetítsen a szakképzés/felnőttképzés helyzetéről a Társaság érdeklődő tagjainak, a szakképzésben/felnőttképzésben érdekelt szakembereknek, eszmecserét szervezzen a szakmai oktatás/képzés iránt elkötelezettséget érző szakemberekkel az aktuális szakmapedagógiai kérdésekről. Kapcsolatot építsen a Társaság más, szakképzéshez is kötődő szakosztályaival, a hazai szakképzés társadalmi és gazdasági környezetében aktív szerepet vállaló pedagógusokkal, szakképző intézményekkel, gazdálkodó szervezetekkel. Beszámolónkban kizárólag a Szakképzési Kollégium égisze alatt szervezett programról számolunk be. Tagjaink szakmai elkötelezettségükhöz, aktívan művelt szakmai területükön kifejtett aktivitását, bár azok is a szakképzéshez és felnőttképzéshez kapcsolódnak, tartoznak. nem említjük. A 2021-ben induló programsorozatban eddig vizsgáltuk a strukturális változások által meghatározott szakmarendszer átalakulását, új utakat és törekvéseket is elemezve, a dualitás szakképzésben megjelenő új értelmezését, az oktatás-tervezés új dimenzióit, mint a szakképzésben bekövetkező innovatív fordulat leképeződését, a gazdasági stratégiát közvetítő szakmai támogató szervezet (ÁKT) befolyását a szakmai tartalmak meghatározására, az új tartalmi szabályozó dokumentumokban megfogalmazott validáció/beszámíthatóság lehetőségét, annak a dokumentumok által megvalósítható gyakorlatát, a kimenetszabályozás új rendszerét, a felsőoktatási kutatások szakképzésre gyakorolt hatását, az egyházak szakképzési intézményfenntartó szerepét. Nem utolsó sorban természetesen a szakképzésben érdekelt két legfontosabb stakeholder, a tanulók és pedagógusok szerepét akkor, amikor feltettük azt a kérdést, hogy „pedagógus-e az oktató?“, vagy amikor térségi/intézményi szinten vizsgáltuk a szakképzésben tanulók helyzetét. Választ kerestünk a felnőttképzés és szakképzés sokat vitatott viszonyára, amikor új szabályozási rendszer határterületeit igyekeztünk körbejárni. Ebben az évben is folytatódott a 2021-ben útjára indított *„Beszélgetések a szakképzésről”* című programsorozat, Az egészségügyi veszélyhelyzetben alkalmazott, MPT által biztosított ZOOM platform online megoldást mára már a hibrid, azaz a jelenléti és online megoldás váltotta fel, azaz együttesen alkalmazva szervezzük rendezvényeinket. Áttértünk a megbízhatóbb, BME által biztosított Microsoft Teams felületen történő online megjelenésre. Ez évben technikai problémánk nem volt, sőt a Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum Bólyai János Műszaki Technikum és Kollégiumba kihelyezett programunkon újtechnikai lehetőséget is tesztelhettünk. A szükséges technikai feltételeket és eszközöket saját tulajdonú eszközökkel biztosítjuk. 2025-ös évben: programsorozatunkat 11 felsőoktatásban dolgozó kutató, oktató, a szakképzési intézményrendszer irányítója, alkalmazottai, háttérintézmények meghatározó, prominens előadóival tudtuk megvalósítani több mint 200 fő megszólításával (70 személyes és 156 fő virtuális jelenlétével). Rendezvényeink rendszeres résztvevői a szakképzési intézményrendszer alkalmazottai, felsőoktatási intézmények oktatói, kutatók, felnőttképzési szakértők, szakirányú duális oktatást megvalósító gazdasági szervezetek képviselői, szakképzésben, felnőttképzésben dolgozók, kamarai szakemberek. Szakképzési Kollégiumunk nyitottságát reprezentálja, hogy BMSZC Bólyai János Műszaki Technikum adott helyet a

robottechnikai szakosztály rendezvényének is. 2025-ben négy alkalommal szerveztünk programot. Ebben az évben az új/régi szakképző intézmény a technikum és ott is az okleveles technikusképzés strukturális szabályzóit és ezeknek az új szakképzési törvény által megteremtett rendszerszintű tartalmi szabályozási elemeit vizsgáltuk és az ezzel együtt járó módszertani/pedagógiai paradigmaváltást, a technikum felsőoktatásba való egyeneságon történő bekapcsolódás lehetőségét biztosító ún. okleveles technikusképzés gyakorlati megvalósítását/megvalósulását mutattuk be. Az is nóvumot jelent, hogy a rövid, felvillanásszerű történeti háttérrel bemutatkozó részben a korábbi reál gimnáziumok és ipari tanintézetek átszervezésével, különösen a nehézipar, gépipar, vegyipar és építőipar területein létrejövő technikumok különféle szakirányokkal működő országos hálózatát hoztuk példaként, melyek a gazdaság gyors iparosítását voltak hivatva szolgálni. A jelenlegi új rendszer bemutatásakor nem a hagyományosnak tekinthető ipari, mezőgazdasági területek képzési lehetőségeit, hanem új szakmai terület, új szakirányainak elemzését választottuk, amit Benedek professzor úr bevezetőjében a humán szféra legérzékenyebb területeként aposztrofált, nevezetesen az egészségügy ágazathoz tartozó szakmai területeket, mely a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar és az egészségügyi technikumok közös együttműködésével valósul meg. E témának a folytatásaként az intézménytípus első öt évének működéséről bemutatott országos körkép után ennek az „innovációs fordulatnak gyakorlatát”, mint szakmai és szakirányú oktatás módszertani megújítási/megújulási kényszerét elemeztük a speciális pedagógiai módszertan alkalmazásával szervezett elektronikai technikusképzés gyakorlatát bemutatva. Ugyanis képzés-szervezés szempontjából két út lehetséges. Az egyik már a képzésbe való belépéskor tudatosan az okleveles technikus cím megszerzése mint céltételezés, a másik az az út, amely az érettségi megszerzése után ad lehetőséget a tanulónak eldönteni, hogy a továbblépési lehetőségek közül melyik utat választja, munkaerőpiacra való kilépés vagy felsőoktatási képzésbe való bekapcsolódás. A két módszer bevalásának vizsgálata a következő év/évek feladata lesz. A 2019. évi LXXX. törvény által megfogalmazott és bevezetett új szakképzési struktúra és az ezt indukáló szakmai módszertani innovációk vizsgálata után június hónapi rendezvényünk a „Szakképzésfejlesztés közép- és felsőfokon- Anglia és Magyarország példája” címmel rendezett proramunkkal kiléptünk az európai oktatási térbe. Megismertük az angol szakképzésben bevezetett „T Level” képesítési rendszerhez vezető képzési út tapasztalatait, kihívásait, előnyeit, valamint a felsőoktatási tanulmányokat és munkahelyi képzést egyesítő Degree Apprenticeship diploma megszerzéséig vezető képzési utat, majd mindezeknek a magyarországi leképeződését is bemutató magyarországi új szakképzési rendszer öt éves működésének elemzését a további vizsgálati témák kijelölésével. Az év novemberében lezajlott programban egy kissé formabontó módon nem szakmai, módszertani nóvumokat és a szakmai struktúraváltás eredményességét, hatását vizsgáltuk, hanem tanulói életút-kutatásnak a törvény által biztosított „Pályakövetési rendszer” jellemzőit, eddigi eredményeit. A rendszertulajdonos NSZFH elképzelése szerint a pályakövetési rendszer eredményeinek elsődleges felhasználói a döntéshozók, a munkaerőpiac lesznek, de a fenntartók, a szakképzést folytató intézmények profilkialakítására, képzők képzési kínálatának tervezésére is hatása kell, hogy legyen, a tanulók pályaválasztási döntésének

munkaerőpiaci szempontú megalapozását is befolyásolhatja, valamint ágazati, szakmai, intézményi és regionális szintű képzéstervezés, képzésértékelés támogatását is szolgálnia kell. A működtetendő rendszer legfontosabb céljaként a tipikus és atipikus tanulói életutak, életút-csoportok feltérképezését emelhetjük ki.

Működtetésével el kell érni, hogy közvetve a lokális szakképzéstervezésben a pedagógiai, képzési programok nyomonkövetésére, szakmaspecifikus alkalmazására is fel lehessen használni azt. „A népesség munkaerőpiaci aktivitásának jellemzői” címmel megjelent kutatási beszámoló bemutatta az oktatás-képzés meghatározó szerepét, ugyanakkor a képzetlenséggel együtt járó fokozódó kockázatokat is, a statisztikai összefüggéseket. A kutatás kiterjedt a graduális felnőttképzés ugyanezen időszakban betöltött szerepének elemzésére. Ezen túlmenően a kutatás vizsgálta a népességcsoportok utolsó öt évben elért bruttó havi kereseteinek végzettség/képzettség szerinti összefüggéseit is, a szakképzés (szakmai oktatás, szakmai képzés) fejlesztéséhez foglalkoztatási, munkaerőpiaci aktivitás növeléséhez elengedhetetlen szükséges statisztikai adatösszefüggéseket.

A 2025-ös év szakmai tevékenységét bemutatása mellett ez az írás vázlatosan visszatekintést ad az új szakképzési rendszer megismertetését célzó szakmai, tartalmi munkáról.

Az elmúlt 5 évben 19 programot bonyolítottunk le, ahol 57 előadó tájékoztatását, előadását hallgathattuk meg.

A nemzetköziesítés jegyében Kovászna Megye Főtanfelügyelőség főtanfelügyelője, az EDGE (Experts in Democracy, Governance and Elections, London) kutatási igazgatója International Adult and Continuing Education Hall of Fame elnöke képviseltette magát rendezvényünkön.

Schindler Rózsa

Családpedagógiai Szakosztály

A szakosztály éves programjából az online konferenciát emeljük ki. A XIV. *Szülőnek lenni* konferenciát. Május 20-án, hagyományainkhoz híven a Gyermeknapot megelőzően szerveztük partnereinkkel (ELTE PPK, Szülőnek lenni Program) a konferenciát online platformon. Az alábbi gondolattal hívtuk a résztvevőket és az előadókat. *Mit tehetek én, hogy jobb legyen a gyerekek, gyerekek csoportjainak, közösségeinek családban, iskolában és a társadalom más terein?*

A programmal továbbra is célunk a gyermekek családi és intézményes környezete kapcsolatának fejlesztése, az ehhez való tevékeny hozzájárulás, ennek érdekében tevékeny szakemberek és laikus segítők hálózatosodásának előmozdítása, ismeretségek és szakmai jóbarátságok támogatása.

A fókuszba a következő módszertant állították a szervezők: Beszéljük meg, osszuk meg tapasztalatainkat, jó gyakorlatainkat. A beszélgetések középpontjába, átadni érdemes jó tapasztalatot, egy-egy sikeres módszert, megoldást, hiteles gyakorlatokat és eseteket állítottunk. A konferencia "nyersanyagát"; a résztvevők adták (Muza Judit: *A kisgyermekkor fejlődés támogatása, segítség a szülőknek az online világ hatásainak kezelésére*; Knirsch Györgyi: *Szabadság, önállóság, felelősség – egy kirándulás pozitív élményei 13 éves diákok részére*; Dr. Kulcsár Gabriella: *Zaklatás, személyes és online bullying*; Glashütter Melinda és Bognár Roman: *Arany iránytű program – Egy kísérleti iskola immár nem kísérleti eredményei, a hátrányos helyzetű fiatalok elfogadásában és megerősítésében*).

A konferencián internetes eléréssel ellátott 4 életkori ciklusban került sor a bemutatókra 2-6; 6-10; 10-15; 15-18 éves életkori csoportok szerint.

E konferenciák hagyományai szerint a szakemberek szakmai kapcsolatát is erősíteni kívántuk, a résztvevők figyelmébe ajánlottuk a MPT Családpedagógiai Szakosztályának közösségét, mivel ebben a műhelyben mód nyílik jelenléti vagy online találkozásokkal a szakmai tapasztalatcserék folyamatos gyakorlására.

Cserey Miklós - Nagy Ildikó

Didaktikai Szakosztály

A 2016-ban újjáalakult Didaktikai Szakosztályunk a 2025-ben is alapvető szakmai célkitűzéseivel összhangban, a korábbi évek folyamatosságát megőrizve működött. A tervezett programok megvalósításához jelentős mértékben hozzájárultak aktív tagjaink, ugyanakkor továbbra is tapasztalható az a tendencia, hogy a nagyfokú munkahelyi leterheltség és a digitális kapcsolattartási formák dominanciája miatt a tagság egy részének személyes aktivitása mérséklődött. Ennek ellenére a szakosztályi életet sikerült tartalommal megtölteni, különös tekintettel a digitális pedagógia, a környezetpedagógia és a mesterséges intelligencia (MI) aktuális kérdéseire. A 2025-ös évben is folytattuk a taglétszám frissítését. Bár történtek új belépések (3 fővel), ez az inaktívvá válások miatt a bővülést csak kis mértékben javította.

Szakosztályi taglétszámunk 2025 év végére hivatalosan 39 főt számlált (a két tiszteletbeli taggal együtt), melynek mintegy 55%-a továbbra is szenior tag. Az aktív tagok tudományos és publikációs tevékenysége – követve a korábbi évek színvonalát – meghatározó és folyamatos maradt az oktatáselméleti kihívások innovatív kutatása területén.

Megvalósult programjaink:

Magyar Pedagógiai Társaság, a MELLearn Felsőoktatási LLL Hálózat és az Andragógiai Albizottság közös rendezvénye

Időpont: március 19., helyszín: Budapesti Kossuth Klub. Résztevők száma: 43 fő. A program két részből állt: Könyvbemutató Csoma Gyula emlékére, illetve a II. OECD Programme of International Assessment of Adults' Skills (PIAAC)-2024 felmérés Magyarországra vonatkozó eredményeinek értékelése. A rendezvény hasznos információkkal szolgált az információs társadalomban szükséges készségek fejlesztésével kapcsolatban a felnőttképzés és a köznevelés számára egyaránt.

MELLearn hálózati workshop és konferencia-közreműködés

Időpont: május 22., helyszín: Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar.

Szakosztályunk tagjai aktívan közreműködtek a „Fenntarthatóság és mesterséges intelligencia: A Lifelong Learning ökoszisztéma ESG-alapú fejlesztésének lehetőségei és kihívásai” című szekciók munkájában, támogatva az élethosszig tartó tanulás (LLL) jegyében szervezett szakmai vitákat.

Környezetpedagógia – gyermeknevelés – nyelvtanulás – digitális kultúra szerepe és didaktikai megoldásai a tanulás támogatásában – Könyvbemutató

Időpont: október 29. helyszín: Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar, részttevők száma: 32 fő. A program a Didaktikai Szakosztálynak, az MTA PTB Andragógiai és Didaktikai Albizottságának közös rendezvénye volt. Az interaktív könyvbemutatókon keresztül a részttevők megvitatták a tanítás-tanulás folyamatának didaktikai és technológiai kérdésköreit.

Részvétel közös szakmai rendezvényeken, konferenciákon, publikációk

XXV. Országos Neveléstudományi Konferencia: részvétel szekciókban és előadások tartása; HUCER 2025 Konferencia: Publikációk és szakmai hozzászólások. Tagjaink folyamatos publikációs tevékenységet folytattak neves hazai és nemzetközi folyóiratokban.

A 2025-ös évben is törekedtünk a társ-szakosztályok programjainak követésére és a közös gondolkodásra, eszmecserére. Célkitűzéseinket a jövőben is tartjuk, kiemelt hangsúlyt fektetve a junior kollégák bevonására és a digitális tanítási, didaktikai, módszertani és a digitális tanulási irányvonal további erősítésére, növelve a szakosztályi munka iránti érdeklődési affinitást.

Molnár György - Kozma-Nagy Katalin

Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztály

A Szakosztály vezetője Turcsik Katalin, tiszteletbeli elnöke Dr. Köpf Lászlóné, titkár Gál Katalin, küldöttek Gál Katalin, Hatvani Istvánné, dr. Köpf Károlyné és Heltmanné Mudri Zsuzsanna – ezekben a funkciókban nem történt változás. A Szakmai Kollégiumba Turcsik Katalint delegáltuk.

Az év folyamán létszámunk két új belépővel 48 főre növekedett. Dr. Köpf Lászlóné számára – munkája elismeréseként – a Társaság tiszteletbeli tagsági címet adományozott.

Az év során – csakúgy, mint az előző években – kapcsolattartásunk (egyeztetés, ügyintézés, információcsere, rövidebb eszmecserék) nagyrészt e-mailen keresztül zajlott, szakosztályi programjainkat – tekintettel arra, hogy tagjaink az ország különböző térségeiben élnek – főleg online formában tartottuk meg.

Évkezdő szakosztályi ülésünkre január 7-én, online módon került sor. Az előző évi beszámoló és az ezévi munkaterv megvitatása mellett küldetésnyilatkozatunkat, valamint szervezeti és működési szabályzatunkat véglegesítettük és fogadtuk el.

A Szociálpedagógia szakfolyóirat 2025/25. számában megjelent egy cikk, amely a 2023. évi *Esélyek és kihívások – SNI és BTMN tanulók a szakképzésben* című konferenciánk nyomán megfogalmazott javaslatokat, ajánlásokat összegzi. A szerzők Trencsényi László és Turcsik Katalin, a cikk címe: Együttnevelés, együttoktatás a szakképzésben – A Magyar Pedagógiai Társaság állásfoglalása (<https://real-j.mtak.hu/28862/1/Szocped25.pdf> pp. 84-91.).

Január 27-én valósult meg idei egyetlen szakosztályi műhelyünk, Az anyanyelvi fejlesztés eszközei felső tagozaton és középiskolában címmel. Meghívott előadónk Martonné Némethy Márta, gyógypedagógus volt. Az eseményen készült felvétel az MPT Youtube-csatornáján megtekinthető (*Az (anya)nyelvi fejlesztés eszközei – szakosztályi műhely*).

Február 8-án Paveszka Dóra tartott szakmai napot Diszgráfia, diszortográfia az általános iskola felső tagozatán és a középiskolában címmel, a Logopédia Kiadó szervezésében.

Bázisiskolánk, az Öveges József Technikum és Szakképző Iskola 2025. március 6-án konferenciát tartott *DISZ30 – Három évtizede a tanulási zavarral küzdő középiskolásokért* címmel. A szervezésben és a megvalósításban, valamint a konferenciakötet cikkeinek megírásában több tagunk is részt vett (Bezerédi Katalin, Borbély Anikó, Botos Réka, Daru Anita, Darvasné Décsi Andrea, Dr. Gizawné Imre Anikó, Gombis Judit, Hatvani Istvánné, Husztiné Csató Éva, Jankovics Julianna, Köpf Károlyné, Paveszka Dóra, Sallay Edit, Turcsik Katalin). Szakosztályunkat az eseményen egy előadásban és egy tablón, a konferenciakötetben pedig egy cikkben mutattuk be, Turcsik Katalin munkája nyomán.

Március 22-én került fel a Spotify-ra *Diszes vagyok és középiskolás* címmel egy riport, melyben – a diákok mellett – interjú hangzott el Paveszka Dórával és Turcsik Katalinnal is. A műsort Renner Kinga készítette, „Így és úgy? – Törődés” című podcastje számára (<https://n9.cl/a4lhy>).

Május 23-án Paveszka Dóra részt vett az SNI tanulók a szakképzésben című kerekasztal-beszélgetésben, amelyet a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szervezett, az Országos Pályaválasztási Szakmai Nap keretében.

2025-re vállalt feladataink közül nem valósult meg annak a tanfolyamnak az akkreditációja, amely a tanulási zavarral élők ellátásában adna hasznos tudást a szakképzésben oktatók számára. Ugyancsak elmaradt annak a tudományos munkának az elkészítése, amely Varga Kornél, szakosztályi tagunk korábbi szókincselemzéseire épült volna. Mindkét feladat továbbra is jelen van gondolkodásunkban, a későbbiekben megvalósítandó szakmai elképzelésként.

Turcsik Katalin

Egészségnevelési Szakosztály

Az Egészségnevelési Szakosztály tagjainak többféle elfoglaltsága miatt 2025-ben nem volt különösen aktív. Februárban online ülésen ismerhettük meg Dinnyés Kató tagtársunk sikeres PhD-dolgozatát, melynek témája: *Az egészség mint érték és mint magatartás a felsőoktatásban résztvevők körében.*

Elektronikus levelezéssel követtük az eseményeket, egymás tevékenységét.

Tagjaink érdeklődéssel vettek részt a CEOSZ (Cukorbeteg Szervezetek Országos Szövetsége) DiabPont heti gyakoriságú adásain, melyek egészségnevelő, ismeretterjesztő tanításai fontos információ forrás lehet minden résztvevő számára. ZOOM hozzáférhetőségét minden alkalommal közreadtuk. Elnökünk, dr. Ádám Ágnes, többször volt előadója ennek a közösségnek. A CEOSZ országos rendezvényein is előadott, és mint szűrővizsgálatot végző tanácsadó orvos is fordulhattak hozzá. Ezekről a rendezvényekről a Szakosztály tagjai is értesültek, részt vehettek.

Fájdalmas veszteség érte a szakosztályt, Rucska Andrea, a Miskolci Egyetem Egészségtudományi Karának dékánhelyettese hosszú, súlyos betegség után elhunyt. Emlékét a társasági honlap "MPT Ki kicsoda" menüpontja is őrzi. A Semmelweis Egyetem Családorvosi Tanszékének látogatására, dr. Torzsa Péter tanszékvezető Úr meghívására, kihelyezett ülésre, a tanszéki helyiségek rekonstrukciója miatt a későbbi időpontban kerül sor. A Tanszék aktívabban be fog kapcsolódni a Szakosztályunk munkájába.

Felsőoktatási Szakosztály

A szakosztály életében új ciklus kezdődött az év végén. A szakosztály vezetését a korábbi elnök lemondása után Morvai Tünde vette át.

Gyermekvédők Korczak Közössége

Az év során a szakosztályunk (Gyermekérdések Szakosztálya – Korczak Munkabizottság) nevet változtatott (Gyermekvédők Korczak Közössége). A szándék mögött a kívülálló egyértelműbb, határozottabb tájékoztatása állt. Egyszerre kívánjuk kifejezésre juttatni a gyermekvédelmi érdeklődést és elkötelezettséget, valamint azt a célt, hogy a gondokkal terhelt hazai nevelésügyben Korczak élete, életműve ismert és egyben mintaadó legyen.

Erősíti e szándékot a folyamatos kapcsolattartás az International Korczak Associationnal (IKA), melynek – egyetlen hazai szervezeteként – tagja a szakosztályunk. E kapcsolat keretében folytatódott az együttműködés a varsói Korczak Egyetemen az Erasmus együttműködés kapcsán. A folyamat a hazai helyzet miatt megakadt. Továbbra is megosztjuk az IKA és a tagszervezetek híreit, népszerűsítjük kiadványaikat. Ugyanígy népszerűsítettük az MPT keretében kiadott legutóbbi Korczak könyvet (A szalon gyermeke), melyet az Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért programsorozat keretében mutattunk be.

A szakosztály összetételét illetően ki kell emelni a tagság magas életkorát. 22 főből 6 fő tiszteletbeli tag, akiknek hűségéért köszönettel tartozunk, de feladatokkal különösen idős koruk miatt már nem terhelhetjük őket.

A közösség programjai nem nagyszámú résztvevőt mozgósító ülések voltak. Inkább a szakosztályi mag megerősítése érdekében kerültek sorra egy tervezett kibontakozás előkészítéseként. Ilyen volt a márciusi “tanulmányi kirándulás” Tatára, a Színes Iskolával, Elekes Mihály jelentős pedagógiai művével való ismerkedés. Az iskola korczaki alapozású “alkotmánya” erőteljes tanulói részvételt, önkormányzatot jelenít meg, kiemelkedően humanista ethosa, a szolidaritás gyakorlása a környék hátrányos helyzetű családjaival messze kiemelkedő. Erőt merítettek a látogatásból azok, akik ott lehettek.

Továbbra is működtetjük a Janusz Korczak, az Öreg Doki Facebook csoportot, melynek közel 600 olvasója van. Helyreállítottuk és frissítettük a www.korczak.iweb.hu honlapot is. Gondozása, aktualizálása folyamatos feladatokat jelent.

A Társaság központi programjain, testületi ülésein aktívan képviseltük a szakosztályt. Tagjaink részt vettek más szakosztályok tematikusan érintkező programjain is.

A szakosztály elnöke és Simon Mária tevőlegesen részt vesznek a Gyermejjogi Civil Koalíció munkájában. A Koalíció tagszervezeteinek és szakértőinek közreműködésével elkészült a “Civil árnyékjelentés” a gyermeki jogok helyzetéről Magyarországon. Az árnyékjelentésben a gyermekek oktatási jogainak (nevezetesen az ENSZ Gyermejjogi Egyezménye 28-31. cikkelyeinek) érvényesüléséről szóló szövegrész két tagtársunk munkája. A *Realitás vagy illúzió* című, a Koalíció és az ELTE TáTK szervezésében sorra került konferencián korreferátumot tartottam.

Más terveinkhez nem találtunk elegendő erőforrást. Így az új Korczak-kötet (Az utca gyermekei) magyar kiadásának gondozása 2026-ra marad, ugyancsak a lengyel egyetemen alakuló kapcsolat is. 2026-ra kell halasztanunk az egri egyetemen tervezett prezentációt. Előkészítettünk ugyanakkor hasonló szerkezetű váci programot az Apor Vilmos Főiskolán. Ez utóbbi programok egyben a kívánatos “fiatalításnak” is várható eszközei lesznek. Fenti bekezdések egyben körülírják 2026. évi terveinket is.

Makai Éva

Interkulturális Pedagógiai Szakosztály

Szervezeti egység vezetője: dr. Csereklýe Erzsébet, szakmai kollégium delegált: Ercse Kriszta, küldöttgyűlési küldött: dr. Kasza Georgina.

A szakosztály 2025-ben két rendezvényt tartott.

Március 13-án Dr. Endrődy Orsolya *Gyermekkor interkulturális és interdiszciplináris kontextusban* című kötetének kiállításmegnyitóval egybekötött bemutatóját rendeztük meg az ELTE PPK Interkulturális Pszichológia és Pedagógia Intézetével közösen az ELTE PPK aulájában, nagy érdeklődés mellett. Az eseményen Dr. Düll Andrea az ELTE PPK megválasztott dékánja, és Dr. Nóbik Attila az MPT Neveléstörténet szakosztályának elnöke mutatta be a könyvet, Bede Fanni Anna fuvolista pedig rövid koncertet adott. A kiállítás kurátora Szanyi Ildikó muzeológus és Tóth Éva festménybecsüs volt.

Április 28-án *Közös lovaink: Hogyan gondolkodunk a roller, kerékpár és autómegosztásról Budapesten* címmel Surányi Ráchel mutatta be a megosztott mobilitás (autó, roller és kerékpár) megítéléséről és használatáról, 2024 nyarán Budapesten készült 6 fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetés eredményeit.

Cserekllye Erzsébet

Játék, hagyományismeret és gyermekkultúra Szakosztály

2025-ben Sándor Ildikó és Kolosai Nedda kezdeményezésére újjászerveződött az egykori Hagyományismeret Szakosztály. A komplex elnevezés tükrözi az érdeklődés komplexitását: *Játék, hagyomány, gyermekkultúra*.

A május 27-i online ülésen Tatárné Nagy Ágnes a Kuncogó módszert mutatta be.

November 20-án az ELTE TÓK-on a Tudomány hete keretében az OTDK-n díjazott munkákat mutattuk be.

Cseke-Marosi Eszter: "Patkó hegyén mese volt" – életrajzi mesemondás Fábrián Éva foglalkozásain az Óbudai Népzenei Iskolában

Orbáné Branauer Brigitta: Kuncogó-szemlélet bevezetése a bölcsődei mindennapokba - a szülők "visszatartásának" lehetőségei intézményes keretek között

Vencel Tímea: Autizmus spektrumzavarral élő gyermekek inklúziója magyar népi bútorfestéssel

Veres Vica: Gyermekkultúra most és mindörökké - Élettörténetek epizódjai a gyermekkultúra összefüggéseiben

Sándor Ildikó

Kalokagathia Szakosztály

2025-ben szakosztályunk aktivitása nem haladta meg az előző évek munkáját. Szakosztályunk aktivistái egy konferencia szervezésében, egy kötet szerkesztésében vettek részt.

Az iskola jövője – utópiák és disztópiák

A szakosztály Knausz Imre kezdeményezésére az iskola jövőjével kapcsolatos konferencia szervezésére vállalkozott. A szervező munka korai szakaszában kiderült, hogy e feladat tartalma és a szervezési feladatok meghaladják a szakosztály lehetőségeit. Aktivistáink továbbra is részt vettek az előkészítő és lebonyolító munkában. A május 16-17-i konferencián tizenkilenc szakember fejtette ki nézeteit, Csányi Vilmos a tárgyhöz

kapcsolódó tanulmányával kapcsolódott a munkához. A komoly érdeklődést kiváltó konferencia előadásainak egy része a szabad pedagógiai gondolkodás fórumán, a Tanítani online pedagógiai folyóirat oldalain olvasható. A konferenciához kapcsolódó kérdéscsokorra a konferencia előadói közül néhányan és további szakemberek, összesen eddig tizenhét válaszoltak. E válaszok a www.tani-tani.info oldalon olvashatók. Knausz Imre konferencia-beharangozója a youtube-n megnézhető itt:

<https://www.youtube.com/shorts/mJtaomr9zk0> ,

előadása megnézhető itt: <https://www.youtube.com/watch?v=-FOOAX-Wcj4>

Konzervatív pedagógia pro és kontra

2024-ben szakosztályunk egy panelbeszélgetést szervezett a konzervatív pedagógia tárgykörében. Eprogramnak jó visszhangja volt, és ez indított bennünket arra, hogy az e tárgyban megjelent szakmai közleményeket egy kötetbe szerkesztve adjuk közre. A kötetben a konzervatív pedagógia melletti érveléseket és az e gondolkörű vitató publikációkat tettük egymás mellé. A kötet kiadását társfinanszírozásban sikerült kiadni. A fogadtatása alapján ezt a kiadványt sikeresnek tekinthetjük. A Társaság könyvkiadását keretbe foglaló programon e kötetet Jenei Norma reflektálta. Könyvismertetésének írásos változatát az évkönyv tartalmazza. (A kötet a Társaság irodájában megrendelhető itt: mptiroda@gmail.com)

Fábry Béla

Katonapedagógiai Szakosztály

A Katonapedagógiai Szakosztály 2025-ben a szakmai közösség megerősítésére, az oktatásmódszertani megújulás támogatására, valamint az országos szakmai kapcsolatok bővítésére helyezte a hangsúlyt. Az éves munkatervben rögzített programok döntő többsége megvalósult, kiegészülve egy év végi tudományos előadással.

A szakosztály alakuló ülésére február 10-én került sor, amelynek keretében megtörtént a küldöttek megválasztása, valamint a szakosztály megalakulásának adminisztratív és szervezeti ügyintézése. A megalakulást követően a vezetőség megkezdte a szakosztályszakmai és működési kereteinek kialakítását.

Az első szakosztályi ülés március 28-án zajlott, amelyen a szakosztály rövid- és középtávú céljai, valamint az éves munkaterv részletei és az SZMSZ kerültek elfogadásra. Június 10-én a szakosztály online konferenciát szervezett, amelynek célja a katonapedagógia aktuális kérdéseinek, módszertani kihívásainak és kutatási irányainak bemutatása volt. A rendezvény lehetőséget biztosított a földrajzilag távol lévő résztvevők bekapcsolódására is.

A szakosztály rendszeresen képviseltette magát országos gyűléseken, erősítve ezzel a szakmai láthatóságot és az együttműködéseket más szakosztályokkal és intézményekkel. Október 6-án és 10-én szakosztályi ülések kerültek megrendezésre, amelyek során a folyamatban lévő programok értékelése, valamint a további szakmai tervek egyeztetése történt meg. Október 10-én a szakmai alelnök szervezésében workshop is megvalósult, amely gyakorlatorientált megközelítésben foglalkozott a katonapedagógia aktuális módszertani kérdéseivel. Mindezt az AdHU2025 katonai gyakorlat alatt, így zárt körben rendeztük meg.

A tagtoborzás egész évben folyamatosan zajlott. A szakosztály célja a katonai oktatásban, képzésben és nevelésben érintett szakemberek széles körének bevonása volt, különös tekintettel a fiatal oktatókra és kutatókra. December 29-én a szakosztály tudományos előadóülést tartott, amelyen a katonapedagógia elméleti és gyakorlati kérdései kerültek középpontba. Az előadóülés hozzájárult a szakmai diskurzus elmélyítéséhez, valamint a kutatási eredmények megosztásához.

A Katonapedagógiai Szakosztály 2025. évi tevékenysége összességében eredményesnek értékelhető. A tervezett programok megvalósításához nagy rugalmasság volt szükség, az aktív szakmai jelenlét és az év végi tudományos előadóülés egyaránt hozzájárultak a katonapedagógia szakmai presztízsének és közösségi beágyazottságának erősítéséhez. A hallgatóság létszámának növelésére több terv is született. A 2026. évi tervezés során a szakosztály célja a megkezdett szakmai munka folytatása és továbbfejlesztése.

Markovics Milán Mór

Ki-Figyel-Ő szakosztály

Vezetőség: Csányiné Guszter Lídia Noémi, elnök, Szabó-Nándori Erika alelnök, Markóthné Herdics Krisztina, kommunikációs elnökhelyettes, Soósné Tari Tímea, projektvezető elnökhelyettes.

Székhely: Móra Ferenc Általános Iskola Fejlesztő-Nevelő Oktatást Végző Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Dunaújváros, Fáy András u. 14.

Tagság: 35fő

Kapcsolatok: A Kisgyermeknevelési és Robotika szakosztályok, Dunaújvárosi Egyetem tanárképző kara

Jelenléti és online előadások

01.22. Pályaorientáció SNI tanulók körében, Kőszegi Marczinus Lilla/ gyógypedagógus

01. 22. Finommotorika fejlesztése ceruza nélkül, Törökné Nagy Zsuzsanna/ mester-gyógyped.

02. 12. Hiperaktivitás és figyelemzavar terápiája, Kovács Nikolett/ gyógypedagógus

02.19. Mindfulness, Soósné Tari Tímea/ mester-gyógypedagógus, köznevelési szakértő

03.19. Táncterápia alkalmazása az SNI populációban, Juhász Nikolett/gyógyped, pszichoped.

04.16. Pedagógusok mentális egészsége, Simon Kitti gyógypedagógus

07.04. Staféta tábor: Juhász Nikolett: "A tánc mindenkié!" – Táncterápia alkalmazása SNI tanulók körében, Törökné Nagy Zsuzsanna: Olvasás-írás készségének megalapozása tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeknél

Konferencia

10.05. Sokszínű pedagógia konferencia a Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Oktatás- Nevelést Végző Iskola és EGYMI valamint a Magyar Pedagógiai Társaság Kifigyelő Szakosztályának szervezésében

Intézményen kívül

09.26. Kutatók éjszakája, interaktív előadások Dunaújvárosi egyetemen (Csányiné Guszter Lídia, Szabó-Nándori Erika, Boldizsár Brigitta).

11.11. Tudományos hét a Dunaújvárosi egyetemen: Robotika és kódolás alapjainak bevezetése digitális kultúra tantárgyba, tanulásban akadályozottak 3. évfolyamán (Csányiné Guszter Lídia).

Online publikációk a szakosztályról

A Magyar Pedagógiai Társaság Ki-Figyel-Ő szakosztálya:

<https://www.facebook.com/groups/9078844874>

A Magyar Pedagógiai Társaság Ki-Figyel-Ő szakosztályának weboldala:

<https://kifigyelo23.wixstudio.com/kifigyelo>

Csányiné Guszter Lídia

Kisgyermeknevelési Szakosztály

Megdöböntő változások keserítették meg a szakmát, és a kétségbeesés mellett megmozdult a talaj az óvodákban. Az „óvodai nevelő” státusz és az iskolára való felkészítés szervezési előírásainak beszabályozása szembeállította egymással az óvodai szakembereket. Az azonos munkakör, de a különböző felkészültség eleve ellentmondást szült, amit az iskolára készülés új szabályai tovább nehezítettek, hiszen ez a feladat a diplomás óvodapedagógusokra hárul. Sorra írták véleményüket az elkötelezett óvodapedagógusok, szakértők, tanügyi szakemberek, tanítók, szakmai munkát segítő pszichológusok, szülők stb. A 2025 év első félévének időszakát uralta ez a – végül sajnos – hiába végzett tevékenység. Állásfoglalások halmaza, telefonok, internetes bejegyzések, szakmai viták, bizonyítják az ellenkezést, a nem kidolgozott, felelőtlen, gyermekek igényeit és szükségleteit semmibe vevő intézkedési tevékenységek sokaságát.

Terveink között szerepelt a Fiala Pedagógusok Konferenciájának megszervezése. Jászberényi tagjaink lelkes és színvonalas szakmai napot szerveztek május 14-én és több mint százan vettek részt a konferencián. Az EKKE Jászberényi Campuson bizonyított tényként állapítottuk meg, hogy a felsőoktatási képzés a fiatal pályakezdőknek olyan támaszt és képzést ad, ami megerősíti bennük a kisgyermekkorai nevelés jelentőségét. A konferencián a felkészüléshez ad elméleti és gyakorlati szinten perspektívákat, amit az elkötelezett pedagógusjelöltek zöme igényeik, lehetőségeik szerint, valamint a szükségletek szintjén saját életük továbblépéséhez energiát és elköteleződést jelent, jelenthet: nyitva áll az egész életen át tartó tanulás lehetősége. Az életkezdés első éveinek beszámolóit megerősítést adtak, és a főiskolai képzés terén is kaptak a hallgatók információkat. Az oktatói hozzáállás szép példái igazolták a szakmai igények meglétét. A játékiállítás csatolása megmutatta, hogy a játékra nagy gondot fordítanak. Minden iskola és óvoda résztvevője elismerésben részesült. A jó hangulat és az öröm, élmény átadás fontos szerepet töltött be a konferencián.

Az MPT központi programjain tagjaink közül többen részt vettek: azok, akiket elengedtek... Sajnos az utazás és elengedés – néhol tiltás is – bizony nem engedi meg a külön program szervezését. Tatabányán könyvbemutatót négyen, a küldöttgyűlésen nyolcan, a Staféta táborban 10-en vettek részt, a Játék Világnaphoz kapcsolódó országos játéknapi 22 település csatlakozott. Az Erzsébetvárosi Civil Korzó szeptemberi programján hatan, az október 8-i Dob utcai könyvbemutatót 10-en, az

őrszi, tanulóssal foglalkozó rendezvényeken négyen-öten vettek részt tagjaink közül. Tagjaink száma 150 fő körül van, negyedük nyugdíjas. Új tagjaink száma: 6 fő. Büszkén ünnepeltük Bakonyi Anna kitüntetését. Gratulálunk! A szakosztály vezetősége aktív, együttműködő és az összefogás, valamint a szakmai ügyek védelme és erősítése ad erőt a további munkához.

Összeállította
a Szakosztály vezetősége:
Angyalfiné Varga Julianna, Bakonyi Anna,
Nyitrai Ágnes, Villányi Györgyné Jutka

Kiss Árpád Műhely

A Kiss Árpád Műhely tagjai, akár csak a korábbi években, most is eredményesen vettek részt előadásaikkal 2025 szeptemberében a debreceni Kiss Árpád Emlékkonferencián. Egyben kivették részület a DAB és a Debreceni Egyetem mellett a szervezésben is. Kiss Endre elnök „Az ember miatt szenvedő másik ember” címmel Kiss Árpád és a humanizmus értelmezéseiről tartott szekcióelőadást, amelynek középpontjába az embersors sajátos fogalmát állította. Trencsényi László a *Folklór – Folklorizmus – Neofolklorizmus* témaköréről beszélt a Fejlesztés és Innováció szekcióban. Hudra Árpád a történelmi aspektusokat számba vevő előadások között *Kontra György abszolút pedagógusi munkásságát* értelmezte.

A konferenciáról kötet készül, melynek részét képezi a Kiss Endre által összeállított Függelék, melyben többek között helyet kap az MPT által kiadott, A konzervatív pedagógia pro és kontra vitakötet bemutatása-recenziója Hudra Árpádtól.

Az MPT elnöke a konferencia elején megemlékezett a korán elhunyt Somogyi Béláról, a helyi Agóra alapító igazgatójáról, a jeles tanáregyeniségről.

Hudra Árpád

Korai Iskolaelhagyás Megelőzéséért dolgozó szakosztály

A Korai Iskolaelhagyás Megelőzéséért dolgozó szakosztályunk 2025 évi tevékenységét a 2. esély iskolák hálózatának újraélesztésére tett lépések valamint a Carpediem Alapítvány kollégáival való együttműködés alapján reményt keltőnek látszó fiatalítási és menedzsment-megerősödési várakozás időleges kudarcá határozta meg.

Nehezítette a szakosztály szakmai munkáját, hogy az iskolák és a családsegítő központok közötti együttműködésre vonatkozó jogi szabályozás alapján (a jelzési kötelezettség adminisztratív szabályozásának megerősítése és ezzel a együtt az iskola, az ott dolgozó un. „bizalmi személy,” gondozási folyamatból való háttérbe szorítása) a szakosztály által képviselt ellátási koncepció jogalap nélkülivé vált, adaptációs lehetősége elnehezült.

A szakosztály nagyrendezvénye a november 14-én partnerekkel együttműködve szervezett, az iskolai szociális segítőket célzó szakmai nap volt, melyen mintegy 70

szakember vett részt. A rendezvény visszaigazolta azt a tapasztalatunkat, hogy a tanulók szocializációs környezete jelentősen befolyásolja iskolai sikerességüket és megakadás esetén csak a támogató iskolai környezet és a családsegítő szolgáltatók, s az általuk a támogatásba bekapcsolt speciális felkészültségű szakemberek közös munkájának minőségétől függ.

A szakosztály saját szakmai profiljától némileg függetlenül gondozója a zánkai Gyermekalkotások Galériája alkotásainak (kb 25 000 alkotás magyar és több mint 60 ország gyermekeinek művei) biztonságos elhelyezéséről, őrzéséről gondoskodik, így volt ez a 2025-ös évben is. A szakosztály munkáját támogató KONTIKI Szakképző Nonprofit Zrt inspirációjára és forrásaira alapozva megkezdődött az alkotások adatainak feldolgozása, kereshetővé tétele, mely bárki számára elérhetővé teszi az alkotások adatait és bemutató jelleggel az alkotások néhány példányának digitális képét is.

A szakosztály tagjai több esetben részt vettek a Pedagógiai Társaság más szakosztályai által szervezett rendezvényeken. A szakosztály vezetése, a szakosztály tapasztalatait a Staféta tábor résztvevőivel is megosztotta. A szakosztály képviselői a több esetben részt vettek a Társaság vezető testületeinek munkájában és a Szakmai Kollégáim által szervezett szakmai fórumokon.

Kajos László

Konduktív Etnopedagógia Szakosztály

A Szakosztály 2025. évi munkája tervezésre, szakmai elmélyülésre és közösségépítésre épült. Az év elején megtartott *Kuncogó Közvetít-Ő* szakmai nap keretében sor került a 2024-es év szakmai tevékenységének értékelésére, valamint a 2025-ös év céljainak és feladatainak meghatározására. A szakmai munkát és tervezést az elnök bekapcsolódása is erősítette. A szakosztály 2025-ben is kiemelt célként határozta meg a játékos anyanyelv „visszatánítását” a szülők és a kisgyermekkel foglalkozó szakemberek számára. A szakmai tevékenységek középpontjában a konduktív etnopedagógia szemléletének közvetítése állt, különös tekintettel a népi játékok, népdalok és mozgásos hagyományok komplex fejlesztő hatására, valamint azok idegrendszeri, érzelmi és szociális jelentőségére.

A szakosztály zárt szakmai közösségében az év során három tematikus terv került feldolgozásra Kuncogó ünnepNAPtár néven: a farsangi időszak, március 15-e, valamint a vásári hagyományok témaköre. A feldolgozás során a népi játék, a népdal és a csujogtatás módszertani alkalmazása került előtérbe, a pedagógiai és fejlesztő célok tudatosításával.

Január 12-én a szakosztály *Kuncogó Betekintő* címmel ingyenes online előadást szervezett „*Taktilis percepció a népi játékok rendszerében – tapintás, érintés és az idegrendszer kapcsolata*” címmel. Az előadás a testi érintés, a mozgás és a szenzoros tapasztalatok szerepét vizsgálta a gyermekek idegrendszeri fejlődésének összefüggésében.

A szakmai ismeretterjesztés és szemléletformálás jegyében augusztus 27-én „*Fejlesztőjáték – népi játékok a fejlesztés tükrében*” címmel került sor ingyenes online előadásra.

A szakosztály számos tagja jelen volt az október 18-án Kisújszálláson megrendezett I. Nagykunsági Pedagógus Konferencián, ahol a „mese – játék – zene – tánc” tematikára épülő program keretében a résztvevők workshopokon találkozhattak a Kuncogó Közvetítő-k munkájával.

November 9-én a szakosztály megszervezte a II. Konduktív Etnopedagógia Online Konferenciát, amely országos szakmai kapcsolódási lehetőséget biztosított. Fő előadó Uzsálné Pécsi Rita volt. Az online konferenciát követően Czinóber Klára – Bogársuli előadását hallhatta a szakosztály bővebben.

A szakmai rendezvények mellett folyamatosan zajlott a Kuncogó-gyűjtemény bővítése, valamint a szülőedukáció erősítése. Ennek részeként került megrendezésre a „*Képernyő helyett ölbe veszem*” családi kihívás május 19–23. között, amely a személyes kapcsolódás, az ölbeli játékok és a közös élmények jelentőségére irányította a figyelmet. Összegzésként megállapítható, hogy a Konduktív Etnopedagógia Szakosztály munkája hozzájárult a konduktív etnopedagógia szemléletének szélesebb körű megismertetéséhez, a szakmai párbeszéd erősítéséhez, valamint a szülők és pedagógusok módszertani eszköztárának bővítéséhez.

Tatárné Nagy Ágnes

Menedzsment és Módszertan Szakosztály

A 2023. végén alakult Menedzsment és Módszertan Szakosztály létszámában még nem túl erős, de azért 2025-ben is aktívan hozzájárult a Magyar Pedagógiai Társaság szakmai közéleti munkájához. A szakosztály alapvető célja továbbra is az volt, hogy a pedagógiai menedzsment, a tanulásszervezés, az oktatásmetodika és az innovatív módszertani megközelítések területén fórumot biztosítson a tapasztalatcserére, a kutatásra és a fejlesztések szakmai támogatására.

A Menedzsment és Módszertan Szakosztály a kutatásalapú tanulás, a kreatívfejlesztés és az oktatási egyenlőtlenségek témakörein dolgozott. A szakmai év meghatározó eleme volt a hazai és nemzetközi tudományos közösségekkel való együttműködés, a konferenciaszereplések bővülése, valamint a szakosztály kiadói tevékenységének megerősödése. A szakosztály tevékenysége mind elméleti, mind alkalmazott pedagógiai fókuszban növelte a láthatóságot és a hatást.

A szakosztály tagjai aktív szerepet vállaltak a Tanít-tani Konferencia február 7-én megrendezett eseményén. A szakosztály részéről a megjelenés tartalma az alkalmazott kutatás és a szegregáció-csökkentés gyakorlati megoldásai köré rendeződött, kapcsolódva a publikációs tevékenységhez is. Bővebben erről: tanarkepzo.uni-miskolc.hu. Az előadás és a megjelent cikk címe: *Applied Research and Attempted Solutions on School Segregation and Educational Inequalities*, (Miskolci Egyetem és MPT, 2025).

Nagy örömmel részt vettünk a nagy hagyománnyal rendelkező STAFÉTÁN, amely most is a közösségi párbeszédet és a pedagógus-generációk közti tudásátadást erősítette. Az immáron XXIII. Staféta Tábor Cegléden rendkívül színes programot kínált.

A nyilvános ismeretterjesztő és közösségi szerepvállalás a "Csányi5"-ben futó generációs előadássorozattal folytatódott, amely az év második felében több alkalommal is hallgatóságot vonzott. A tematikus estek a generációk közti különbségek, a motiváció és a jövőkép kérdéseit közelítették meg közérthető, mégis tudományosan megalapozott módon.

A szakosztály és holdudvara kiadói tevékenységének csúcspontja a *Segregation and Drop-out – Inequity in Education* című, 557 oldalas tudományos tanulmánykötet megjelenése volt az MPT támogatásával, a Szakosztály vezetőjének szerkesztésében, gondozásában. A kötet több (összesen 17) ország kutatóinak és leendő pedagógus, kutató egyetemisták munkáit gyűjti egybe, az iskolai szegregáció és a korai lemorzsolódás témáira fókuszál, európai és nemzetközi kitekintéssel. A kiadvány ISBN számmal és részletes szerzői listával jelent meg, és az Inclusion4Schools projekt hazai kommunikációs csatornáin is ismertetésre került, mint releváns, a méltányosságot középpontba helyező tudományos teljesítmény. Büszkén állíthatjuk, hogy az EU Inclusion4Schools fő helyen említi a kiadványt a honlapján! Ebből a kutatásból és az eredményeiből egy Nemzetközi Konferenciát is szerveztünk együttműködve a hazai felsőoktatásból a Kodolányi Egyetemmel, a Metropolitan Egyetemmel és a Wesley Főiskolával, valamint az ERASMUS diákcseré programmal is. A konferencia programja rendkívül gazdag és sokszínű volt. A plenáris előadások és a szekcióülések keretében számos hazai és külföldi szakember mutatta be kutatási eredményeit és gyakorlati tapasztalatait. Vendégelőadóink voltak neves egyetemekről Belgiumból, Egyiptomból, Romániából, Portugáliából, Hollandiából, Pakisztánból, Ukrajnából és még számos oktatási intézményből.

Örömkre szolgált, hogy az MPT tagjai is hozzájárultak az esemény sikeréhez: Malatyinszki Szilárd az oktatási esélyegyenlőség terén a generációk között végzett kutatásairól tartott inspiráló előadást. Munkácsy Katalin a matematika-versenyek szervezése mint antiszegregációs és kutatási eszköz témájában számos helyi kezdeményezés és a közösségi együttműködés szerepéről a hátrányos helyzetű tanulók támogatásában.

Immár hagyományosan minden évben, most is megszerveztük a Rendhagyó Évnyitót. zoom-on: szeptember 4-én volt előadás és beszélgetés az iskolai konfliktusokról *Mentális jóllét és reziliencia az oktatásban, a kiégés megelőzése nemzetközi környezetben* címmel.

November 25-én a Budapesti Metropolitan Egyetem Oktatói Klubjában a *fenti* címmel tartottunk interaktív szakmai alkalmat, amely a felsőoktatás jövője, a nemzetköziesedés kihívásai és az oktatói jóllét témáit járta körül. Az eseményen előadóként szerepelt dr. Gács Boróka tanácsadó szakpszichológus és Alpár Vera.

A 2025-ös évben a kutatásalapú tanulás és a kreativitásfejlesztés közös keretbe rendezése elsődleges stratégiai irány maradt. A módszertani fejlesztések a nyílt végű kutatási feladatok, a hibrid és blended tanulásszervezés, valamint a reflektív értékelés alkalmazásával valósultak meg, amelyekről a nemzetközi és hazai publikációk adnak számot. A gyakorlati implementáció támogatására a szakosztály workshopokkal és eszmecserékkel kapcsolódott a felsőoktatási és köznevelési szereplőkhöz. (International Journal of Education)

Együttműködések és hálózatok: az MPT-MMSz szakosztály nemzetközi együttműködései 2025-ben a kötetben szereplő szerzői körrel és intézményi partnerekkel bővültek, miközben a hazai szakmai hálózat is erősödött.

Az *Inclusion4Schools* közösségi és szakmai hírcsatornája a szakosztály publikációs tevékenységének európai kontextusát is megrajzolja, a méltányosság és részvételiség kulcsfogalmait előtérbe helyezve. <https://inclusion4schools.eu/news/segregation-and-drop-out-inequity-in-education/>

A szakosztály kiadói teljesítménye, a konferenciaszereplések és az előadások hozzájárultak a kutatásalapú, kreativitásra építő pedagógiai gyakorlat terjesztéséhez.

Források

Tanít-tanít Konferencia, február 7., Miskolci Egyetem hivatalos oldal: <https://tanarkepzo.uni-miskolc.hu/fooldal/3001/XVI--Tani-tani-Konferencia-2025--februar-7->

Magyar Pedagógiai Társaság, 23. Staféta Tábor programterv: <https://pedagogiai-tarsasag.hu/a-23-alkalommal-szervezett-pedagogus-stafeta-tabor-programterve/>

Hello Cegléd, tudósítás a 23. Staféta Táborról, 07.06.: <https://hellocegled.com/2025/07/06/cegleden-tartottak-a-23-stafeta-tabort/>

Ceglédi Városi Televízió, 23. Staféta Tábor híradó, 07.04.: <https://www.youtube.com/watch?v=9EqXOH3cOBA>

Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Társaság, programok 11.20. és 12.11.: <https://www.erzsitt.hu/programok/2025-11-20/generaciokrol-motivaciokrol-es-jovokeprol-1-resz-dr-alpar-vera-eloadassorozata/>

<https://www.erzsitt.hu/programok/2025-12-11/>

AllEvents eseményoldal, 11.20. és 12.11.: <https://allevents.in/budapest/generaciokról...-1-rész-dr-alpár-vera-előadássorozata/200029152012322>

<https://allevents.in/budapest/generaciokról...-2-rész-dr-alpár-vera-előadássorozata/200029327138311>

Inclusion4Schools Magyarország, 04.24. és 05.05. hírek és ajánlók a kötethez és a kézikönyvhöz: <https://www.schoolandcollegelists.com/HU/Budapest-Viii.-Kerulet/111585751010683/Inclusion4Schools---Magyarország>

Neveléstörténeti Szakosztály

Elnök: Nóbik Attila, alelnök: Berzsényi Emese, titkár: Zsuhárné Stummer Krisztina.

2025-ben a szakosztály két konferencia szervezésében és lebonyolításában vett részt.

Február 6-7-én a *Töprengések a nőneveléstörténet-írás körül* elnevezésű online konferenciát szerveztük meg az Illyés Gyula Szakkollégiummal együttműködve. A konferencia célja az volt, hogy a nőtörténettel foglalkozó kutatóknak teret adjon legfrissebb eredményeik megosztására és a minél szélesebb körű közös gondolkodásra. Ennek megfelelően a két nap alatt a neveléstörténet és más tudományterületek

(történettudomány, irodalomtörténet, néprajz, művészetek) kutatói és doktoranduszai mutatták be kutatásaikat.

A sikerrel zárult konferenciának lesz második felvonása. A konferencia absztraktkötete elérhető. https://kpvk.pte.hu/.../toprengesek_a_notortenet-iras...

Március 6-7-én Szegeden került sor a *II. Dilemmák és diskurzusok* konferenciára az MTA SZAB Neveléstörténeti Munkabizottságával és az SZTE Egyetemi levéltárral együttműködve. A hagyományos konferenciák elsősorban a kutatási eredmények gyors és hatékony bemutatását ösztönzik.

Kevésbé adnak azonban lehetőséget a kutatási folyamat természetes részét jelentő dilemmák felvetésére és diszkussziójára. Ezért a konferencián több tudományterületről érkezett junior kutatók mutatták be dilemmáikat és kaptak lehetőséget azok megvitatására.

Az első két Dilemmák és diskurzusok konferenciával kapcsolatos információk elérhetők <https://sites.google.com/view/dilemmakesdiskurzusok/>. Itt érhetők el a korábbi konferenciák programjai és absztraktfüzete is. Mindkét rendezvény kapcsán készül az előadások írott verzióinak kötetbe rendezése.

Tagtársunk, Endrődy Orsolya könyvbemutatójára március 13-án került sor az ELTE PPK aulájában. Az eseményen több tagtársunk is részt vett, a kötetet bemutató egyik felszólaló Nóbik Attila volt. Szintén aktívan vettek részt tagjaink Almássy Balázs kutatási eredményeit bemutató, a Kiss Árpád műhellyel közösen szervezett előadáson. A vitában a szakosztályi tagok közül felszólalt: Gortva János, Donáth Péter és Nóbik Attila. Ez esemény YouTube-on is elérhető és megtekinthető.

December 9-én került sor évet záró szakosztályülésünkre, ahol nem csupán a rendezvényeinkről és egyéb eredményeinkről beszélgettünk, de élénk és konstruktív diskurzus alakult ki a szakosztály jövőjét illetően is.

Az év egyik legjelentősebb eredménye a Neveléstörténeti Szakosztály életében, hogy az ISCHE teljes jogú tagszervezetévé váltunk, a mely lehetőséget ad a szakosztály nemzetközi térben való megjelenítésére és a hazai neveléstörténet-írás érdekképviselésére. Szintén örömteli, hogy tovább bővült taglétszámunk, amely immár meghaladja a 70 főt.

Nóbik Attila

Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály

Decembéri ülésén megszavazta a Szervezeti Működési Szabályzatot.

A tagság, ülésének második napirendi pontjaként pedig új elnököt és új titkárt választott. A titkári tisztség tekintetében is új személyt választottunk. Az új, megválasztott elnök Húsvéth Laura lett, az új titkár pedig Benkő Szabolcs.

Húsvéth Laura

Pályaorientációs Szakosztály

Szakosztályunk általános céljainak megfelelően a pályaorientáció pedagógiai elméletének, gyakorlatának fejlesztését, a tendenciák, jó gyakorlatok megismerését, a pályaorientáció életút-személetű megközelítésének erősítését határoztuk meg rendezőelvként, és ez alapján terveztük, szerveztük programjainkat, vállalásainkat.

Elnök: Dr. Borbély-Pecze Tibor Bors, a Magyar Pedagógiai Társaság alelnöke. Alelnökök: Tajtiné Lesó Györgyi, Dr. Kenderfi Miklós, titkár: Dr. Suhajda Csilla Judit, szakmai kollégiumi küldött: Juhász Ágnes, küldöttgyűlési küldött: Dr. Fazakas Ida, szakmai kollégiumi tag: Dr. Szilágyi Klára. Küldöttek: vezetőség, a szakmai és a küldöttgyűlési küldött. Aktivisták: Pálvölgyi Lajos, Gyöngyösi Katalin, Tölle-Gáspár Klaudia.

Szakosztályunknak 48 regisztrált (2 fő 2025-ben csatlakozott) és 8 máshol regisztrált tagja van. Egyre inkább jellemző, hogy a Társaság életében több szakosztályban/tagozatban tevékenykednek az új tagok. Határon túli, felvidéki, erdélyi kollégákkal is gyarapodtunk. A tagságon kívül több mint 100 főnek juttatjuk el rendszeresen a programjainkról és a társ-szakosztályok, egyéb szervezetek felhívásairól szóló híradást, amelyről a jelentkezők nyilatkozata alapján külön nyilvántartást vezetünk. A vezetőség rendszeresen egyeztet a Szakosztály működésével, programjainak előrehaladásával kapcsolatban.

A beszámolóban felsorolt eseményekről bővebben az *llg.hu* oldalon, illetve az MPT-honlap szakosztályi aloldalán lehet olvasni. Az események többségének felvétele és az előadások nagyrésze elérhető a Szakosztály YouTube csatornáján. A csatornán jelenleg 131 feliratkozó van (ebből 14 fő 2025-ös feliratkozás), a feltöltött 40 videóhoz (ebből 13 db 2025. évi feltöltés) 4013 megtekintés tartozik (ebből közel 1500 megtekintés 2025-ben), a legnézettebbet Feltöltésre kerültek a jubileumi konferencia felvételei is. 599-en nézték meg. Az év során hekkertámadás után újra kellett építeni a szakosztály weblapját, köszönet Juhász Ágnesnek és Szervác Attilának az önkéntes munkájukért.

A szakosztály folyamatosan kommunikál az MPT FB csatornáin (MPT *általános*, szakosztályvezetői) az EuroGuidance Magyarország oldalon, a CCE regionális honlapon és egyes témák kapcsán a LinkedIn felületén is. Az MPT honlapján a szakosztály rendezvényeit rendszeresen jelezzük. A YT-csatornáink száma is gyarapodott: <https://www.youtube.com/@CEEGuidanceForum>

A szakosztály tagjai részt vesznek a Wikipédiára alapuló szabad hozzáférésű pedagógiai adatbázis tartalmi feltöltésében.

Elkészült a Szakosztályunk logója, köszönet érte Tajtiné-Lesó Györgyinek.

Tovább folytatódott a szeptember 1. napjával elindult Közép- és kelet-európai szakmai szövetségek fóruma (CEEGAF) projekt. Az MPT Pályaorientációs Szakosztálya 2024-2026-ban ERASMUS Plusz partnerségi projekt KA2 keretében szlovák, cseh és román kollégákkal dolgozik együtt. A projektet a szlovák Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry civil szervezet vezeti (<https://rozvojkariery.sk/>) Csehországból a Sdružení pro kariérové poradenství a kariérový rozvoj (www.sdruzenikp.cz) Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry, Romániából Asociația Consilierilor Romani (acrom.org.ro) Magyarországi együttműködő partnere a Magyar Pedagógiai Társaság

Pályaorientációs Szakosztálya (<https://llg.hu/>) (<http://www.pedagogiai-tarsasag.hu/>). A projekt alapvető feladata a szövetségek közötti együttműködés és a bevált gyakorlatok megosztása a szövetségek között, de fontos cél az is, hogy a részt vevő országok karriertanácsadói is megismerjék egymás jó gyakorlatait. Reményeink szerint ez a kezdeményezés hozzájárul a pályaorientáció erősebb és befogadóbb jövőjéhez Közép- és Kelet-Európában.

A projekt keretében öt webináriumra került sor, két közös cikk készült, öt hazai pályaorientációs jó gyakorlatot mutattunk be és másik 15 szlovák, cseh és román pályaorientációs jó gyakorlatot ismertünk meg. 2026 februárban mi adunk otthon a projekt személyes találkozájának.

Megkerestük az OH-t és együttműködést kezdeményeztünk a pályaválasztással kapcsolatos hivatali adatok feldolgozására. Az együttműködési tervet előkészítettük, amely remélhetőleg hamarosan aláírásra kerül. Negyedik éve működünk együtt a Magyar Közgazdasági Társasággal. 2026-ban is folytatjuk ezt a hagyományt.

A szakosztályi munkatervnek megfelelően az alábbi szakmai programok, webináriumok kerültek megvalósításra. *Karrierszakértők, pályatanácsadók nemzeti kompetencia-keretrendszer Finnországban*. A CEEGAF-együttműködés idei első közös webináriumára május 8-án került sor. Előadó: Prof. Dr. Jaana Kettunen, Jyväskylä Egyetem, kutatóprofesszor, az IAEVG elnöke volt. Az előadás során megismerhettük a finn karriertanácsadási kompetenciarendszert, ami nagyszerű alapot nyújthat a tanácsadók önértékeléséhez és a nemzeti kompetencia-elvárások kialakításához. Az előadás angol nyelven, magyar felirattal elérhető a Szakosztály Youtube csatornáján.

A pályatanácsadás gazdasági hasznai – ezzel a címmel szervezett online szakmai rendezvényt a Közgazdasági Szemle folyóirattal és a Magyar Pedagógiai Társaság (MPT) Pályaorientációs Szakosztályával együttműködve a Magyar Közgazdasági Társaság (MKT) Munkaügyi Szakosztálya május 29-én a Webexen és az MKT YouTube-csatornáján. A rendezvény apropóját Borbély-Pecze Tibor Borsnak a Közgazdasági Szemle 2025. áprilisi számában megjelent tanulmánya adta. Borbély-Pecze Tibor Bors mutatta be a tanulmány főbb megállapításait. Felkért hozzászólók: Kálmán Judit, a BCE Társadalom- és Politikatudományi Intézetének adjunktusa és László Gyula, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának emeritus professzora voltak. A beszélgetést Bihari Ildikó, a Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociális Munka Tanszéke vezette. Az alkalom felvétele a Szakosztály Youtube csatornáján szintén elérhető. *Sustainable and Green Guidance in Social and Ecological Crisis – Perspectives from CEE* június 18.

A zöld átállás nemcsak lehetőségeket, hanem mély egyenlőtlenségeket, etikai dilemmákat és a kirekesztés új kockázatait is magában hordozza – különösen Közép- és Kelet-Európa erősen iparosodott régiójában, ahol ezek az átalakulások egyedülálló történelmi, társadalmi és gazdasági dinamikával keresztezik egymást. Az éghajlatváltozás és az ökológiai válság fizikai tények annak ellenére, hogy régióinkban növekszik az éghajlatváltozással kapcsolatos szkepticizmus. Ez sürgős kérdéseket vet fel a pályaorientációs szakemberek számára: Mi a mi helyzetünk az éghajlatváltozással és az ökológiai válsággal szemben? Hozzájárulhat-e érdemben a pályaorientációs ágazat a szükséges társadalmi és gazdasági átalakuláshoz? Hogyan lehet újragondolni a pályaorientáció paradigmáját, hogy "kielégítsük a jelen szükségleteit anélkül, hogy

veszélyeztetnénk a jövő generációinak képességét saját szükségleteik kielégítésére"? Ezeket a kérdéseket vetette fel a 2025. június 18-án megtartott webináriumunk, amelynek keretét ismételten a CEEGAF projekt nyújtott. A webinárium felvétele angol nyelven, magyar felirattal a projekt youtube csatornáján elérhető.

Career guidance in general secondary education – Perspectives from Central and Eastern Europe, szeptember 25.

A karrier-tanácsadás központi szerepet játszik a diákok támogatásában az oktatásból a szakmai életbe való átmenet során. Romániában, Magyarországon, Szlovákiában és Csehországban az iskolai tanácsadók a középfokú oktatás sajátos igényeihez igazított útmutatási, értékelési és tervezési eszközökkel járulnak hozzá ehhez a folyamathoz. Bár a kontextusok eltérőek, a közös cél ugyanaz: segíteni az általános középfokú oktatásban részt vevő fiatalokat erősségeik azonosításában, a megalapozott döntések meghozatalában és a munkaerőpiacra való felkészülésben. A CEEGAF Erasmus + projekt keretében került sor szeptember 27-én a Pályaorientáció a gimnáziumban Kelet-Közép-Európában című webináriumra. Az esemény felvétele megtekinthető itt: <https://www.youtube.com/watch?v=VPDUse9Xme4>

Szakképzési pályakövetés – október 6. Öt éve indult el az az adatelemzés, amely minden szak- és felnőttképzésben tanuló tanulási és végzést követő életútját vizsgálja adminisztrációs adatbázisok (NAV, OH stb.) alapján, kérdezéssel megkereséssel kombinálva. A Magyar Pedagógiai Társaság Pályaorientációs Szakosztálya szakmai műhelyén Hörrih Balázs, az NSZFH elemzési főosztályának vezetője 1,5 órás előadásában rengeteg, a kutatás során nyert adattal ismertette meg a hallgatóságot. Ezek fontos információkat adnak a szakképzés hatékonyságáról, az esélyegyenlőtlenségekről, a tanulói motivációról stb. Az előadás felvétele a youtube csatornán visszanezhető.

Career education and guidance in initial vocational education and training in Central and Eastern Europe (10.30.). A pályaorientáció nemcsak az általános középfokú oktatásban, hanem a szakmai képzésben is kulcsszerepet játszik. A pályaorientációs szakembereknek és a tanároknak kulcsszerepe van a tanulók továbbtanulásra való felkészítésében, a munkaerőpiacra való belépésük megkönnyítésében, valamint foglalkoztathatóságuk és az egész életen át tartó tanulás iránti elkötelezettségük erősítésében. Az esemény célja az volt, hogy platformot biztosítson az oktatók, a szakemberek és a kutatók számára annak érdekében, hogy perspektívákat cseréljenek a szakképzésen belüli pályaorientáció modern megközelítéséről, kihívásairól és sikeres gyakorlatairól. A webinárium során a résztvevőknek lehetőségük volt vitát folytatni a szakképzési gyakorlatok hasonlóságairól és különbségeiről a régióban. Az esemény felvétele a CEEGAF projekt youtube csatornáján elérhető.

Felsőoktatási karrier-tanácsadás a közép-kelet-európai régióban

A Közép- és Kelet-Európai Pályatanácsadási Szövetségek Fóruma (CEEGAF) projekt 5. webináriumára hibrid formában román vezetéssel november 28-án került sor. A téma a felsőoktatási diáktanácsadás volt. A felvétel elérhető a projekt csatornáján.

Szakosztályunk tagjai számos értékes publikációval gazdagították idén is a pályaorientációhoz kapcsolódó terület szakmai, módszertani megismerését, amelyek többsége elérhető a szakosztály honlapján. A szakosztályi tagok írásainak jegyzékét

folyamatosan vezetjük a honlapon. Szikora Nóra és Dr. Kenderfi Miklós feldolgozásában elkészült a magyar nyelvű pályaaorientációs bibliográfia 2010 és 2024 közötti összegyűjtése, mintegy 1018 címmel. Rendszeres az együttműködésünk a Magyar Közgazdasági Társasággal, a Munkaügyi Szemle Online és az Új Munkaügyi Szemle lapokkal.

Szakosztályunk tagjainak témába vágó publikációi

Borbély-Pecze Tibor Bors – Pálvölgyi Lajos (2025): Career guidance competency profiles of teachers and psychologist working with primary and secondary school students in Hungary. In: Career Guidance in Science and Practice: How can the Transfer be designed? Career Lead European Scientific Network for Career Guidance (pp. 17-18.) <https://career-lead.eu/2024/10/06/career-guidance-in-science-and-practice-april-2025/>

Borbély-Pecze, T. B. – Suhajda, Cs. J. (2025): Research monograph on consulting and client needs in Central Eastern European countries / chapter 10.2 CAREER COUNSELLING. In: Research monograph on consulting and client needs in Central Eastern European countries. J. Selye University, Komárno

Borbély-Pecze, T. B. (2025): A pályatanácsadás gazdasági hasznai. Közgazdasági Szemle, 72(4), 405–417. <http://doi.org/10.18414/KSZ.2025.4.405>

Borbély-Pecze, T. B. (2025): Career and career guidance beyond the Euro-Atlantic culture. Collectivist counselling theories and practices. Opus et Educatio Vol. 12. No 1

Borbély-Pecze, T. B., & Gyöngyösi, K. (2025): Digitális pályaaorientáció fejlesztésének lehetőségei Magyarországon: Jelenlegi helyzet és cselekvési pontok. Opuscula Theologica Et Scientifica, 3(1), 217–229. <https://doi.org/10.59531/ots.2025.3.1.217-229>

Molnár Péter (2025): Az iskolapadból a munka világába. Katedra vol 33. 1-2 https://katedra.sk/folyoirat/xxxiii_01-02_03/

Olteanu L.L. (2025): A pályaválasztás neveléstudományi aspektusa. Empirikus vizsgálatok a középiskolások pályaválasztási nehézségeiről. Presa Universitara Clujeana. e-book

Pálvölgyi Lajos (2025): Difficulties of career choice among high school students in certain regions of Hungary. In book: Schröder, R. et al. (Eds.): Career guidance in schools from European and international perspectives. Career Lead European Scientific Network on Career Guidance (ISBN 9798313895031) (pp. 95-105)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14944504> (PDF) Difficulties of career choice among high school students in certain regions of Hungary

Suhajda Cs. – Vinogradov Sz. (2025): Human capital and job satisfaction in transition economies: a comparative analysis of Hungary and Moldova. Studia Mundi – Economica 12(1):32-55 DOI: 10.18531/sme.vol.12.no.1.pp.32-55

Szikora Nóra – Kenderfi Miklós (2025): A magyar pályaaorientációs szakirodalom bibliográfiája 2010-2024. Gödöllő

Tajtiné Lesho Gy. (2025): A tehetséggondozás és a pályaválasztási tanácsadás kapcsolódási pontjai a magyar tehetségvédelmi mozgalom első szakaszában. Katedra, vol. 33. no 1-2

Tajtiné Lesho Györgyi (2025): A foglalkozási tartalmak átalakulása – a tanácsadás szerepe. Szakmai konferencia tartalmi összefoglalása. In Munkatudományi üzenetek

2024. Bagó J. – Munkácsy F. – Nagy G. M. (ed), Magyar Közgazdasági Társaság, Munkaügyi Szemle.hu, online kiadás

Visztenvelt, A. – Veresné Valentinyi, K. – Suhajda, Cs. J. – Poór, J. (2025): Diversity in Genkova, P. – Flynn, M. – Rasticova, M. (2025): Learning Processes. Handbook of Diversity Competence. European Perspectives, pp 261-275

Szakszaktályunk vezetősége és tagjai aktívan részt vesznek a Magyar Pedagógiai Társaság szakmai és operatív programjain. Szakszaktályunk elnöke Borbély-Pecze Tibor Bors alelnökként segíti továbbra is a Magyar Pedagógiai Társaság "központi" tevékenységét. A vezetőségi és a küldöttgyűlési rendezvényeken minden alkalommal képviseltük a Szakszaktályt, a Társaság által kiadásra kerülő közlemények, nyilatkozatok kapcsán a Szakszaktály profiljához illeszkedő témákban kifejtettük és képviseltük az álláspontunkat.

Borbély-Pecze Bors Tibor - Suhajda Csilla

Projektpedagógiai Szakszaktály

A Szakszaktály 2023.10.04-én alakult. Vezetője Pálvölgyi Lajos elnök, vezetőségi tagok Daru Anita és Magócs Éva alelnökök. Szakmai kollégiumi küldött Szontagh Pál. Az alapítók száma 26 fő volt. Az év végi taglétszám 46 fő.

A Szakszaktály a projektszemlélet alkalmazásával foglalkozik a köznevelés teljes vertikumában, a szakképzésben, a felsőoktatásban, és potenciálisan a felnőttoktatás területén, beleértve a tanárok és a diákok projektjeit is. A Szakszaktály célja, hogy a korszerű pedagógiai kultúrát támogató műhellyé váljon, lehetőséget adva a jógyakorlatok, innovációk megismerésére, színvonalas szakmai eszmecserére, valamint kutatásra és fejlesztésre, ezek támogatására is.

A Szakszaktály 03.25-én a „*Diákprojektek a nemzetközi térben*” címmel rendezett webinariumot a következő programmal. Várszegi Dóra (TEMPUS Közalapítvány): 10 éves az ERASMUS+ program: eredmények, lehetőségek és kihívások; Fenyvesi Kristóf (Finnish Institute for Educational Research, University of Jyväskylä): A projektpedagógia és a STEAM oktatás és a planetáris felelősségvállalástól a tanulás örömeig; és Polonkai Zoltán (BGÉSZC Öveges József Technikum és Szakképző Iskola): Az Erasmus+ kihívásai a szakképző intézményekben. Az eseményről Sedviné Balassa Ildikó írt beszámolót.

Az őszi webinariumra 11.28-án került sor „*Verseny, együttműködés, diákprojekt*” címmel. Közreműködők: Fülöp Márta: (MTA doktora, egyetemi tanár Károli Gáspár Református Egyetem, HUN-REN TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet): *Lehetek-e egyszerre projektpárti és versengő?* Kárpáti Zsuzsa (ELTE BTK doktorandusz, tanár, munkaközösség-vezető, Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium): *Egyensúlyban: projekt, verseny, fejlődés*; Kókai Róbert (Eaton ES EMEA Sales Coach, tréner, HiSchool önkéntes): *Versenyben az együttműködéssel – a jövő munkahelyén mindkettő kell!* A webinariumról T. Zuggó Tünde készített összefoglalót.

A szakmai beszélgetéssel záruló eseményeket öröndetesen nagy érdeklődés övezi, a résztvevők száma rendszerint 100 fő körül alakul. További tevékenységek:

Projektpedagógiai műhelymunkák és előadások tanárok és intézményvezetők számára felkérések alapján: Református Pedagógiai Intézet Csoda.Gyerek Konferencia (2025.04.03.); HiSchool Alapítvány (HiFeszt Corvinus 2025.09.19.; 2025.10.18., HiFeszt BME 2025.12.13.); Országos Közoktatási és Szakképzési Szakértői Konferencia Eger (2025.11.4-6.). Óbudai Egyetem Projektkonferencia szakmai támogatása, lektorálás (2025.05.23.), ld. <https://projektkonferencia.rkk.uni-obuda.hu>

A Középiskolai Diákprojektverseny megvalósításának folyamatos támogatása, szakmai reflexiók, fejlesztések, ld. <https://diakprojekt.hu/>

Kapcsolódó publikáció: Pálvölgyi L. és Magócs É. (2025): A Középiskolai Diákprojektverseny első három éve egy felmérés tükrében. Új Pedagógiai Szemle. 75. 07–08. sz., 70–96. <https://upszonline.hu/index.php?article=750708010>

Szakmai partnerek: HiSchool Alapítvány, Project Management Institute (PMI) Magyar Tagozat, és Magyar Projektmenedzsment Szövetség. A Szakosztály örömmel fogadja kollégák jelentkezését.

Honlap: <https://pedagogiai-tarsasag.hu/category/szakosztalyok/projektpedagogiai-szakosztaly/>

SZIMHA – RE-MEMÓRIA Szakosztály

A szakosztály létrejötte és küldetése

A SZIMHA – RE-MEMÓRIA szakosztály 2025. május 29-én alakult meg a „SOA fájdalom – nemzetünk traumája” című oktatóprogram szakmai és módszertani alapjaira építve.

A szakosztály létrejöttének elsődleges célja annak elősegítése, hogy diákok és pedagógusok egyaránt mélyebb történelmi, társadalmi és érzelmi megértést szerezzenek a holokauszt (SOA) eseményeiről, hatásairól és annak hosszú távú következményeiről a magyar társadalom egészére nézve. Alapvető szakmai álláspontunk, hogy a holokauszt nem kizárólag egy közösség tragédiája volt, hanem egy egész nemzet kollektív traumája, amelynek feldolgozatlansága ma is érezhető társadalmi és lelki sebek formájában. E trauma pusztán „tüneti kezelésekkel” nem gyógyítható; új, komplex megközelítésekre van szükség, amelyek a megértést, az empátiát és a gyógyulás lehetőségét szolgálják.

Az oktatás és nevelés értelmezésünkben nem csupán ismeretátadás, hanem - a megértés elmélyítése, a felismerés képességének fejlesztése, valamint a „rossz elvetésére” és a „jóra való törekvésre” irányuló belső motiváció kialakítása.

Szakmai célkitűzések és módszertani alapok

A szakosztály összetett feladata és hosszú távú célja: a kollektív és egyéni traumák felismerésének elősegítése, a feldolgozás és gyógyulás lehetőségének megteremtése, valamint a történelmi megemlékezés magasabb, reflektív szintre emelése.

E célok elérését a művészet eszköztárának bevonásával, elsősorban: kortárs képzőművészeti kiállítások, vizuális művészeti projektek, filmnyelvi elemek, valamint kísérő előadások és szakmai beszélgetések révén valósítjuk meg. Tapasztalataink szerint a vizuális nyelv – kép, montázs, film – érzelmi és élményi hatása különösen erős a fiatalabb generációk körében. Sok esetben hatékonyabban közvetít összetett

gondolatokat, mint a verbális magyarázat önmagában. E komplex, többcsatornás megközelítés jelentősen növeli a befogadás és a belső feldolgozás esélyét.

Pedagógiai és társadalmi hatás

Kiemelten törekszünk az empátia fejlesztésére, egymás fájdalmának megértésére és a történelmi traumák iránti érzékenység kialakítására.

Meggyőződésünk, hogy: a fiatalok ebben az életkorban különösen fogékonyak az ilyen jellegű impulzusokra, a megfelelően vezetett feldolgozási folyamat hozzájárul ahhoz, hogy toleráns, felelősségteljes felnőttekké váljanak, akik érzékenyen és tudatosan reagálnak a társadalmi kihívásokra. Fontos módszertani elvünk, hogy a program rugalmasan illeszthető legyen az oktatási gyakorlatba. A pedagógusok szabadon adaptálhatják, tovább vihetik, illetve saját munkamenetükbe beépíthetik az elemeket. A többéves tapasztalat azt mutatja, hogy a kezdeményezés így „élővé válik”, és intézményről intézményre tovább gördül.

A szakosztály szervezeti működése

A szakosztály 11 fővel alakult meg, magas szakmai színvonalat képviselő, sokrétű tapasztalattal rendelkező tagokkal. A csapatban: középiskolai, egyetemi és főiskolai oktatók, hazai és nemzetközi felsőoktatási intézményekhez kötődő szakemberek, vezető beosztásban dolgozó szakértők, valamint pedagógiai és művészeti területen kiemelkedő alkotók vesznek részt. A szakosztály munkáját erősíti többek között Kokas Klára szellemi örökségét továbbvivő alapítvány vezetője, valamint a Fejlesztő Pedagógia szakmai folyóirat alapítója. Több szakmai egyeztetést és műhelymunkát tartottunk a célok összehangolása, az egyéni életutak, tapasztalatok megismerése érdekében.

Szakmai programok és események

Képzőművészeti kiállítás – Siófok

A szakosztály első programja a Siófokon nyílt képzőművészeti kiállításához kapcsolódott. Június végétől augusztus végéig több alkalommal tartottunk előadásokat „SOA fájdalma” címmel. Az események során a holokauszt áldozataira emlékezés, valamint a trauma máig ható társadalmi következményeinek bemutatása történt. A programot jelentős létszámú hallgatóság kísérte figyelemmel, köztük egy 30 fős francia diákcsoport, akik nagy érdeklődést mutattak a kiállított műalkotások iránt is.

Erzsébetvárosi Civil Korzó – Klauzál tér

Rövid szakmai bemutatót tartottunk a szakosztály tevékenységéről. Értékes szakmai beszélgetésekre került sor, bemutattuk a szakosztály logóját a nagyközönség számára, több tagunk Sopronból és Angliából érkezve vett részt az eseményen.

Szakosztályi konferencia

Első konferenciánkat november 6-án tartottuk a Belvárosban, kiemelkedő érdeklődés mellett. A program részei: a szakosztály bemutatása és céljainak ismertetése, a Társaság elnökének előadása az egyesület múltjáról és tudományos örökségéről, bécsi szakember tudományos előadása, Göncz Kinga pszichiáter, a CEU professzorának előadása „A nagy magyar nagycsoport” című kötete kapcsán. A konferencia nyitóeseményeként került sor Roskó Gábor képzőművész „Töredékes ábécé” című kiállításának megnyitójára. A házigazda szerepét Szegvári Katalin vállalta.

A szakosztály nevének és szellemiségének értelmezése

SZIMHA RE-MEMÓRIA jelentése: a gyógyulás öröme az emlékezet tükrében. *Szimha* héber eredetű szó, jelentése, öröm. Olyan öröm, amely nem felejt, hanem emlékezik, és képes az emlékezetet átalakítani; *Re-Memória* latin eredetű kifejezés, jelentése, emlékezet és újragondolás. A szakosztály központi gondolata az intergenerációs emlékezet, valamint a trauma feldolgozásán keresztül megvalósuló gyógyulás és belső megerősödés.

Tölgyesi Katalin

Színes Húrok Szakosztály

A szakosztály vezetője Balázs Mária, okeveles fagott-, zongoratanár, kamaraművész, mentorpedagógus, a vezetőség tagja Szilvay Csaba csellóművész, a Színes Húrok módszer megalkotója cselló szakon, a szervezeti egység delegáltja Bakos Tamás okleveles hegedűművész. Szakosztályunknak külön honlapja nincs. Colourstrings nemzetközi honlap: <http://www.colourstrings.fi/> Rendezvényeinknek otthont adó intézmény: Budapest V. Kerületi Szabolcsi Bence Zenei Alapfokú Művészeti Iskola. (honlap: <https://www.szabezi.hu/fooldal>)

A 2025-es évben is igyekeztünk megtartani szakosztályunk stabilitását.

Április 15-én a Szabolcsi Bence Zenei Alapfokú Művészeti Iskola tanítványainak közreműködésével a Magyar Pedagógiai Társaság köszöntötte jubiláló tagtársait.

Augusztusban 30 órás akkreditált továbbképzést tartott prof. Szilvay Géza a Metronomképzés támogatásával. Szakosztályunk névadói és az oktatási program megalkotói által szervezett és megtartott nemzetközi események egy része online formában zajlott. A Színes Húrok kötetei hozzáférhetők. A honlapon megtekinthetők és rendelhetők. A munkahelyi leterheltség, plusz feladatok, adminisztratív teendők és minőségi bérezés követelményei és következményei miatt tagjaink továbbá is egyre kevésbé vonhatók be a feladatokba.

Balázs Mária

MPT Amerikai Delegációja

Az egyik legfiatalabb szakosztály. Éppen csak két évesek vagyunk. 25 fő fizető tagsággal. Részt veszünk a rendezvényeken, együttműködünk a Kisgyermeknevelési Szakosztállyal. Két nagyobb rendezvényünk volt. Brunszvik Teréz (1775-1861) 250. Emlékév tiszteletére, "A magyar óvodapedagógia megteremtőjének öröksége és máig tartó hatása" címmel szerveztünk Zoom-előadást. Munkásságát összehasonlítottuk a kor nagyjával, mint Friederich Fröbel (1782-1852) "A játék az emberi fejlődés legmagasabb kifejeződése", és Johann Pestalozzi (1746-1827) aki *Egyetlen gazdasszony segítségével 80 züllésnek indult, beteg gyermek nevelését látta el*, – munkásságával. Mindegyiküknek meg kellett küzdenie a kor szellemével. Fröbelt elítélték, amiért a gyermekeknek játékokat adott. Be is tiltották. Jóval később egy vásáron egy édesanya megvette a *Fröbel-játékokat*, amivel a fia igen nagy előszeretettel játszott. Ő Frank Lloyd Wright a világhírű építész.

Az előadás hallgatói a Hajdúböszörményi kar óvóképzős hallgatói és professzorai voltak. Az eseményt vetélkedő zárta.

Amerikában 22 államban 33 magyar iskolánk és óvodánk van közel ezer hallgatóval. A tanítók, tanárok jó része önkéntes munkában dolgozik, a magyarságunk megtartása érdekében. Ugyan csak zoomon – muszáj ezt a formát választani a közel Európa nagyságú országban – "AMIT TALI" estet szerveztünk, amire meghívtuk az Amerikában élő – Magyarország különböző Pécs, Budapest, és a határon túli magyar – egyetemein tanuló amerikai diákokat valamint a szülőket, továbbá azokat a középiskolásokat, akik magyar egyetemen valamelyikén tervezik folytatni tanulmányaikat. A diákok elmondták milyen magyarul vagy angolul itthoni egyetemen tanulni, milyenek a feltételek, mik az elvárások. A szülők elmagyarázták, milyen papírmunkát kell elvégezni, hogyan kell pályázatot írni, mire kell felkészülni, milyenek az anyagi lehetőségek. Végül a Magyarországon tanulni szándékozó diákok tettek fel kérdéseket.

Terveink a jövőre: CogniPlay program keretében a Kerekgedei Makó Pál Matematikatanári szakosztály hűségese tagjaival és a Kisgyermeknevelési szakosztályokkal együtt dolgozni az új innovatív és interaktív matematika tanulási-tanítási módszeren. Melynek lényege a megértésen alapuló logikus gondolkodás elsajátítása a hagyományos memoriter helyett.

A másik tervünk a Benedek Elek-évfordulóra felkészülni a diaszpórában élő magyarul beszélő gyermekekkel, tanáraikkal a szülőkkel. A mesemondás a képzelőerő fejlesztése az élmény részvétele az álmunk. Ebben együtt dolgozunk Benedek Elek dédunokájával és a magyarországi szervezőkkel.

Kerekes Judit

Békés megyei Tagozat

Március 12-én sikeresen került megrendezésre a „Tavaszi szél vizet áraszt – Tudományos konferencia Micheller Magdolna emlékére” című esemény, amelynek a Gál Ferenc Egyetem Gazdasági Karának Könyvtára adott otthont Békéscsabán.⁴ A

⁴ A professzor asszony egy időben az MPT Nevelésméleti Szakosztályának is elnöke volt.

konferenciát a Gál Ferenc Egyetem, az MTA SZAB Békés Megyei Tudományos Testülete és a Pro Senior Talentum Alapítvány, valamint az MPT Tagozat közösen szervezte, biztosítva a rendezvény magas szakmai színvonalát és méltó ünnepélyességét. A program az emlékpád avatásával vette kezdetét, amely szimbolikus és meghitt módon teremtette meg a megemlékezés légkörét. Az avatás méltó tisztelgés volt Micheller Magdolna szakmai és emberi öröksége előtt, egyben maradandó emléket állítva a professzor emerita munkásságának az egyetemi közösség számára. Köszöntők hangzottak el, melyek során Prof. Dr. Dux László rektor, Rákóczi Attila, az MTA SZAB Békés Megyei Tudományos Testületének elnöke, valamint Árpási Zoltán dékán hangsúlyozták Micheller Magdolna meghatározó szerepét a felsőoktatásban, a tudományos közéletben és a hallgatók támogatásában. A köszöntők kiemelték emberi értékeit, közösségépítő tevékenységét és példamutató életútját. Az előadások középpontjában Micheller Magdolna mentori, tudományszervező és emberi életműve állt. Malatyinszki Szilárd előadása részletesen bemutatta, miként támogatta a professzor emerita hallgatói és kollégái tudományos pályáját, különös hangsúlyt helyezve a kutatásokba, konferenciákba és publikációkba történő bevonásra. Az előadás kitért Micheller Magdolna szerepére a tudományos utánpótlás-nevelésben, az MTA SZAB Békés Megyei Tudományos Testületében végzett közösségépítő munkájára, valamint arra a következetes törekvésére, amellyel fiatal tehetségek számára biztosított bemutatkozási és fejlődési lehetőségeket. A bemutatott életút külön fejezetben foglalkozott közéleti és tudományszervező tevékenységével, így a TIT programjaihoz, az Andragógiai Nyári Akadémiához és az Egyetemi Közéleti Szalonhoz való aktív kapcsolódásával. Az előadás zárásaként személyes hangvételű visszaemlékezések idézték fel emberi értékeit, empátiáját, hitelességét és a hátrányos helyzetűek iránti elkötelezettségét, amelyek tovább erősítették a rendezvény emlékező és közösségépítő jellegét. A konferencia programját több szakterületet felölelő előadások alkották, amelyek jól tükrözték a professzor emerita széles érdeklődési körét és szellemi örökségének sokszínűségét. Az előadók között egyaránt szerepeltek tapasztalt kutatók, civil szervezeti képviselők és egyetemi hallgató, ami különösen jól példázta Micheller Magdolna elkötelezettségét a tudományos utánpótlás-nevelés iránt. Az előadások során természettudományi, társadalomtudományi és oktatásmódszertani megközelítések jelentek meg, melyek élénk figyelmet és érdeklődést váltottak ki a hallgatóságból. A rendezvény végén elhangzó gondolatok méltó módon foglalták össze a konferencia üzenetét, hangsúlyozva, hogy Micheller Magdolna szellemi és emberi öröksége tovább él tanítványaiban, kollégáiban és a tudományos közösségben. A résztvevők visszajelzései alapján a konferencia nemcsak szakmailag volt sikeres, hanem közösségi élményként is megerősítette az intézmények és generációk közötti kapcsolatokat. Összességében a „Tavaszi szél vizet áraszt” tudományos konferencia magas színvonalon, nagy érdeklődés mellett és méltó módon valósult meg, egyszerre szolgálva a tudományos párbeszédet és az emlékezést. A rendezvény sikeresen járult hozzá Micheller Magdolna emlékének ápolásához, valamint az általa képviselt értékek továbbadásához.

11. Andragógiai Nyári Akadémia. *“A mesterséges intelligencia gyakorlata az oktatásban és a közgazdaságban”* című rendezvény augusztus 29-én, az MTA SZAB Békés Megyei Tudományos Testülete Felnőttképzési Szakosztályának szervezésében sikeresen került

megrendezésre „*A mesterséges intelligencia gyakorlata az oktatásban és a közigazgatásban*” című szakmai program, amelynek a TIT Körösök Vidéke Egyesület békéscsabai székháza adott otthont. A rendezvény az Andragógiai Nyári Akadémia (ANYA) programsorozatához kapcsolódva valósult meg, és jelentős érdeklődést váltott ki az oktatás, a felnőttképzés és a közigazgatás területén dolgozó szakemberek körében. A program ünnepélyes köszöntőkkel vette kezdetét, melyeket Malatyinszki Szilárd, a Kodolányi János Egyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja, valamint Vedovatti Anildo, az EPAL Nemzeti Támogató Szolgálat projektkoordinátora mondott. A megnyitó hangsúlyozta a mesterséges intelligencia aktuális szerepét és jelentőségét a felnőttképzésben, valamint a közszolgáltatások fejlesztésében. A szakmai előadások gyakorlatorientált szemléletben mutatták be az MI alkalmazási lehetőségeit. Maczkó Péter, a Békés Vármegyei Kormányhivatal Informatikai Osztályának osztályvezetője előadásában a mesterséges intelligencia közigazgatási felhasználását ismertette, kiemelve a hatékonyságnövelés és az ügyfélközpontú működés lehetőségeit. Ezt követően Zsombolyay Balázs, a Jobtain digitális tartalomkészítője és sales managere mutatta be, miként támogathatja az MI az álláskeresést és az önéletrajz-készítést, különösen a munkaerőpiaci alkalmazkodás szempontjából. A program kiemelt szakmai eleme Zuti Pál előadása volt, amely a felnőttképzés mesterséges intelligenciával támogatott megújulását, a digitális technológiák és innovatív módszerek jövőtudatos alkalmazását helyezte középpontba. Az előadás rávilágított arra, hogy az MI miként járulhat hozzá a tanulási folyamatok személyre szabásához és a képzések hatékonyságának növeléséhez. A szakmai blokkot Malatyinszki Szilárd előadása zárta, amely a mesterséges intelligencia kutatást támogató szerepét mutatta be, különös tekintettel az adatelemzésre és a tudományos munka új lehetőségeire.

A kerekasztal-beszélgetés során a résztvevők aktív párbeszédben oszthatták meg kérdéseiket és tapasztalataikat. A diskurzus jól tükrözte a téma aktualitását, valamint azt az igényt, hogy az MI alkalmazása az oktatásban és a közigazgatásban tudatos, etikus és gyakorlatias megközelítéssel valósuljon meg. A rendezvény zárásaként elhangzó gondolatok és a kötetlen vendéglátás lehetőséget teremtettek a szakmai kapcsolatok elmélyítésére és a tapasztalatcserére. A program sikerét a résztvevők száma, az aktív érdeklődés és a pozitív visszajelzések egyaránt igazolták. Összességében a rendezvény magas szakmai színvonalon, jól szervezeten és nagy érdeklődés mellett valósult meg, érdemben hozzájárulva a mesterséges intelligencia gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos ismeretek bővítéséhez, valamint a felnőttképzés és a közigazgatás szakmai párbeszédének erősítéséhez.

Október 30-án, a Felnőtt Tanulás Hete programsorozatának részeként sikeresen valósult meg „*A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségei*” című szakmai konferencia Békéscsabán, a TIT Körösök Vidéke Egyesület székházában. A rendezvény iránt jelentős érdeklődés mutatkozott, az esemény nagy létszámú, aktív szakmai közönséget vonzott a felnőttképzés, az oktatás, a felsőoktatás és a pénzügyi szféra területéről. A konferencia célja az volt, hogy átfogó képet adjon a mesterséges intelligencia aktuális és jövőbeni alkalmazási lehetőségeiről, különös tekintettel az oktatásra, a felnőttképzésre és a pénzügyi szolgáltatásokra. A program magas szakmai színvonalát elismert előadók biztosították, akik gyakorlatorientált példákon keresztül mutatták be az MI nyújtotta

innovatív megoldásokat. A plenáris előadások során bemutatásra kerültek a mesterséges intelligencia tantárgyspecifikus pedagógiai alkalmazásai, az adatvizualizáció és dokumentumelemzés lehetőségei az intézményvezetésben, valamint az MI szerepe a pénzügyi szolgáltatásokban és a felsőoktatásban. Az előadások közérthetőek, ugyanakkor szakmailag megalapozottak voltak, ami hozzájárult a résztvevők folyamatos érdeklődéséhez és aktív jelenlétéhez. A kerekasztal-beszélgetés nagy sikert aratott: a résztvevők számos kérdést tettek fel, élénk szakmai párbeszéd alakult ki. Összességében a konferencia sikeres, tartalmas és népszerű eseményként valósult meg, amely érdemben hozzájárult a mesterséges intelligenciával kapcsolatos tudásmegosztáshoz és a felnőtt tanulás népszerűsítéséhez. A szervezők hatékony együttműködésének köszönhetően egy jól szervezett, magas színvonalú rendezvény jött létre, amely méltó módon illeszkedett a Felnőtt Tanulás Hete országos programsorozatához.

November 4-én a Gál Ferenc Egyetem Gazdasági Kara Békéscsabán sikeresen rendezte meg a *„A tudomány a gazdaság motorja – A jövő formálása 200 év tudományos örökségével”* címet viselő tudományos konferenciát a Magyar Tudomány Ünnepe országos eseménysorozat részeként. A program innovatív módon kapcsolta össze a tudományos kutatást, az oktatást és a gazdaság aktuális kihívásait, kiemelve a tudásalapú gazdaság és a felsőoktatás szerepét a regionális fejlődésben. A rendezvény középpontjában a gazdasági tudományok és a társadalom közötti kölcsönhatások vizsgálata állt. A konferencia célja volt, hogy reflektáljon a tudományos eredmények regionális és nemzeti jelentőségére, valamint elősegítse a felsőoktatás, a kutatás és a gazdasági szereplők közötti párbeszédet. A program keretében előadások, vitaülések és panelbeszélgetések zajlottak, amelyek során egyetemi oktatók, kutatók, hallgatók és gazdasági szakértők osztották meg gondolataikat és tapasztalataikat a hallgatósággal. A konferencia egyik kiemelt témája a tudomány és gazdaság kapcsolata, különös tekintettel a regionális sajátosságokra – különösen Békés vármegye és a Dél-Alföld gazdasági környezetére. A rendezvény hozzájárult ahhoz, hogy a tudományos kutatás ne csak elméleti szinten kerüljön reflektorfénybe, hanem gyakorlati kérdéseket is vizsgáljon, amelyek közvetlenül érintik a helyi vállalatok, szervezetek és közösségek mindennapi működését. Az esemény lehetőséget biztosított arra is, hogy a diákok, oktatók, valamint a gazdasági és társadalmi szereplők közös gondolkodásában új perspektívák és együttműködési lehetőségek szülessenek. A rendezvény szakmai értékét növelte, hogy az előadók között szerepeltek olyan meghívott szakemberek is, akik a regionális gazdasági élettel és innovációval kapcsolatos gyakorlati szempontokat hozták be a tudományos diskurzusba. Az esemény ezen túl a gazdaságtudományi képzés hallgatói számára is inspirációt jelentett, hiszen közvetlenül kapcsolódott a tanulmányi és kutatási tevékenységükhöz. Összességében a Gál Ferenc Egyetem Gazdasági Kara magas szakmai színvonalú, tartalmában releváns és közösségileg is jelentős tudományos rendezvényt valósított meg. A program méltó módon kapcsolódott a Magyar Tudomány Ünnepe eseménysorozatához, és emlékezetes szakmai élményt nyújtott a résztvevők számára.

Előadásaink:

Zuti Pál – október 30. – *„A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségei”* című konferencia (Felnőtt Tanulás Hete, Békéscsaba), *„A mesterséges intelligencia szinergikus*

integrációja a jövőtudatos oktatási folyamatban: tantárgyspecifikus megoldások és pedagógiai módszerek”

Zuti Pál – „Bizalom az AI korában” című tudományos konferencia, „AI-EdTech és bizalom a jövőtudatos oktatási folyamatban” (konferenciakötetben megjelent előadás)

Dr. Zuti Pál – XVI. TANÍ-TANI Nemzetközi Konferencia (Miskolci Egyetem), „Álomiskolám a digitális korban”

Malatyinszki Szilárd – március 12. – „Tavaszi szél vizet áraszt – Tudományos konferencia Micheller Magdolna emlékére” (Gál Ferenc Egyetem), emlékelőadás: „ Micheller Magdolna, mint mentor”

Malatyinszki Szilárd – június 6. – XI. Taylor Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Konferencia, előadás a generációváltás és a Z-generáció munkaerőpiaci sajátosságainak témájában

Malatyinszki Szilárd – szeptember 22. – „Generációváltás a családi vállalkozásokban” konferencia (Kodolányi János Egyetem), „Mitől sikeres vagy nem a családokban a generációváltás? – Kutatási eredmények”

Malatyinszki Szilárd – október 30. – „A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségei” konferencia, Felnőtt Tanulás Hete, előadói részvétel;

Malatyinszki Szilárd – november – Magyar Tudomány Ünnepe – TIT program, „Mesterséges intelligencia gyakorlati alkalmazása a felsőoktatásban.”

Eszterházy Tagozat

A tagozat vezetője: Dr. Mogyorósi Zsolt, titkára: Zagyváné dr. Szűcs Ida.

Együttműködő szervezetek: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Miskolci Akadémiai Bizottság Pedagógiai Szakbizottsága, Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesülete.

November 19-én *Új irányok és lehetőségek a sportpedagógiai kutatásokban* címmel jelenléti konferencia lebonyolítására került sor az egri Líceum épületében az EKKE Sporttudományi Intézete és annak sport- és egészségtudományi kutatócsoportja szervezésében a Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Területi Bizottsága Pedagógiai Szakbizottsága és a Magyar Pedagógiai Társaság Eszterházy Tagozata támogatásával. Az előadók olyan témákat fejtettek ki, mint az innováció a neveléstudományokban és gyakorlatban, a méltányosság a sportpedagógiában, a testnevelőtanár-képzésre vonatkozó gyakorlatorientált és értékközpontú program bemutatása, az egészségmagatartás kialakításának lehetőségei hátrányos helyzetű régióban, az óvodáskorú gyermekek motoros képesség fejlődése és viselkedésbéli problémáinak összefüggései, a digitális technológia alkalmazásának jelene és jövője a testnevelés és sport területén. Az előadásokat kerekasztalbeszélgetés zárta sportpedagógiai kutatás és módszertan témakörében.

November 20-án a MAB Pedagógiai Szakbizottsága a Magyar Pedagógiai Társaság Eszterházy tagozata és az Egyetem Neveléstudományi Intézete támogatásával online konferenciát szervezett *Tudományos párbeszéd a nevelésről* címmel. Az érdeklődők ízelítőt kaphattak a pedagógia svédasztaláról: az óvoda és a média világát összekapcsoló szülői mediációs stratégiákról, a tanítás és tanulás mint az emberi kapcsolatok

rendszeréről, az iskolai differenciálásról vallott nézetekről, az irodalomtankönyvek szemléletének elemzéséről, a könyvtár anyanyelvi nevelésben betöltött szerepéről, a pedagógushallgatók és pedagógusok éhhatékonyságáról, a mentor óvodapedagógusok szerepéről, a szakképzésben dolgozó gyakornokok kihívásairól és a pedagógusok szakmai fejlődésének motivációról.

November 25-én került sor az Egyetem Neveléstudományi Intézetének szervezésében, a Magyar Pedagógiai Társaság Eszterházy tagozatának és a MAB Pedagógiai Szakbizottságának támogatásával *A tudás közössége – művelődő közösségek* című konferenciára. Nagy örömrre szolgált, hogy nagyszámú közönséggel oszthattuk meg a jelenben folytatott kutatásaink, projektjeink eredményeit.

Fontosnak tartjuk egyetemünk hallgatóinak megszólítását, így 2025 tavaszán a gyógypedagógus hallgatók egy csoportja részt vett az Egri Dobó István Gimnázium tanárának, Pecsenye Pálnak az iskola fizikai szertár kísérleti eszközeit bemutató előadásán. Egyetemünk elsőéves angol-német nyelvtanár szakos hallgatója Nagy Fruzsina készített életút interjút a 93. évét betöltő Somfai Tiborné Elvira nénivel. Az interjú a Taní-tani című online folyóiratban kerül publikálásra.

Zagyváné Szűcs Ida

Északnyugat- magyarországi Tagozat

Tagozatunk általános céljaival összhangban az idei évben is a tanítás-tanulási folyamat szereplőinek, az innovatív módszereknek és jógyakorlatoknak megismertetése, terjesztése volt a célunk a programok megvalósítása során.

Tagozatunknak jelenleg 46 regisztrált tagja van, de a közösségi média felületen (zárt Facebook csoportban) közel 420 főnek juttatjuk el rendszeresen a programjainkról, a tagozat és a társaság munkájához kapcsolódó eseményekről, konferenciákról, könyvbemutatókról szóló információkat. Fő együttműködő partner a Széchenyi István Egyetem.

A tagozat szervezésében az Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karával közösen megvalósuló programok közül a tavaszi félévben az Apáczai Módszertani Délután keretében a Tanítók Napi rendezvény került megrendezésre 16. alkalommal március 11-én, az élmény és a sokszínűség jegyében. A rendezvényre nagy érdeklődés mutatkozott, közel 200 fős résztvevői létszámmal zajlott. Boldizsár Ildikó és L. Ritók Nóra előadásai után öt workshop keretében mélyülhettek el a résztvevők a művészetterápiában, a dinamikus zenepedagógiában, a különböző kreatív kézműves technikákban, meseterápiában és az élményközpontú olvasástanításban.

A Világszárnya Magyar Népmesemondó Szövetséggel együttműködve április 4-én Pedagógus Kompetenciafejlesztő Szakmai Napot szerveztünk. A Szövetség által tartott szakmai napon közel 70 pedagógushallgató és gyakorló kolléga vett részt a köznevelésből. Csatlakoztunk a Világjátékhoz. A foglalkozásokon 40 fő vett részt.

Kövecsesné Gósi Viktória

Hajdú-Bihar vármegyei Tagozat

Alulírott dr. Daróczy Ágnes ezúton bejelentem visszavonulásomat, amelyet a Hajdú-Bihar vármegyei Tagozat tagjai rendkívüli őszi ülésen (a Karácsony Sándor Pedagógiai Társaság ülésének szünetében) tudomásul vettek. Egyúttal felkérték Bényei Sándort, vállalja el a Tagozat koordinációját.

Daróczy Ágnes

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tagozat

Tagozati elnök: Bernhardt Renáta, elnökhelyettesek: Császár István és Magyar Zsolt, titkár: Sinka Annamária.

Február 14-én évnyitó ülést tartottunk, ahol a tervezett nagy eseményeink programjaink részleteit dolgoztuk ki (FIPEK, Játékkészítő Verseny).

Május 14-én került megrendezésre a II. Fiatal Pedagógusok Konferenciája, mely a Magyar Pedagógiai Társaság keretein belül második alkalommal valósult meg. Ebben az évben az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campusa adott helyet a programnak, melynek célja az volt, hogy a Jászság térségében működő bölcsődék, óvodák, iskolák fiatal dolgozóit, pályakezdő pedagógusait szólítsák meg a pedagógiai gyakorlatban szerzett tapasztalataikról és élményeikről. A konferenciát még különlegesebbé tette az, hogy az előadók valamennyien az egyetem Jászberényi Campusának volt nappali és levelező tagozatos hallgatói közül kerültek ki, így az alma materbe térhettek vissza. A konferencián közel száz érdeklődő vett részt, köztük voltak hallgatók, oktatók, valamint a térség nevelési-oktatási intézményeinek dolgozói, képviselői. A megnyitót követően a konferencia programja négy szekcióra tagolódott, amelyek különböző pedagógiai szakterületek szerint strukturálódtak: csecsemő-és kisgyermeknevelő, óvodapedagógus, tanító és gyógypedagógus. Tizennégy pályakezdő pedagógus tartott előadást, majd ezt követően az aktuális nevelési és oktatási lehetőségeket érintő szakmai beszélgetések zajlottak. A csecsemő-és kisgyermeknevelő szekcióban elhangzó előadások középpontjában a kisgyermekkori nevelés gyakorlati kérdései álltak. Szó esett a bölcsődei munka mindennapjairól, a nevelői szerepek átalakulásáról és a családsegítés során megjelenő szakmai attitűdökről. Az előadások hangsúlyozták a korai kötődés, a biztonságos környezet és a szakmai önreflexió fontosságát. Az óvodapedagógiai szakág gazdag tematikájában kiemelkedett a mese érzelmi nevelésben betöltött szerepe. Szó esett arról, hogy hogyan segíti a mese a gyermekeket a mindennapi élmények, konfliktusok és nehéz érzelmek feldolgozásában. A „Szívtől-szívig” dobókocka gyakorlati használata óvodás gyermekek játékával került szemléltetésre, annak érdekében, hogy bemutassa, miként építhető be a gyermekek mindennapi nevelésébe a szeretetnyelvek tudatos alkalmazása. A mindennapos, játékos mozgásfejlesztés mellett az oviKréta intézményi működtetését, bevezetésének tapasztalataival is megismerkedhetett a közönség. A tanítói részleg előadásai között különös figyelmet kapott a fenntarthatóság pedagógiája. Vizsgálták a környezeti nevelés szerepét a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében és tehetséggondozásában. Pressley Ridge modell magyarországi adaptációja is bemutatásra került, különös

tekintettel az inkluzív, traumaszenzitív és élménypedagógiai nevelés összefüggéseire. Továbbá megismerhettük egy hátrányos helyzetű iskola működését, kiemelve az alkalmazott oktatási programokat, például az IPR egyéni fejlesztést, a Csodaszarvas Program élményalapú tanulást és a Lázár Ervin Program kulturális mivoltát. A gyógypedagógiai előadásokban a tanulásban akadályozott gyermekekkel való foglalkozás, a logopédiai szakszolgálat szerepe, valamint a gyógypedagógusok személyes tapasztalatai kerültek a középpontba. Az előadók kiemelték a differenciált fejlesztés szükségességét és a pedagógusok szakmai eszköztárának bővítését.

Márciusban játékkészítő versenyt hirdettünk, melynek célja a fenntarthatóság szemléletének kreatív formában történő közvetítése volt, amelyre felső tagozatos és egyetemi hallgatók egyaránt pályázhattak. Ennek díjátadó ünnepségére május 14-én került sor. A beérkezett 32 pályamű közül a zsűri több szempont – kreativitás, szakmai alkalmazhatóság, vizuális megjelenítés – alapján választotta ki a legkiemelkedőbb alkotásokat. Az első három díj mellett kilenc különdíjat is kiosztottak. A díjátadó esemény szimbolikus zárása volt a FIPEK konferenciának is, hiszen az itt bemutatott játékok egyszerre képviselték a kreatív pedagógia, a tanulás öröme és a fenntarthatósági nevelés célkitűzéseit. A verseny visszaigazolta, hogy a fiatal generáció nyitott a társadalmi felelősségvállalásra, és a pedagógusok inspiráló, támogató jelenléte mellett értékes tartalmakat tudnak létrehozni. A fent bemutatott két eseményünk hozzájárult a pályakezdő pedagógusok szakmai identitásának formálásához, közösségi élményt nyújtott számukra, valamint lehetőséget biztosított arra, hogy tudatosabban és magabiztosabban haladjanak előre pályájukon. A konferencia sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az előadások magas szakmai színvonala, az aktív részvétel, valamint a támogató intézményi háttér, amely mind a jövőbeni folytatás megalapozását szolgálja. A konferenciát támogatta Jászberény Város Önkormányzata, szervezőként jelen volt a Magyar Pedagógiai Társaság, társszervezetként az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campus, a Lehel Ifjúsági Szervezet, a megyei Tehetségsegítő Tanács, a Magyar Tehetséggondozó Társaság Kelet-magyarországi Tagozata és a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Csecsemő- és kisgyermeknevelő-, Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete is.

Szeptember 27-én a Játék Világnapjához kapcsolódó hazai rendezvénysorozathoz csatlakoztunk. Az immár több mint 5 éve megrendezésre kerülő játszóházi programhoz új partnerekkel működünk együtt, mégpedig a Jászberény Város Óvodai Intézmény Központi Óvodájával és KÓTE Pedagógia és Pszichológia Tagozatával. Az Országos Játéknapi felhívása Kunné Darók Anikó figyelmét keltette fel, akivel nagyon hatékonyan és praktikusán ötleteltünk, majd valósítottuk meg közös játszóházunkat. Az óvoda egyik teraszán került kialakításra a már megszokott koncepció alapján az a 7 állomás, ahol a gyermekek és családjaik több mint 50 játékot próbálhattak ki. A programon 70 fő vett részt a délután folyamán forgószínpadszerűen és egyéni időbeosztással 3-4 éves: 18 fő, 5-6 éves: 32 fő, 10-12 éves: 15 fő: 12-15 éves: 5 fő, 18 év feletti: 10 fő A programban a korosztályok és generációk színes és változatos összetétele nagyon különleges volt, minden generáció képviseltette magát a kisgyermekkortól az időskorig. Az idei év kezdeményezésének célja volt, hogy minél több család bevonásával az együttes játék lehetőségével segítse a helyi közösségek formálódását is. A program az elmúlt évek

eddig legsikeresebb rendezvényének tekinthető mind létszámát, mind hangulatát tekintve. A délelőtti folyamán a résztvevők találkozhattak klasszikus, népi, saját készítésű, valamint mai, korszerű játékokkal (egyéni-és kooperatív játékokkal) is. A játékok száma meghaladta az ötvenet, a játékosok folyamatosan és szívesen próbálták ki a különböző játékfajtaikat, amelyek között domináltak a saját készítésű játékok: karikadobó, gyöngymozgató, pörgettyű, szín/formakirakó, ujjbábok, de szívesen vettek részt a szabályjátékok páros-és csoportos játékaiban is. A mozgásos játékok sem maradhettek el (hullahopp karika, csocsó, kosárlabda). A jászberényi program sajátossága és egyedisége abban állt, hogy önkéntes munkában középiskolás diákok és egyetemi hallgatók is jelen voltak, akik fogadták a szülőket, játszottak a gyerekekkel, kedves és figyelmes személyiségükkel nagyban hozzájárultak a pozitív élményhez. A rendezvény további eredménye, hogy neurotipikus és atipikus fejlődésű gyerekek együtt játszanak és szórakoznak.

Új partnerünk a KÖTE Pedagógiai és Pszichológiai Tagozata. Továbbra is szoros együttműködésben vagyunk a megyei Tehetségsegítő Tanáccsal, valamint a Magyar Tehetséggondozó Társaság Kelet-magyarországi Tagozatával is. A Lehel Ifjúsági Szervezet anyagi támogatást is nyújt, szakmai találkozóink színhelye a Közösségi Tér. A jászberényi Trió Televízió és rádió, valamint a SZÓLJON.hu minden szakmai programunkról beszámolót készített. Az EKKE JC honlapján és Facebook csoportjaiban szintén megjelenik a tagozat munkája, a programok promotálása.

Bernhardt Renáta

Közép-Magyarországi Tagozat

A tagozat működése sajnálatosan ebben az évben is csak apró elemeit mutatta. Alapvető gondunk továbbra sem változott, – mivel nem kapcsolódunk olyan a pedagógusképzés területén működő, dolgozó nagy szervezethez, azaz egyetemhez, főiskolához, vagy más „hivatalos” szervhez, szervezethez –, így csak a magunk kisebb-nagyobb programjait tudjuk, vagy éppen nem tudjuk tagtársainknak elmondani, bemutatni, megszervezni.

Ebben az évben – programunk szerint két, – előzetesen nagyobb érdeklődésre számító programot szerveztünk: Horn György pedagógiai vezető (AKG) személyes részvételével mutattuk be könyvét (Az ebihalak pártján) és ennek apropóján beszélgettünk az iskoláról, a pedagógiáról, csekély érdeklődés mellett a PPK épületében. Mindazonáltal az Elnökség javaslatát köszönettel vettük erre a programra vonatkozóan. Míg a második alkalommal a TÉR-rendszer ügyeit beszéltük meg jelentősebb hallgatósággal és együttműködővel az iskolában.

Természetesen a Társaság programjait továbbra is ismertettük és propagáltuk is, a saját csatornáinkon keresztül, azaz e-mailben, illetve a facebook oldalunkon, melynek a támogatottsága, nézettsége erősen változó (125 követőnk és 185 „kedvelőnk” van).

Megjegyezve, hogy egy-egy erősebb, érdekesebb témánál nagyobb volt az érdeklődés, azaz a napi kattintások számán ez is látszott. Egy-egy, a Társaság által szervezett

programon – nem külön megbízással, de érdeklődéssel – néhány tagunk részt vesz, de ennek rendszeressége és gyakorisága azonban nem számottevő.

Sajnálattal, de a tények és együttműködések ismeretében le kell írnom, hogy a további sikeresebb működés érdekében azt javasoljuk az Elnökségnek, illetve a Vezetői Kollégiumnak, hogy módosítva az MPT alapító okiratát hozza létre egyféle „központi” szervezeti egységét, ahova sem a lakóhelyi, sem a más szakmai érdeklődés alapján nem kellene a tagoknak jelentkezni, de a tagságuk fenntartása, ugyanakkor elérhetőségük, jobb bevonásuk így is megoldható lenne.

Gál Ferenc
leköszönő tagozati elnök

Nógrád Vármegyei Tagozat

A vezetőség tagjai: Tóth Marianna, dr Huszárné Kraft Valéria, Fajd Árpádné.

Célkitűzéseink az alábbiak voltak: a Magyar Pedagógiai Társaság küldetésnyilatkozatában és működési alapelveiben megfogalmazódó elvárások teljesülésének támogatása helyi lehetőségeink megragadásával, a nevelés- oktatás középpontba állításával értékőrzés, a gyermekek, fiatalok, tanulásra vállalkozó felnőttek boldogulását támogató nevelés, érték- és tudásközvetítés, az MPT elkövetkező időszakára elfogadott és meghatározott cselekvési módok elveivel összhangban rendezvények életre hívása, és rendezvényeken való képviselő, részvétel

Tervezett tevékenységeink, amelyek a célok elérését szolgálták:

- 1.Részvétel a Magyar Pedagógiai Társaság által meghirdetett üléseken és a Kisgyermeknevelési Szakosztály rendezvényein
- 2.Tagozati ülések, összejövetelek szervezése
- 3.Szervezetfejlesztés, tagsági létszám megtartása, növelése, szervezeti kohézió növelése
- 4.„Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért” programsorozat szervezése, rendezése
- 5.Az Országos Játéknapi programjaihoz kapcsolódás, helyi programok megszervezésével
- 6.Együttműködés civil szervezetekkel az esélyteremtés jegyében

A célkitűzéseket a Magyar Pedagógiai Társaság Nógrád vármegyei Tagozata az alábbi tevékenységekkel igyekezett teljesíteni:

A 2025-ös évben továbbra is hasznosnak véltük, és éltünk az online szerveződő összejöveteli formákkal, amelyek kapcsolódási pontot jelenthettek számunkra a Magyar Pedagógiai Társaság és az egyes szakosztályok programjaival. Az online alkalmak előnyeire támaszkodva több társunk is tudott csatlakozni a programokhoz, elkerülve az utazáshoz kapcsolódó idővesztéseket.

A tagdíjak befizetését ebben az évben is szorgalmaztuk, a tagdíjak befizetése rendben megtörtént.

Február 13-án vezetői kollégiumi ülésen részt vettünk, amelynek központi témája a tanárképzés helyzete állt. Frissítésre került a tagnyilvántartás.

Május 21-én az *Országos játéknaphoz* kapcsolódóan idén ismét megszervezésre került a városi mesemondó délelőtti, amely kiemelt rendezvénye a gyermeknapi programoknak, a kiemelkedő képességű gyermekek felkarolásának. E programunk a Gyermekekért Baráti Körrel, és a MOE Salgótarjáni Körével közös szervezés, és büszkén mondhatjuk, hogy városunknak ez a rendezvény a tavaszi programok egyik színfoltja, ahol minden tagóvoda képviseltette magát, és több, kiemelkedő képességű, a mese, a mesélés iránt nyitott gyermeket jutalmazhattunk.

Május 30-án MPT Küldöttgyűlés szerveződött az online térben, ahol az Ádám-díjasok köszöntésére, a 2024-es év beszámolójára, a küldöttgyűlés tisztségviselőinek megválasztására, a 2024-es év közhasznúsági beszámolójára, a tiszteletbeli tagok javaslatára került sor.

Október 21-én a MPT vezetői kollégiumi ülésén Fajd Árpádné képviselte a tagozatunkat. November 7-én tagozati ülést szerveztünk a gyermekjogi hét, az „Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért” programjaihoz kapcsolódva. Rajzkiállítás szerveztünk, „*Így képzelem el a világot*” témában, a gyermekek alkotásait a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Mackóvár Központi Óvodája fogadta be, a kiállítás megtekinthető az érdeklődők számára. Ez alkalommal történt az éves munkáról szóló beszámoló is.

November 27-én Az *Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért* programsorozat keretei között a Gyermekekért Baráti Kör fő szervezésével a salgótarjáni Balassi Bálint Könyvtárban szerveződött vetélkedő az általános iskolások számára. 5 csapat indult a versenyen, a résztvevők elismerésben részesültek.

Csapatépítő, kohéziónövelő eseményünk a közös kirándulás, amelyet tagozatunk a Gyermekekért Baráti Körrel, és a MOE Salgótarjáni körével közösen hív életre. Október 21-én a sikeresen megvalósított Gács–Gyetva–Divény útvonal lelkesé, aktívvá tette csapatunkat, jövőre Vácrátótra készülünk.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a civil élet, a civil szervezetek programjai, a benne dolgozók azok a „mozgatórugók”, akik kitartó munkával színessé, élménygazdaggá teszik az adott település életét. A megvalósításban az egyik legnagyobb hangsúlyt a szervezetek közötti együttműködés, egymás programjainak látogatása adja, amelyekből táplálkozhat személyiségünk, és amelyekkel segíthetjük egymást, nemcsak pályázati források felkutatása és felhasználása által, hanem a közösségi összetartozás, a közösségben rejlő lehetőségek felismerése és hatékony együttműködés érvényesítése érdekében. Továbbra is az az álláspontunk, hogy a színvonalas civil élet az önkéntes vállalkozásokon túl, támogatások segítségével tud kibontakozni. Nagy szerepet kaphatnának a fenntartó önkormányzatok, vagy a vállalkozások is, mivel „szponzorálással” támogatóként segíthetik elő ezeket a kiváló programokat. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata pontosan az a vezetőség, aki a civil életet tevőlegesen támogatja. Hangsúlyt helyez arra, hogy a város életében aktív, és gazdag civil programok álljanak rendelkezésre a lakosság érdeklődésének megfelelően. A programok életre hívásához pályázati lehetőséget biztosít, ezzel is hozzájárulva a megvalósításokhoz.

Tóth Marianna

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Tagozat

A vármegyei tagozat önálló programokkal és társrendezésekkel segíti a megyei pedagógiai közéletet. Főbb tevékenységi formák: tanácskozás, felolvasó ülés, foglalkozások, könyvbemutató, szakmai műhely meglátogatása. A tagozat nyitott rendezvényeket tart, amelyeken az érdeklődők megkötés nélkül részt vehetnek.

A tagozat létszámának növelése alapvető feladatunk. Az elmúlt években a középiskolák és az általános iskolák pedagógusainak irányában próbáltunk tevékenyebb tagszervező tevékenységet kifejteni, több-kevesebb sikerrel. Célként fogalmaztuk meg a folytonosság fenntartását, a tagozat hagyományainak ápolását. Kiadvány megjelentetést nem terveztünk szűk anyagi keretek miatt⁵.

- Március 19-én „A Nyíregyházi Állami Elemi Népiskolai Tanítóképző tanulóinak több szempontú vizsgálata 1914–1961 között” címen előadást tartottunk.

- Április 17-én „A Kihívások a felsőoktatásban” címen rendezvényt szerveztünk.

- Május 13-án „A nyíregyházi tanítóképzőkben a magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében a mese oktatása 1914-1945 között” címen rendezvényt szerveztünk.

Ismerkedvén a vármegye intézményeivel szeptember 23-án a Nyírteleki Kedves Házat látogattuk meg.

Október 28-án konferenciát szerveztünk „Az egyetemi autonómia története” címen.

Pinténé Kosina Judit-Dráviczki Sándor

⁵ 2009-ben egy önálló, lektorált kiadványt indítottunk „Pedagógushivatás” címen, melyben a rendezvényeink előadás anyagait jelentetjük meg. Évente egyszer tudunk így megjelenni a tagjaink előtt. 2011-ben angol nyelvű kiadvánnyal rukkoltunk elő. 2024-ben már kilenc számmal rendelkezünk.

Konzervatív pedagógia pro és kontra

A *Konzervatív pedagógia pro és kontra* című kötet a 2024 nyarán és őszén kibontakozott neveléstudományi paradigmavita szövegeinek gyűjteménye. A válogatás kiegyensúlyozottan mutatja be a konzervatív pedagógia híveinek és bírálóinak álláspontjait, így valódi panorámát kínál a kortárs neveléstudomány egyik legélesebb törésvonaláról. Ugyanakkor a kötet olvasása során hamar nyilvánvalóvá válik, hogy nem kíván egyértelmű eligazítást adni arról, mit is várhat az olvasó: vitát, összegzést, közös nevezőt, avagy inkább tükröt, amelyben saját nézeteinket és a neveléstudomány tudományosságának határait is újraértelmezhetjük.

Az alábbiakban a kötet értelmezéséhez kínálok fel különböző olvasási javaslatokat, azonban mielőtt erre rátérnék, fontosnak tartom kiemelni azt is, hogyan nem érdemes közelíteni hozzá.

Téves elvárás lenne például, ha a kötet végére érve egy lezárt, megoldott vitát, valamiféle végső konszenzust remélnénk.

Földes Petra az előszóban kifejezetten hangsúlyozza, hogy felvonultatott nézetek, álláspontok között legfeljebb egyfajta álvita zajlik, nem pedig érdemi eszmecsere. A közös diskurzustér hiánya, az érvek tényleges ütköztetésének ellehetetlenülése, valamint az eltérő platformok aszimmetriája mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a megszólaló felek valójában nem helyezkednek bele a vita alapfeltételét jelentő közös térbe.

Az erőforrásbeli egyenlőtlenségek, a résztvevők eltérő hozzáférése a nyilvánosság különböző színtereihez tovább mélyítik a szakadékokat. Ráadásul a kötet oldalain oly gyakran felsejlő személyeskedés, az ad hominem típusú érvek halmozása, a másik fél morális vagy intellektuális hiteltelenítése mind-mind azt jelzik, hogy a vitázók gyakran nem az érvek, hanem a rivális paradigmát képviselő vagy bizonyos pozíciókat betöltő személyek ellen küzdenek. Mindez ugyanakkor kiváló forrássá teszi a kötetet akár a középiskolai retorikatanítás számára: a benne sorakozó példák – a számos színvonalas érv mellett – szinte tankönyvi módon szemléltetik az érvelési hibákat.

Felvetődik tehát a kérdés: hogyan érdemes olvasni ezt a kötetet? Egy lehetséges válasz az, hogy egyfajta mediátorként értelmezzük a könyvet, mely nem lezár, hanem közvetít. Bár az érdemi vita a fent említett okokból kifolyólag nem tudott megvalósulni, a szerkesztők olyan térbe helyezték az írásokat, amelyben a különböző nézőpontok mégis egymás mellé kerülhetnek.

Így a kötet tulajdonképpen közvetítő szerepet tölt be: nem dönt, hanem bemutat; nem választ, hanem láthatóvá tesz.

Egy másik olvasatban a könyv definíciós kísérletként is értelmezhető: arra tesz próbát, hogy felrajzolja a konzervatív és a progresszív pedagógia határait, illetve önértelmezési kereteit. Nem ad ugyan kimerítő választ arra, mit is jelentenek pontosan e paradigmák, sokkal inkább abba nyújt betekintést, miként látják magukat e paradigmák képviselői, és hogyan határozzák meg önmagukat a másikkal szemben.

E szembenálláson keresztül formálódik a vitázók identitása is, s így juthatunk olyan izgalmas gondolati alakzatokhoz, mint amikor a konzervatív a progresszívvel szemben definiálja önmagát, és ezáltal paradox módon „regresszív reformokat” követel. (E szellemes megfogalmazás a kötet rejtélyes kommentátorától ered.) Az ilyen önértelmezési stratégiák ismerete árnyaltabb képet nyújt arról, hogyan épülnek fel és milyen logika mentén működnek e kvázi-paradigmák.

A definíciós kísérletek több esetben is árnyalódnak paradigmákon kívül mozgó írásokkal. Különösen figyelemre méltó Fábry Béla tanulmánya, aki a „konzervatív pedagógia” és a „pedagógiai konzervativizmus” fogalmainak elemzésén keresztül világít rá az elmélet és a gyakorlat között húzóódó eltérésekre, a fogalmak pontatlan használatából adódó félreértésekre.

Az efféle terminológiai finomítások nem csupán nyelvészeti kérdések, hanem a pedagógiáról való közös gondolkodást mélyítik a praxis és elmélet összefüggéseinek vizsgálatával.

A kötet ezen túlmenően a kritikus megfigyelők számára kiváló forrásul szolgálhat diskurzuselemzési célokra is, ugyanis rendkívül izgalmas felismeréseket kínálhat arról, hogyan és milyen fogalmi készlettel beszélnek ma a diskurzus alakítói a nevelés céljairól, szerepéről és módszereiről.

Az egyes paradigmák által használt kódok alapos elemzésekor gyakran kiderül, hogy a kimondott állítások között nem is olyan mély a szakadék, mint elsőre gondolnánk. Sokszor ugyanazokat a tételeket különböző nyelvi és ideológiai kódokba ágyazva fogalmazzák meg a vitapartnerek – s maguk e kódok azok, amelyek a konszenzust lehetetlenné teszik. A metaperspektívából olvasva tehát a kötet annak is iskolapéldája, hogy milyen nyelvi és retorikai eszközök révén válik egy-egy álláspont ideológiailag beazonosíthatóvá – vagy épp miként próbálja magát az ideológiai kötöttségektől elhatárolni. Ebből a szempontból a könyv a neveléstudomány mai diskurzusainak önreflexív tükré is.

További, meglehetősen gyakorlati szempontból a *Konzervatív pedagógia pro és kontra* akár érvgyűjteményként is használható: segíthet saját világnézetünk alátámasztásában, érvek és ellenérvek kidolgozásában.

A kötetben ugyanakkor gazdagon megjelennek nevelés- és szellemtörténeti reflexiók is, melyek tovább tágitják a kontextust, mint például Nyíry Kristóf és Trencsényi László írásai, melyek különösen értékesek ebből a szempontból, hiszen a vitát szélesebb művelődéstörténeti horizontba helyezik.

A számomra legizgalmasabb olvasat azonban a kötet „rejtektútjain” bontakozik ki egyfajta posztmodern szerkesztői gesztus keretében.

Kiss Endre filozófiatörténész záró fejezete széljegyzetek formájában tárja fel az érvelések mögötti ideológiai alapokat, és megmutatja, hogy a vita valójában világnézeti, sőt politikai természetű. A kifejtett álláspontok háttérben cinikus hangvétellel mutatja fel, hogy mindig egy politikai nézetek mentén (is) motivált emberkép sejlik fel – s éppen ez az eltérő emberkép az, ami alapjaiban teszi lehetetlenné a „tudományos” értelemben vett vitát.

Ebben az értelmezésben a kötet tétje túlmutat a konzervatív és progresszív pedagógiai paradigmák leírásán.

Finoman, de határozottan azt a kérdést veti fel, hogy vajon lehetséges-e egyáltalán érdemi, ideológiáktól mentes diskurzust folytatni a nevelésről, vagy a pedagógiai viták szükségszerűen politikai természetűek maradnak.

A borítón szereplő *Athéni iskola* festmény csak ráerősít erre az értelmezésre: ahogyan az utóbbi években egy más területen, a filozófiai mezőben nagy port kavart Tózsér János *Az igazság pillanatai* című művében ugyanez a kép utal a tudományos vita korlátaira, úgy itt is a neveléstudomány határainak felrajzolását jellezheti.

A *Konzervatív pedagógia pro és kontra* ezen olvasat szerint nem pusztán dokumentuma egy vitának, hanem annak a tükre, hogy miképp gondolkodik a magyar neveléstudomány önmagáról.

A kötet egyszerre tanulságos, provokatív és önreflexív: arra ösztönöz, hogy ne csak a pedagógiai paradigmákról, hanem a neveléssel kapcsolatos viták lehetőségéről is újra feltegyünk alapvető kérdéseket.

Tölgyesi József

„Könyvműhely” a Veszprém megyei tagozatban

Amikor 1967-től a megyei tagozatok sorra megalakultak, ezek erős szakmai bázist jelentettek a pedagógiai közéletben. A különböző témájú konferenciák, felolvasó ülések és más rendezvények mellett ott voltak azok a kiadványaik is, amelyek a különböző hírlapokban, szakmai folyóiratokban megjelent cikkek, tanulmányok mellett egy magasabb szintű publikációs aktivitást jelenítettek meg.

Bár ezek az első években (és részben még később is), a megyei pedagógiai intézetek kiadványaiként kerültek az olvasók elé, azonban ezek témái és a szerzők neve egyértelművé tették, hogy a társaság és egyben a tagozatok tagjai közreműködésével készültek.

Veszprém megyében a tagozat alapítása (1969) után a pedagógiai intézet Pedagógiai Híradó, majd a rendszerváltozás után egy évtizedig a Megyei Pedagógiai Körkép című folyóiratok, valamint ennek kiskönyvtár-sorozata és tematikus füzet sorozatok voltak a közlések legfontosabb befogadói.

Ekkortól valamilyen szerepben (szerző, lektor, szerkesztő, szerkesztőbizottsági tag) szinte a tagozat jelentős része részt vett e munkálatokban.

Az önálló kiadványok napjainkig tartóan (!) 1982-től jelennek meg, igaz, az utóbbi években (pénzügyi okok miatt, kevés kivétellel), többnyire társkiadóként, azonban mindig hangsúlyos, hogy a fő kiadó a tagozat.

Az elsőként 1982-ben megjelent Veszprém megyei pedagógiai bibliográfiák sorozatban eddig 13 füzet jelent meg, a legutóbbi 2017-ben, és újabb kettő kiadását tervezzük. Ezekben a tagozat olyan neves szerzői publikációs munkásságát mutattuk be, mint Fonay Tibor, Egerszegi Ferenc, Huszár János, Tungli Gyula, Nádházi Lajos, Tatai Zoltán, Pacsu Gergelyné, Bontó Józsefné.

A másik kiadványsorozatunk (Veszprém megyei pedagógusok életrajza) 1987-től indult, amelyben önálló kiadványokban egy-egy óvodapedagógus, tanító, tanár életrajzát, szakmai és közéleti munkásságát mutattuk be. (A tizenegy közül néhány: Váth János, Süle Sándor, Gárdonyi Lajos, Fonay Tibor, Tanai Károlyné, Tóth József.)

2014-ben megváltoztattuk a sorozatcímét: A pedagógia jeles személyiségei Veszprém megyében lett, s amelynek a kötetei összetettebb tartalmúak és megnövelt terjedelműek.

2015-Ezek kiadásához társfinanszírozókat kerestünk, amelyek főképpen a helyi önkormányzatok. Az eddig bemutatottak: Navracsics Tibor (Veszprém), Fonay Tibor (Révfülöp), Szuhács János (Balatonfüred), Bartalis Béla (Balatonfőkajár) – és a legközelebbiek Benke László (Révfülöp), Egerszegi Ferenc (Sümeg) és Exner István (Vaszar) lesznek.

A helyi önkormányzatokkal együttműködve jelentek meg az évfordulós pedagógusokat köszöntő köteteink: Bándi László (Veszprém), Márkus Zoltán (Csajág), Tölgyesi József (Veszprém), M. Mester Katalin (Devecser).

Amit különösen fontosnak tartottunk a megjelent kötetekkel kapcsolatban, hogy ezeket ünnepélyes keretek között, a pedagógus működése helyszínén vagy lakóhelyén

mutassuk be. Ezeket az igen népszerű programjainkat mindig nagy számú érdeklődő közönség részvételével tartottuk meg.

Három országosan ismert – és tagozatunkkal kapcsolatban volt – társasági tagról is jelentettünk meg bibliográfiát: Mészáros Istvánról, Kelemen Elemerről, Trencsényi Lászlóról.

Két emléktáblát is avattunk: az egyiket Süle Sándor iskolaigazgató születése 100. évfordulóján, Kertán (2008), és az 1956-os balatonfüredi pedagógus tanácskozás 50. évfordulóján az egykori Pedagógus Üdülőben, s mindkét alkalomra egy emlékfüzetet is megjelentettünk.

A közeljövőbeli terveink: további életrajzi és bibliográfiai kötetek megjelentetése, s elkészítjük a devecseri és a sümegi járásban 1945 előtt működött tanítóegyesület, valamint tagozatunk történetét 2029-re, a megalakulása 60-ik évfordulójára.

Gyermekjogok és a korczaki örökség⁶

Napjaink több súlyos gyermekvédelemmel összefüggő történése is okot adhat rá és indokolhatja, hogy az időben is visszatekintve ráirányítsam a figyelmet a gyermeki jogokra, fókuszba helyezzem a gyermeki jogokat. Egy kérdésfelvetéssel kezdem. Van-e, és mi a relevanciája annak, hogy 100 évvel visszalépve az időben Janusz Korczak⁷ gyermekjogi gondolatait idézzem meg? Igenlő válaszat megelőzendő, lássuk az érveimet!

A XX. század elején, a - gyermekek emberi méltóságát és szabadságát tiszteletben tartó nevelés elkötelezettjeként - a francia Celestin Freinet⁸ és a varsói Janusz Korczak szinte egyidőben fogalmazták meg tétélesen a gyermek jogait.⁹ Elsők között hívták fel a figyelmet ezekre még azelőtt, hogy 1924-ben megszületett volna a gyermekekre vonatkozó, első, átfogó nemzetközi normaszöveg a Genfi Nyilatkozat. Történelmi tény az is, hogy Korczak a Genfi Nyilatkozatot kritikával illette.¹⁰

Kevésbé ismert, hogy az 1979-es Nemzetközi Gyermekévet Korczak születésének 100. évfordulója tiszteletére hirdették meg. Ezt követte az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének kidolgozása. Bizonyított tény, hogy az Egyezmény létrejöttében „Korczak gondolkodásmódja szerepet játszott”.¹¹ 1991-ben hazánk törvénybe iktatta az Egyezményt¹². Ú úgy gondoljuk, hogy kellőképpen orientálja a gyermekvilág életének meghatározó részét, így az intézményben – óvodában, iskolában – töltött idejét is.

A korczaki életmű hazai ismertségének hiányai is indokolják, hogy hangsúlyossá tegyem hatását a gyermekjogi gondolkodásra. Következzen néhány életrajzi adat.

⁶A Gyermekjogi Civil Koalíciónak és az ELTE Társadalomtudományi Karának „Realitás vagy illúzió? A gyermekjogok jövője” címmel, 2025. november 20-án rendezett konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett változata. A szerző a Magyar Pedagógiai Társaság Gyermekvédők Korczak Közössége szakosztály elnöke.

⁷ Janusz Korczak (2018): A gyermek joga a tiszteletre. Flaccus Kiadó, Budapest

⁸ Celestin Freinet (1896-1966) francia reformpedagógus

⁹ Janusz Korczak: A gyermekek jogairól. In: Trencsényi László (1997) (szerk.): Korok, gyerekek nevelők. Okker Oktatási Iroda, Budapest (184-185. old.) A korczaki szöveg szerint (*A gyermek joga a tiszteletre* című műve alapján) a gyermeknek joga van: „tudatlansága tiszteletére és a megismerés fáradságára, kudarcai és könnyei tiszteletére, titkainak tiszteletére, a növekedés nehéz feladatainak tiszteletére, múltó ideje és aznapi napja tiszteletére, a megjavulás misztériumának tiszteletére, az erőfeszítés és a bizalom tiszteletére, annak lenni, ami, a róla szóló tárgyalásokon és ítélkezéseken való részvételre, problémái iránti figyelemre, gondolatai kifejtésére, élete önálló megszervezésére, sikereinek kihasználására és kudarcai elrejtésére, a protestálásra, a hibázásra, a titkokhoz, a mozgáshoz, a tulajdonhoz, a játékhoz, a halálhoz.”

¹⁰ Makai Éva (2016): A nevelés és a gyermeki jogok. In: Makai Éva: Pedagógiai írások. Fapadoskonyv.hu, Budapest

¹¹ Hammarberg, T. (2009): Korczak: our teacher on the rights of the child. Janusz Korczak's legacy. In: Janusz Korczak : The child's right to respect : Janusz Korczak's legacy : lectures on today's challenges. Strasbourg: Council of Europe, 2009., Michalak, M. (2018): O prawa dziecka trzeba walczyć – korczakowskie idee pedagogiczne z perspektywy Rzecznika Praw Dziecka.

¹² 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt ENSZ Egyezmény kihirdetéséről.

1879-ben született Varsóban, asszimilált zsidó családban. Életét végigkísérte a kettős identitás (lengyel-zsidó). Orvosként végzett Varsóban, jól ismerte a szegénynegyedben élők gondjait. Külföldi útjain gyermekkorházakat, menhelyeket, bentlakásos gyermekintézményeket látogatott. Katonaorvosként két háborút is megjárva a gyermekek kiszolgáltatott, nyomorúságos helyzete foglalkoztatta. Ezen tapasztalatok és inspirációk nyomán született meg döntése: az orvosi praxissal felhagyva a gyerekeknek szenteli életét. Kamaszkorától írt, újságok közölték szociografikus *tényregényeit* - ismert alkotói nevén - Janusz Korczakként. Gyerekregényei (így a Matyko királyról szóló történetek is) a legkisebbek reményeit, szenvedéseit, világképét tükrözték. Pedagógiai feljegyzései, a *Hogyan szeresük a gyermeket?* és *A gyermek joga a tiszteletre* megjelentek könyvalakban is. Nemzetközi elismerés övezte munkásságát.

A XX. század elején megalapította, 1912-től 30 éven át vezette a Varsói Árvaházat. A német megszállás az Árvaházat a gettóba telepítette, majd 1942-ben a gyerekek útja a treblinkai haláltáborban ért véget.¹³ Az Öreg Doktor a menlevelet visszautasította – a gyermekek méltóságára, méltó halálhoz való jogukra hivatkozva – halálukig elkísérte őket. Mártír? Orvos? Író? Pedagógus? A gyermeki jogok egyik első megfogalmazója? Így együtt ő: Janusz Korczak.

Mint említettem, Korczak *A gyermek joga a tiszteletre* című munkájában fogalmazta meg gyerekjogi téziseit. Két, napjainkban *különösen aktuális követelést* emelek ki e munkájából és szembesítem a mai, hazai óvodai-iskolai valósággal.¹⁴ Nemcsak azért, mert míg korábban jobbra a gyakorlatból érkezett jogsértésekre figyeltünk, *újabban* a szakma több tekintélyes személye is tagadja a gyermeki jogok iskolai érvényesíthetőségét. E jogok fókuszba helyezésével szeretném ráirányítani a figyelmet a pedagógustársadalom „kultúraváltásának” szükségességére – a fenti jogok érvényesítése érdekében.

Az elemzés előtt vissza kell térni az előadás kiinduló felvetéséhez: nem változott-e a világ ennyi idő alatt olyan mértékben, hogy kétségesse váltak a korábbi normák?

A XX. századra – a svéd tanítónő, Ellen Key jövődöleése nyomán – a *Gyermek évszázadaként* reméltünk tekinteni.¹⁵ (Be kellett látnunk, hogy megannyi tragédia sújtotta a gyerekvilágot: háborúk, szegénység, éhínség, mindez nem igazolta e jövődöleést, bár a gyerekkép az európai, középosztályi kultúrában sokat fejlődött.) A XX. század újabb metaforája a *“Gyermekkor halála”*.¹⁶ A szemünk előtt zajlik az a folyamat, hogy - nem kis részben a média hatására - eltűnnek a gyermekkor hagyományos védettségét szolgáló tabuk; a szexualitás és a halál mediatizált látványa megfosztja gyermekkorától a felnövekvő embert.

Egybevethetünk három kiemelt dátumot is. 1924 a Genfi Nyilatkozat keletkezési ideje. 1989-ben indult „diadalútjára” a Gyermekjogi Egyezmény. Végül itt a XXI. század első negyede, azaz napjaink.

¹³ Janusz Korczak életpályája a Gettónapló tükrében. In. Makai Éva (2018): Korczak-tanulmányok. Új Helikon Bt., Budapest

¹⁴ A két alapelv: *A gyermek joga a tiszteletre – vagyis az emberi méltósághoz fűződő jog;*
A gyermek joga arra, hogy az legyen, ami - vagyis az önazonosságához fűződő jog.

¹⁵ Ellen Key (1976): *A gyermek évszázada*, Pedagógia Források sorozat, Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest

¹⁶ David Buckingham(2002): *A gyermekkor halála után*, Helikon Kiadó Kft., Budapest

1924-hez a világháború utáni társadalmi kríziseket, az autoriter válaszokat, a gyerekszegénységet köthetjük. A 80-as évek a századvég reményteli ideje. Béke van, enyhül a hidegháború, a demokratizálódás és a jóléti társadalmak kialakulásának időszaka ez, megjelenik a permanens művelődés elmélete, az alternatív pedagógiák legitimitása és növekvő terjedése támogatott – ezek jellemzik a korszakot nagy általánosságban. És napjaink? Háborúk tüze a világ megannyi táján, teret nyernek az autoriter államok és nyomukban az autoriter társadalmak. Diktatúrák, globális migráció és klímaválság fenyeget, újra erősödik a szegénység, fokozódik a gyermekek kiszolgáltatottsága, az iskolareformok elakadnak. Ferge Zsuzsával valljuk: *„Egy alapvetően feudális viszonyokkal terhelt országban élünk, ahol a szimmetrikus méltóság tisztelete egyszerűen nem létezik, alulról felfelé jár a tisztelet, felülről lefelé pedig ennek hiánya a természetes.”*

Lássuk tehát a továbbiakban, miképp érvényesülnek a kiemelt korczaki alapjogok! Az első kiemelt korczaki tézissel – a gyermeknek a tisztelethez fűződő jogával – összefüggő jogsértéseket, panaszokat, az oktatási ombudsman 2024. évi jelentéséből vettem. Ha áttekintjük az alábbi felsorolásban bemutatott példákat, eseteket: helytől és intézménytől független, sztereotíp mondatok sorakoznak előttünk. Abban a meghatározó közegben, ahol és ahogyan ma élünk, és mindezek lejátszódnak, a bemutatott esetek némelyikében szinte már fel sem tűnik, hogy az miért megalázó, miben és hogyan sérti az emberi méltóságot. E mikrojelenetekhez képzeljük hozzá a pedagógust, hanghordozását, mimikáját, gesztusait, ugyanígy a gyermek, a tanuló és a tanulóársak reakcióit.

- *...(egy súlyos műtéten átesett kislánynak): „Miért csak matematika órán leszel rosszul, vagy csak dolgozatra való felkészüléskor?”*
- *...ha nem szeretnél hetes lenni, menj másik iskolába, vagy legyél magántanuló”*
- *...kiabál az óvodásokkal, sípot használnak fegyelmezési eszközül, ragtapasszal ragasztja be a gyermek száját*
- *...helytelen válasz esetén ordított az ötödikestanulókkal és kitépte a lapot a füzetükből*
- *... (SNI-s gyermek): az osztályfőnök a szakvéleményt figyelmen kívül hagyva az osztály előtt megalázta, hazugnak nevezte*
- *...”én nem anyád vagyok” – mondta a tanár, majd nyakon ütötte és kiküldte a tanulót*
- *...”Mit képzelsz magadról, ne add elő magad!”*
- *...testnevelés órán megalázta, szilvágombócnak, túrógombócnak nevezte*
- *szakközépiskolában az osztályfőnök ezeket a kifejezéseket használta a diákra: „hülye gyerek”, „fogd be a pofád”, „számár”, „buta”, „jövőre nem fog ide járni”.*

Térjünk át a második korczaki tézisére: *A gyermek joga van arra, hogy az legyen, ami.* A „tiszteletre való jognál” felsorolt egyedi esetek alapvetően pedagógiai műhibák voltak, látszatra módszertani kérdések. Most, amikor rátérek a gyermeki önazonossággal összefüggő normára (hogy „az legyen, ami”), akkor az iskolarendszer minden szintjén –

vertikálisan és horizontálisan, lépten-nyomon – *rendszerhibába ütközünk*, az intézményrendszer működési anomáliái mutatkoznak meg. Tapasztalhatóak az intézmények szintjén, óvodától az iskolai alsó- és felsőtagozatán át a gimnáziumig, a szakképzésig, egészen a felsőoktatási karrierig. Horizontálisan pedig az irányítás-működtetés, az igazgatás elemei szerint: az osztályteremtől, a gyermekotthoni hálózobáktól az intézményfenntartáson, a tantervi szabályozáson át egészen a társadalmi egyenlőtlenségek enyhítésének elodázásáig.

Nem kerülhetem meg, hogy ne tegyek említést arról a nagy visszhangot kiváltott állásfoglalásról, melyet a nemzetiségi ombudsmanhelyettes¹⁷ adott ki, rámutatva az etnikai szegregáció és az egyházi fenntartás összefüggéseire.¹⁸ Az Hivatal honlapjára november elején kitett állásfoglalás egy hét után lekerült az AJBH honlapjáról.

Néhány példát sorolok a fent jelzett rendszerhibákra.

- a kötelező és egységes 6 éves kori beiskolázás az elsőosztályos tanulók 1/5-ét stigmatizálta évisméltással, ez a trauma igazolhatóan jelentősen visszaveti őket egészséges énképük kialakításában.
- iskolabezárások sora nehezíti az egészséges fejlődéshez vezető utat. Ld. pl. az Iványi Gábor nevéhez fűződő intézményeket ért intézkedéseket követően megannyi - sok esetben SNI -tanuló nem lelt biztonságos, befogadó, új iskolára.
- a köznevelési intézmények egyházi kézbe adása fokozza a szegregációt, gátolhatja a világnézeti szabadság érvényesülését („keresztény értékrend” beemelése az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjába).
- a kettészakadt ország, az iskolai szegregáció, a kistélepülések gettósodása, a településlejtőből következő iskolai teljesítménydeficit gátat szab valóságos önérvényesítésnek.
- a gimnáziumi beiskolázást szűkítő keretszámcsökkentés gátolja a tehetségek kibontakozását.
- a gyermekotthoni rémtörténetek életutak végzetes megtöréséről adnak számot.
- a segítő- és szakszolgálatok szűk kapacitása jelentősen akadályozza a rehabilitációt, korrekciót.

A bemutatott példákban adódó következtetéseket szükséges nagyon szabatosan megfogalmazni, mert kulcskérdések. A kulcskérdés ezúttal is az, hogy az egyéni helytállások enyhíthetik-e a feszültséget, orvosolhatók-e az osztályterem intimitásában a társadalmi bajok? Vagy ezzel ellentétes folyamat érvényesül: a *pedagógiai kultúraváltás késlekedik*, a pedagógusok egy része beletörődik a sokszor gyermekellenes szabályozások kényszerű rendjébe.

A makroelemzések kapcsán gyakorta felmerülő kérdés: hol marad ezekből a gyerek? A pedagógia társtudományainak kutatásai is igazolják, hogy a gyerekek csak látszólag

¹⁷ Prof. Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet 2025 októberében vette át a FEUN-díjat (Federal Union of European Nationalities), az európai kisebbségvédelem legrangosabb elismerését az elmúlt tizenkét évben végzett ombudsmanhelyettesi és negyven éves oktatói tevékenységéért.

¹⁸ 6/2025. számú elvi állásfoglalás a párhuzamosan megjelenő egyházi fenntartású köznevelési intézmények felvételi és működési gyakorlatának, valamint a roma gyerekek iskolai szegregációjának az összefüggéseiről <https://4cdn.hu/kraken/raw/upload/8GnSIEycTk4u.pdf>;

ugyanolyanok, mint 100 éve. *Fiziológiai, kognitív, pszichológiai* és társas-érzelmi szinten is jelentősen eltérnek akár az 50 évvel ezelőttiektől, de attól is, amit az elavult iskolarendszer elvár. Fokozottan ingergazdagabb világban élnek, szembeötlőbbek az egyéni eltéréseik. Változatlanok ugyanakkor a rájuk is érvényes elemi emberi (humán) szükségletek: mint az *autonómia, az érdeklődés, a kompetencia*. A legfontosabb kompetenciák (önállóság, tanulási agilitás, együttműködés) is ehhez kapcsolódnak. E szükségletekre alapozva az iskolának hagyni kellene, hogy a gyerekek a *„maguk természetes módján, az emberi szükségleteknek megfelelően működjenek”* – állítja Gyarmathy Éva.¹⁹ Gondolatai összecsengenek Korczakéval. E korszerű tudások nem korlátozzák, hanem kiteljesítik Janusz Korczak 100 éve megfogalmazott elvárásait. Írásaiban kiemelte a pedagógusi felelősséget. Álljanak itt zárszó helyett az ide vonatkozó fontos gondolatai.

„Az orvos kiragadta a gyermeket a halál karmaiból, a nevelők feladata, hogy élni engedjék, jogot szerezzenek neki ahhoz, hogy gyerek legyen... A gyermekek nem a holnap, hanem a ma emberei. Joguk van ahhoz, hogy komolyan vegyék őket, és hogy gyengédséggel és tisztelettel bánjanak velük. Hagyni kell őket, hogy azzá váljanak, akivé lenniük hivatottak – a bennük élő ismeretlen személy a reményünk a jövőre nézve...Nem szabad úgy hagyni a világot, ahogy van. A világ helyreállításának a gyermekeket érintő ügyek helyreállításával kell kezdődnie.”

¹⁹ <https://www.valaszonline.hu/2025/10/28/gyarmathy-eva-tanitas-kozoktatas-atalakitas>

EDUPLAN 2025 konferencia

A 3. Nemzetközi Konferencia az Oktatásról és a Posztpandémiás Időszak hatásairól (EDUPAN 2025) virtuális formában került megrendezésre Ausztráliában március 28-29-én. A konferencia alapvető célja, hogy összehozza a kutatókat, akademikusokat és szakembereket a különböző területekről, hogy megvitassák az oktatás és a technológia területén a posztpandémiás korszakban jelentkező kihívásokat és innovációkat. A tudományos eseményen 15 ország kutatói vettek részt, 35 előadó szerepelt a programban, 20 egyetem és kutatóintézet képviseltette magát. A konferencia előadások és az azokról készült, jelenleg megjelenés alatt lévő cikkek 2 vakos „peer review” és plágiumellenőrző folyamaton mentek keresztül. Magyarországot (és Közép-Kelet Európát is egyedül) képviseltem előadásommal. Tanulmányunk bebizonyította, hogy a tanulás, a kutatás és a publikálás nem kell, hogy különálló feladatok legyenek, hanem hibrid és vegyes módszerekkel zökkenőmentesen integrálhatóak egyetlen dinamikus, együttműködő folyamattá. E megközelítések kombinálásával megválasztottuk azt a kérdést, hogy mi történik, ha a tanulás, a kutatás és a publikálás egységes tapasztalattá válik - ez mélyebb elkötelezettséghez, interdiszciplináris együttműködéshez és értékes, valós tudás előállításához vezet.

Sőt, megmutattuk, hogy a diákok valóban képessé tehetők arra, hogy szárnyaljanak - nemcsak a tudás megszerzésében, hanem a digitális és fizikai tanulási terekben való aktív alkotásban, együttműködésben és innovációban is. A passzív tanulási modellről a kutatásalapú, részvételi megközelítésre való áttéréssel a diákok önbizalmat, kritikai gondolkodási készségeket és a tanulmányi útjuk feletti felelősségvállalás érzését nyerik el. Foglalkoztunk azzal a kérdéssel is, hogy mi történik, ha az oktatás túllép a passzív befogadáson - interaktív, kutatásvezérelt élménnyé alakul át, ahol a diákok nem csak tanulók, hanem a globális tudásbázishoz való hozzájárulók is. Eredményeink rávilágítanak arra, hogy a hallgatók a hibrid és vegyes módszertanokban való részvétel révén a tudás fogyasztóiból aktív termelőkké, társalkotókká, sőt a tudományos publikációk társszerzőivé válhatnak. Ha a tudás valóban hatalom, meg kell kérdeznünk, miért korlátozzuk a diákokat a tudás pusztá „fogyasztására”? Bizonyos keretek között a hallgatóink – önismereti workshopunkat követően – maguk választottak témát és fókuszot, ami teljesen egyedivé tette a munkájukat és érdeklődésüket felébresztette, elkötelezettségüket nagymértékben fejlesztette. Kutatásaink megerősítik, hogy a hibrid és „blended” tanulási metodológiák alkalmazása olyan eszközökkel ruházhatja fel a diákokat, amelyekkel önmagukat képesek motiválni, felébreszti az egészséges kíváncsiságukat, aktívan alakíthatják és bővíthetik a tudást, ahelyett, hogy csak elsajátítanák a már meglévő információkat. Ez a váltás alapvető fontosságú ahhoz, hogy felkészítsük őket a tudományos és szakmai világ gyorsan változó követelményeire.

Végezetül, tanulmányunk választ adott arra, hogy a hibrid és a vegyes tanulás miként képes lebontani a tudományos silókat, és globálisan összekapcsolt, interaktív kutatási és oktatási élményt teremteni. A technológia, az együttműködés és az alkalmazott kutatás integrálásával olyan modellt építettünk, amelyben a tanulás nem elszigetelt feladat,

hanem holisztikus és inkluzív törekvés, amely áthidalja a tudományágakat, kultúrákat és módszertanokat. Így ezzel az innovatív megközelítéssel nemcsak egyszerűen megterheltük és oktattuk, hanem inkább támogattuk, mintegy „megtanítottuk őket repülni” - nem úgy, hogy a „tudás köveit rájuk zúdíttuk”, hanem úgy, hogy „kivezetjük őket egy szirtre, körbemutatunk”, vagyis olyan alapot kínálunk nekik, amelyről elindulhatnak. Mintegy „elrugaskodhatnak” tudományos és szakmai jövőjük felé.

Az EDUPLAN 2025-ös Konferencián elhangzott, bemutatott izgalmas előadások számos tudományterületet öleltek fel, de mindegyik közvetlenül vagy közvetve kapcsolódott az oktatás jövőjéhez és fejlődéséhez.

1. Mesterséges intelligencia és adatfeldolgozás (6 előadás)
 - o Gépi tanulás és adatbányászat (Naïve Bayes, BERT, LDA)
 - o Nagy adathalmazok kezelése oktatási rendszerekben
 - o Szintetikus személyiségek a demográfiai modellezésben
2. Technológia és oktatási innovációk (5 előadás)
 - o Blokklánc-technológia és pénzügyi alkalmazásai
 - o Telemedicina és kiberbiztonság az egészségügyi oktatásban
 - o Hibrid és nemzetközi együttműködés az oktatásban
3. Természettudományok és mérnöki innovációk oktatása és kutatása (4 előadás)
 - o Kvantumvákuum energia kinyerése
 - o Hullámoptika és bioholográfia
 - o Gázvezeték-rendszerek modellezése
4. Nyelvészet és kommunikáció (3 előadás)
 - o Arab nyelvű beszéd-szintézis és metaforaelemzés
 - o Automatizált szövegosztályozás oktatási célokra
5. Ökológia és biológia (2 előadás)
 - o Bogarak ivari dimorfizmusának kutatása
 - o Földrajzi tényezők hatása az állatvilág fejlődésére
6. Oktatás és társadalmi aspektusok (5 előadás)
 - o Poszt-pandémiás oktatási rendszerek ellenállóképessége
 - o Kritikai tantervkutatás és tudásrendszerek elemzése
 - o Nemzetközi oktatási kutatások és módszerek fejlesztése

A konferencia elsősorban az oktatás digitalizációjára, a mesterséges intelligencia szerepére, valamint az interdiszciplináris és nemzetközi együttműködésre fókuszált. Az előadások bemutatták, hogyan lehet a modern technológiákat és kutatási eredményeket beépíteni az oktatási folyamatokba, javítva azok hatékonyságát és elérhetőségét.

Tartalomjegyzék

A Szerkesztő előszava	3
Társasági küldöttgyűlés májusban	5
A Szakmai Kollégium tavaszi ülése	6
A Szakmai Kollégium őszi ülése	6
A Vezetői Kollégium tavaszi ülése	9
A Vezetői Kollégium őszi ülése	11
Nagy Ádám: Az iskola jövője konferenciáról	13
Juhász Rebeka: Egy iskolalátogatás tapasztalatairól – szubjektíven	17
Villányi Györgyné Jutka: A Világjátékhoz csatlakozó játéknapi rendezvények	20
Bernhardt Renáta: II. Fiatal Pedagógusok Konferenciája	21
Iski Józsefné: Értékek, melyek erőt adnak - Staféta tábor Cegléden	24
Trencsényi László: Kortársak és könyvek ünnepe a Hűvös Éva Óvodában	25
Villányi Györgyné Jutka: Erzsébetvárosi civil korzó	27
Földes Petra-Veszprémi Attila: Dióhéjban az Új Pedagógiai Szemle 2025-ös évéről	28
Villányi Györgyné Jutka: "A Kisgyermek" szakmai folyóirat	29
Tagtársaink kitüntetései, elismerései, Ádám-díjasok	31
Veszteségeink	34
Trencsényi László: Soma	34
A Magyar Pedagógiai Társaság álláspontja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja átdolgozásának legújabb változatáról	36
Állásfoglalás az <i>óvodai nevelő</i> munkaköréről	38
Állásfoglalás a gimnáziumi és felsőoktatási képzési lehetőségek szűkítéséről	39
A 2025. évben működött szervezeti egységek	42

Szakképzési Kollégium beszámolója	44
Szakosztályok beszámolói	47
Tagozatok beszámolói	70
Jenei Norma: Konzervatív pedagógia pro és kontra	82
Tölgyesi József: „Könyvműhely” a Veszprém megyei tagozatban	85
Makai Éva: Gyermekjogok és a korczaki örökség	87
Alpár Vera: EDUPLAN 2025 konferencia	92